

PĀRVALDĪBAS PLĀNS

KULDĪGA

Goldingena Kurzemē

Nominācija iekļaušanai UNESCO
Pasaules mantojuma sarakstā





SATURA RĀDĪTĀJS

	PRIEKŠVārds	5
1.	PASAULES KULTŪRAS MANTOJUMA POLITIKA	6
2.	IEVADS – CEĻŠ UZ UNESCO	7
3.	NODOMU PROTOKOLS	9
4.	NOMINĒTĀS MANTOJUMA VIETAS VĒRTĪBU APRAKSTS	10
4.1.	Īss kopsavilkums	10
4.2.	Kritēriju pamatojums	11
4.3.	Integritātes apliecinājums	13
4.4.	Autentiskuma apliecinājums	13
4.5.	Īpašas nozīmes universālo vērtību apliecinājošo atribūtu apraksts	14
5.	SAGLABĀŠANAS STATUSS UN FAKTORI, KAS IETEKMĒ NOMINĒTO MANTOJUMA VIETU	15
5.1.	Īpašas nozīmes universālo vērtību apliecinājošo atribūtu saglabāšanas statuss	15
5.2.	Vispārējā pieeja ietekmes izvērtējumam Kuldīgā	20
5.3.	Ietekmes izvērtējums un būtiskākie draudi	21
6.	VĪZIJA UN MĒRĶI	23
7.	MĒRĶI, APAKŠMĒRĶI, RĪCĪBAS UN SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	26
8.	KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS	33
	PIELIKUMS Nr.1	34
	PIELIKUMS Nr.2	38
	PIELIKUMS Nr.3	52

PRIEKŠVārds

Nominētās mantojuma vietas *Kuldīga / Goldingena Kurzemē* pārvaldības plāna nolūks ir aizsargāt īpašas nozīmes universālo vērtību, kas veido Pasaules mantojuma saraksta nominācijas pamatu. Nominētās mantojuma vietas teritoriju nepieciešams saglabāt nākamajām paaudzēm, vienlaikus nodrošinot Kuldīgas pilsētas ilgtspējīgu attīstību. Pārvaldības plāns ir instruments, lai nodrošinātu harmonisku vērtību saglabāšanas, mantojuma vietas pieejamības apmeklētājiem un vietējās sabiedrības ilgtspējīgas attīstības līdzāspastāvēšanu.

Pārvaldības plāns ir pievienots nominācijas failam un tiks īstenots, ja nominētā mantojuma vieta iegūs Pasaules mantojuma statusu.

Pārvaldības plāns sastāv no astoņām nodaļām un trim pielikumiem. Pielikums Nr. 1 satur sarakstu ar visiem valsts un vietējas nozīmes valsts aizsargājamajiem kultūras pieminekļiem. Pielikums Nr. 2 ir visaptverošs un stratēģisks tūrisma jomas dokuments "Kuldīgas vecpilsētas apmeklētāju plūsmas pārvaldības plāns", bet kā pielikums Nr. 3 pievienots "Risku pārvaldības plāns".

1. PASAULES KULTŪRAS MANTOJUMA POLITIKA

Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija (UNESCO) ir specializēta Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) aģentūra. UNESCO dibināta 1945. gada 16. novembrī ar mērķi veicināt visā pasaulē miera kultūru, rosināt sadarbību un dialogu starp cilvēkiem un dažādām kultūrām, dot ieguldījumu nabadzības mazināšanā un veicināt ilgtspējīgu attīstību ar izglītības, zinātnes, kultūras un komunikāciju palīdzību.

Latvija ir UNESCO dalībvalsts kopš 1991. gada 14. oktobra, kad notika oficiālā mūsu valsts uzņemšanas ceremonija UNESCO galvenajā mītnē Parīzē. Atbilstoši UNESCO Konstitūcijai 1992. gadā ar Latvijas Republikas Augstākās padomes lēmumu tika izveidota UNESCO Latvijas Nacionālā komisija (turpmāk – UNESCO LNK). UNESCO LNK ir vienīgā institūcija, kas nodrošina UNESCO programmu īstenošanu un koordinēšanu Latvijā sadarbībā ar valsts institūcijām un sabiedriskajām organizācijām, veicina UNESCO normatīvo dokumentu un ideju pieņemšanu un iedzīvināšanu Latvijā, kā arī nodrošina un aizstāv Latvijas intereses un Latvijas pieredzes novērtēšanu un atpazīstamību starptautiski.

UNESCO darbības galvenās jomas Latvijā ir: kultūras, dabas, nemateriālā un dokumentārā kultūras mantojuma saglabāšana; inovatīvu sadarbības tīklu attīstīšana un koordinēšana; zināšanu sabiedrības veicināšana un zināšanu mobilizēšana; izglītības pieejamības un kvalitātes veicināšana, stiprinot mūžizglītības, iekļaujošās izglītības un ilgtspējības principus un vērtības izglītībā.

Starptautiskā pieminekļu un ievērojamu vietu padome (turpmāk – ICOMOS) ir starptautiska nevalstiskā organizācija, kas dibināta 1965. gadā pēc UNESCO ierosinājuma. Tā ir pasaulē ietekmīgākā profesionālā sabiedriskā organizācija, kas apvieno kultūras mantojuma nozares veicināšanā ieinteresētas personas. ICOMOS darbības mērķis ir kultūras mantojuma vietu saglabāšana un aizsardzība. Tā ir vienīgā šāda veida pasaules līmeņa nevalstiska organizācija, kas izveidota, lai veicinātu kultūras mantojuma saglabāšanas teoriju un metodiku. Tās darbs ir balstīts uz Starptautisko kultūras pieminekļu un vēsturisku vietu konservācijas un restaurācijas hartu (Venēcijas harta), kas pieņemta 1964. gadā.

ICOMOS Ģenerālā asambleja 2011. gadā pieņēma Deklarāciju par mantojumu kā attīstības dzinējspēku un 2014. gadā – Deklarāciju par mantojumu un ainavām kā cilvēces vērtībām. Šajā nolūkā ICOMOS pašreizējā loma ir nodrošināt kultūras mantojuma aizsardzību ciešā sasaistē ar risinājumu meklēšanu mūsdienu ekonomikas problēmām. ICOMOS mērķis ir saglabāt kultūras mantojuma integritāti sabiedrības un kultūras labā.

Biedrība ICOMOS Latvija (turpmāk – Biedrība) ir ICOMOS Latvijas nacionālā nodaļa, viena no 95 nacionālajām komitejām, kas darbojas visā pasaulē. Tās mērķis ir veicināt kultūras mantojuma saglabāšanu – apzināšanu, izpēti, aizsardzību, restaurāciju, atjaunošanu, popularizēšanu un izmantošanu. Biedrība ir viena no retajām profesionālām sabiedriskām organizācijām Latvijā, kas kultūras mantojuma jomā darbojas starptautiskā līmenī. Biedrības darbība Latvijā ir atjaunota 2010. gadā.

Latvijā, tāpat kā citās Eiropas valstīs, ir izveidota nacionāla kultūras mantojuma aizsardzības institūcija. **Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde** (turpmāk – NKMP,

iepriekš, līdz 2018. gada jūnijam, pazīstama ar nosaukumu Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija) ir kultūras ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku un kontroli kultūras pieminekļu aizsardzībā, veic kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti un pieminekļu uzskaiti.

2. IEVADS – CEĻŠ UZ UNESCO

Kuldīgas pieteikuma UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam gatavošanas process ir norisinājies ilgstoši, daudzu gadu garumā, kopš UNESCO Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību (pieņemta 1972. gada 16. novembrī Parīzē) ratificēšanas Latvijā 1995. gadā (spēkā no 10.04.1995).

Darbs aizsākās 2001. gada 14. maijā, kad UNESCO LNK apstiprināja Kuldīgas pilsētas Domes pieteikumu uzsākt darbu ziņojuma sagatavošanai kopā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju (tagad – NKMP), pamatojoties uz Vadlīnijām Pasaules mantojuma konvencijas ieviešanai. 2003. un 2004. gadā tika organizētas starptautiskas un vietēja mēroga konferences, lai izstrādātu ziņojumu un pamatojumu pieteikumam. Kuldīga UNESCO Nacionālajam sarakstam tika pieteikta un apstiprināta 2004. gadā.

Saskaņā ar UNESCO Pasaules mantojuma nacionālā saraksta nolikumu Kuldīgas novada pašvaldība 2010. gadā atkārtoti iesniedza pieteikumu UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajam sarakstam, kur jaunā kvalitātē tika pamatotas Kuldīgas vēsturiskā centra Ventas senleņķa īpašas nozīmes universālā vērtība.



UNESCO LNK Asambleja ar 2011. gada 25. februāra lēmumu Nr. 6 ir apstiprinājusi mantojuma vietas “Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā” vietu UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā un izvirzījusi nosacījumus sagatavošanās darbiem, lai mantojuma vieta nākotnē varētu tikt pieteikta UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam. Kopš 2011. gada Kuldīgas novada pašvaldība plānveidīgi gatavo Kuldīgas pieteikumu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam.

Pieteikuma izstrādes gaitā bija nepieciešams sakārtot pilsētu, izstrādāt apsaimniekošanas un attīstības plānus, apzināt Kuldīgas pilsētas vērtības, tās saglabāt un saprātīgi atjaunot. Ļoti svarīga ir pilsētas iedzīvotāju, namu īpašnieku, apsaimniekotāju un Kuldīgas novada pašvaldības sadarbība, kas izveidojusies par neatņemamu apsaimniekošanas daļu. Kuldīgas novada pašvaldība 2011. gadā apstiprināja Kuldīgas vecpilsētas saglabāšanas un attīstības plānu, kas holistiski pieiet kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas jautājumiem, tos integrējot gan ekonomiskās attīstības, gan vides aizsardzības, gan tūrisma, gan kultūras attīstības sadaļās.

Pēc UNESCO LNK ieteikuma 2014. gada februārī Kuldīgu apmeklēja Brandenburgas Tehniskās universitātes profesore, Mantojuma pārvaldības institūta rīkotājdirektore, ICOMOS padomdevēja prof. Dr. Brita Rūdolfa. Pēc ekspertes ieteikuma līdz 2017. gadam Kuldīgas novada pašvaldība veica pētniecību par pilsētas arhitektūru un pilsēt būvniecību, ainaviskajiem aspektiem un dabas komponentēm, kā arī nemateriālā kultūras mantojuma vērtībām. Šis zinātniskās publikācijas ir vērtīga zinātniskā pamatojuma bāze ikdienas darbā un turpmākai virzībai. Paplašināts arī valsts nozīmes pilsēt būvniecības pieminekļis “Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs” un noteikta kultūras pieminekļa individuālā aizsargjosla (aizsardzības zona).



Saskaņā ar UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālā saraksta nolikumu 2016. gadā pašvaldība sagatavoja un UNESCO LNK Asamblejai un ģenerālsekretārei iesniedza pārskatu par mantojuma vietas “Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā” saglabāšanas stāvokli un pārvaldību, tostarp īstenotajiem pētniecības, izglītošanas un citiem pasākumiem. Pārskats tika atzinīgi novērtēts, un UNESCO LNK Asambleja aicināja Kuldīgas novada pašvaldību izvērtēt iespēju izveidot ekspertu darba grupu turpmākai pieteikuma sagatavošanai un informēt UNESCO LNK par tālāko virzību tā sagatavošanā, kā arī plānoto pieteikuma iesniegšanas termiņu UNESCO Pasaules mantojuma centram.

Kuldīgas novada Dome 2016. gada 28. aprīlī pieņēma lēmumu “Par UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā iekļautās nominācijas “Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā” virzību uz Pasaules mantojuma sarakstu” (prot. Nr. 4, p. 8).

Pēc ekspertu un Mantojuma pārvaldības institūta ieteikuma 2018. gadā nolemts Kuldīgas īpašās nozīmes universālo vērtību fokusēt Kurzemes-Zemgales hercogistes laikposma kontekstā. Izmaiņas Kuldīgas nominācijas nosaukumā un īpašās nozīmes universālās vērtības pamatojumā 2020. gada 28. februārī tika akceptētas UNESCO LNK Asamblejā.

2019. un 2020. gadā tika veikta visu atribūtu, kas veido nominētās mantojuma vietas īpašās nozīmes universālo vērtību – ēku, ielu tīkla, laukumu, ūdenstilpju, ūdens šķērsošanas vietu un ainavas elementu, kas attiecināmi uz Kurzemes-Zemgales hercogistes periodu un joprojām ir klātesoši mūsdienu Kuldīgā – izpēte un analīze. Padziļinātais pētījums apliecināja, ka Kuldīgā ir saglabājušies līdz pat trīs ceturtdaļām hercogistes laika pilsētas arhitektonisko elementu.

Nominētās mantojuma vietas *Kuldīga / Goldingena Kurzemē* pārvaldības plāns ir pieteikuma UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam neatņemama sastāvdaļa.

Atbilstoši Attīstības plānošanas sistēmas likumam pārvaldības plāns izstrādāts kā politikas plānošanas dokuments Kuldīgas novada pašvaldības noteiktajai nominētās mantojuma vietas teritorijai un tās buferzonai. Taču stratēģiskie mērķi un plānotās rīcības, kā arī pārvaldības, attīstības un citi aspekti iziet ārpus definētās mantojuma vietas teritorijas un skar daudz plašāku teritoriju un dzīves jomas.

3. NODOMU PROTOKOLS

2016. gada 22. augustā Kuldīgas novada pašvaldība, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (tagad – NKMP) un UNESCO LNK noslēdza nodomu protokolu Nr. 649/2016 “Par pieteikuma Pasaules mantojuma sarakstam sagatavošanu”.

Pēc dokumenta parakstīšanas, 2017. gadā, tika izveidota darba grupa, kurā darbojās pārstāvji no Kuldīgas novada pašvaldības, NKMP, UNESCO LNK un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM).

Kuldīgas novada pašvaldība pieteikuma sagatavošanā sadarbojās ar Ārlietu ministriju, Kultūras ministriju, UNESCO LNK un NKMP. Ticis saņemts Valsts kultūrkapitāla fonda līdzfinansējums.

4. NOMINĒTĀS MANTOJUMA VIETAS VĒRTĪBU APRAKSTS

4.1. Īss kopsavilkums

Kuldīgas pilsēta atrodas Latvijas rietumu daļā Kurzemes reģiona centrā pie Ventas upes un mazākās Alekšupītes sateces, aptuveni 150 kilometrus uz rietumiem no Rīgas. Kuldīgas vēsturiskais centrs ir sevišķi labi saglabājies un kalpo kā pārliecinošs atgādinājums par Kurzemes-Zemgales hercogistes izaugsmes un tirdzniecības laikmetu 16., 17. un 18. gadsimtā, kad pilsēta bija pazīstama ar Goldingenas vārdu. Kad 1561. gadā Gothards Ketlers nodibināja hercogisti, Kuldīga bija viņa galvenā rezidence un Kurzemes administratīvais centrs. Kuldīga saglabāja nozīmīgu lomu hercogistes pārvaldē, kura laikā no 1561. līdz 1795. gadam aptvēra ievērojamu Baltijas daļu.

Kuldīgas vēsturiskā centra ielu ainavā joprojām ir skaidri pamanāmas tās 16.–18. gadsimta pilsētvides un arhitektoniskās attīstības iezīmes. Kombinācija, kurā apvienojas labi saglabājies pilsētplānojums, autentiskas ēku struktūras un fasādes, oriģinālie materiāli un ainavas elementi, kas joprojām ilustrē Kuldīgas vēsturisko pilsētainavu, veido ar Kurzemes-Zemgales hercogisti tieši saistīto taustāmo atribūtu blīvumu. Kuldīgas īpašas nozīmes universālo vērtību izsaka šīs pilsētas spēja sniegt vispilnīgāko pilsētvides un arhitektonisko liecību par Kurzemes-Zemgales hercogisti, kura, neraugoties uz savu nelielo teritoriju un problēmas raisošo atrašanos starp Eiropas lielvalstīm – Poliju-Lietuvu, Zviedriju un Krieviju –, 17. gadsimtā attīstījās par jūras lielvaru un izveidoja starptautisku tirdzniecības tīklu, kas sniedzās no Eiropas līdz Āfrikas rietumu piekrastei un Amerikai.



Būtiskākās liecības par hercogisti var iedalīt četrās galvenajās kategorijās:

- (i) pilsētplānojums un ielu ainava, kas atspoguļo attiecīgajā laikā valdošās telpiskās attiecības starp pilsētelpas aspektiem,
- (ii) dzīvojamo, sabiedrisko un kulta celtnu arhitektoniskie elementi, kas ilustrē 17. un 18. gadsimta arhitektūras un pilsētainavas reģionālo attīstību un saturu,
- (iii) īpašo amatniecības prasmju izpausme, kas ir tikušas nodotas no paaudzes paaudzē un joprojām tiek izmantotas mūsdienās veiktajos Kuldīgas konservācijas darbos, un
- (iv) ainavas elementi, kas pilnībā saglabā vēsturisko pilsētainavu un joprojām veicina vietējo iedzīvotāju pašidentificēšanos ar nominēto mantojuma vietu.

4.2. Kritēriju pamatojums

Kritērijs (iii)

Saskaņā ar kritēriju (iii), nominētā mantojuma vieta *Kuldīga / Goldingena Kurzemē* izrāda cieņu kultūrai un civilizācijai, kas vairs nepastāv, tomēr ir saglabājusi ietekmi uz mūsdienu sabiedrību. Kuldīga ir vislabāk saglabājusies un pēdējā atlikusi urbānā liecība par nelielu, tomēr nozīmīgu politisku impēriju, Kurzemes-Zemgales hercogisti, kas pārvaldīja ievērojamu daļu mūsdienu teritorijas no 16. līdz 18. gadsimtam. Kurzemes-Zemgales hercogiste bija autonoma vasaļvalsts, kas bija pakļauta Polijas-Lietuvas ūnijai un trijstūra formā sniedzās no Baltijas jūras piekrastes aptuveni 500 km uz austrumiem līdz Daugavas upei, robežojoties sākotnēji ar Lietuvas Dižkunigaitiju, Poļu Livoniju un Zviedrijas Karalisti, bet vēlāk – ar Krievijas impēriju.

Kuldīgas pilsētai piemīt spēja taustāmā veidā demonstrēt Kurzemes-Zemgales hercogistes īpatnības, kā arī tās paliekošo ietekmi tādā līmenī, kas nav salīdzināms ne ar vienu citu vietu hercogistes kādreizējā teritorijā. Kā pirmā hercogistes valdnieku rezidence Kuldīga fiziski atspoguļo šī konkrētā reģiona evolūciju hercogu laikmeta gaismā. No Kuldīgas un citiem vēlāk izveidotajiem administratīvajiem centriem hercogiste noteica dzīvi plašākā reģionā vairāk nekā divsimt gadu garumā un tādējādi lielā mērā ietekmēja mūsdienu Latvijas rietumu daļā mītošās sabiedrības attīstību. Hercogu valdīšanas laiks ir mūsdienu Latvijas garākais konsekvētais politiskais posms, kas pastāvēja ilgāk nekā visas sekojošās politiskās sistēmas, kopā ņemot.

Kā nozīmīgs administratīvais centrs Kuldīga (*Goldingen*) no neliela viduslaiku ciema strauji attīstījās par pārtikušu tirdzniecības mezglu. Hercogistei arvien vairāk orientējoties starptautiskā virzienā, Kuldīgā apmetās arvien lielāks skaits citzemju tirgotāju un amatnieku, kuri atstāja savas pēdas pilsētā šodien vērojamajā arhitektūras formu valodā. Kuldīgā ierasti viesi bija ceļojoši tirgotāji, un Sv. Katrīnas baznīcā viņiem pat bija sava sēdvietu zona. Daudzi citzemju viesi, pabeiguši savus darījumus, devās prom, savukārt citi palika un apmetās Kurzemes-Zemgales hercogistē uz dzīvi. Kuldīgā hercogistes laikā ir dokumentēti ieceļotāji no deviņām dažādām zemēm. Lielu Kuldīgas pilsoņu īpatnību vienmēr ir veidojuši vācieši, īpaši no Vācijas ziemeļu apgabaliem nākušie, taču Kurzemes-Zemgales hercogistes laikā līdz ar hercogu veicināto starptautisko attiecību izaugsmi paplašinājās pilsētas sabiedrības kulturālā daudzveidība. 17. gadsimtā tika reģistrēti jauni pilsoņi, kuri bija ieradušies no Austrijas, Dānijas, Francijas, Nīderlandes, Skotijas, Zviedrijas un Šveices. 18. gadsimtā atsevišķi iedzīvotāji ieradās arī no Itālijas, kā arī no Bohēmijas.

Kurzemes-Zemgales hercogi izveidoja spēcīgus starptautiskās tirdzniecības tīklus un kultūras apmaiņu, kas nodrošināja ievērojamu izaugsmi urbānajos centros, īpaši hercogistes pirmajā administratīvajā un reprezentācijas centrā Kuldīgā. Kurzemes-Zemgales hercogiste īpaši uzplauka 17. gadsimtā, kad tā arvien vairāk iesaistījās starptautiskajā tirdzniecībā un sakaros. Ievērojams iekšējās migrācijas pieaugums no hercogistes teritorijas uz Kuldīgu 17. un 18. gadsimtā apliecina Kuldīgas kā Kurzemes-Zemgales hercogistes urbānā centra augošo nozīmi, neskatoties uz to, ka tā nebija jūras osta. Laikā no 1569. līdz 1599. gadam Kuldīgā kā jaunpienācējs reģistrēts tikai viens tirgotājs, kas ir mazāk nekā 1% no visiem ieceļotājiem, savukārt 17. gadsimta otrajā pusē gandrīz 30% no visiem jaunajiem pilsoņiem bija tirgotāji, šajā laikā ar tirdzniecību saistītajai migrācijai sasniedzot augstāko punktu un apliecinot, ka hercoga Jēkaba valdīšanas laiks (1642–1682) ekonomiski bija vispārtikušākais.

Politikas jomā Kurzemes-Zemgales hercogiste uzstāja uz savu neitralitāti un šādā statusā deva ievērojamu ieguldījumu reģiona starptautiskajās attiecībās. Kurzemes neitralitāti oficiāli apstiprināja kaimiņu lielvaras, kuras rezultātā izmantoja Kurzemes-Zemgales hercogistes teritoriju kā neitrālu vietu diplomātisko jautājumu risināšanai. Daudzās pilnībā vai daļēji saglabājušās 17. gadsimta ēkas ir izcila liecība par Kurzemes-Zemgales hercogistes starptautiskajām attiecībām. Vietējie un ārzemju amatnieki kopīgi attīstīja pilsētā jaunu arhitektūras formu valodu, kuru iedvesmoja starptautiskie kontakti, kā arī jaunu materiālu pieejamība, pateicoties hercoga paspārnē izveidotajām tirdzniecības attiecībām. Kuldīgas vēsturiskā urbānā struktūra ietver tradicionālās vietējās guļbūves, kā arī no ķieģeļiem mūrētas un koka karkasa mājas, kas ilustrē bagātīgo apmaiņu starp vietējiem un ceļojošiem amatniekiem no citām Hanzas pilsētām un centriem ap Baltijas jūru, kā arī no Krievijas. Labi saglabājušās ēkas kalpo kā pārliecinoša liecība par hercogistes starptautisko orientāciju.



Kurzemes-Zemgales hercogistes laikā Kuldīgai bija būtiska loma amatniecības attīstībā šajā reģionā, un tā drīz kļuva par Kurzemes amatniecības centru, liecina apkopotie dati Kuldīgas novada muzeja izstādē, ko sagatavoja Daina Antoniška. Kuldīgā dibināto ģilžu statūti bija saistoši arī citās hercogistes pilsētās dzīvojošiem un strādājošiem amatniekiem. Senās amatu ģilžu tradīcijas pastāvēja līdz pat 20. gadsimta 30. gadiem. Ēkas Kuldīgas vecpilsētā ir taustāma liecība par pilsētas amatnieku izcilajām prasmēm, ko īpaši labi demonstrē daudzās koka ēku detaļas, kā arī skārda rotājumi uz dažādajiem logiem gan dzīvojamajās, gan saimniecības ēkās. Taustāmā amatniecības prasmju izpausme, īpaši galdniecības un metālkalumu jomā, turpina iedvesmot šodienas amatniekus. Tradicionālie paņēmieni tiek ne tikai pētīti, bet arī pielietoti praksē, mūsdienās veicot restaurācijas darbus. Tie ir būtiski nominētās mantojuma vietas veiksmīgai aizsardzībai un tiek nodoti tālāk nākamajām paaudzēm. Amatniecības elementi ir izcila liecība par daudzējādo ietekmi, ko vietējie amatnieki pārņēma no citām zemēm, turklāt tie norāda uz mūsdienu pilsētas iedzīvotāju pašidentificēšanos ar tradicionālo vietējo amatniecību.

4.3. Integritātes apliecinājums

Mantojuma vietas *Kuldīga / Goldingena Kurzemē* robežās atrodas visi nepieciešamie elementi, lai tas spētu sniegt vēstījumu par urbāno ekspansiju, kas notika Kurzemes-Zemgales hercogistes iemiesotās izcilās politiskās attīstības fāzes Baltijas valstīs ietvaros. Nominētā teritorija aptver pirms 19. gadsimta notikušo pilsētas urbāno ekspansiju un tās nozīmīgo vides fonu. Mantojuma vieta ir pārsvarā saglabājusies tādā stāvoklī, kādā tā bija 18. gadsimta nogalē un 19. gadsimta sākumā, un tādējādi tā ietver pilnīgu, līdz mūsdienām saglabātu vēsturisko liecību par Kurzemi, kas īpaši labi uztverama neizmainītajā pilsētplanājumā, urbāno apjomu kompozīcijā, arhitektoniskajās liecībās un plašākā ainavā.

Lai gan 17. gadsimtā atsevišķas Kuldīgas daļas vairākas reizes izpostīja lieli ugunsgrēki, dzīvojamie nami tika uzbūvēti no jauna, un lielākā daļa pilsētas saglabājušās arhitektūras, kas turpina sniegt liecību par Kuldīgas kā ievērojama Kurzemes-Zemgales hercogistes apdzīvotā centra lomu, radās tieši šajos auglīgajos laika posmos. Vēlāk namiem tīkot pamestiem pēc Lielā mēra, kā arī nelielu ugunsgrēku un plūdu rezultātā, 18. gadsimta nogalē un 19. gadsimtā radās nepieciešamība būvēt atsevišķas ēkas, kas saglabā agrāko celtnu formu, apjomu, stilu un dekoratīvās formas. Atšķirībā no lielākās daļas citu Kurzemes pilsētu, lielajos 20. gadsimta karos Kuldīga palika lielā mērā neskarta, un mūsdienu urbānā attīstība tika īstenota tālu prom no tās vēsturiskā centra, nodrošinot pilsētas ainavas integritāti un autentiskumu.

Pateicoties stingrai tiesiskai vēsturiskā centra aizsardzībai, kā arī labi pārvaldītai urbānās konservācijas zonai, mantojuma vieta ir lielā mērā pasargāta no draudiem, kas nākotnē varētu negatīvi ietekmēt vecpilsētu.

4.4. Autentiskuma apliecinājums

Kuldīgas urbānais un arhitektoniskais mantojums ir labi saglabāts gan izmantoto materiālu un dizaina, gan arī daudzviet amatnieku darba aspektā. Tas ilustrē nepārtrauktību funkcijas un pielietojuma ziņā, būvēm kalpojot vietējai kopienai kā dzīvojamajiem namiem, saimniecības ēkām un kulta celtnēm. Turklāt vecpilsēta ir saglabājusi savu autentiskumu fona un izvietojuma ziņā, paturot ne tikai savu pilsētplanājumumu un apjomu, bet arī vidi plašākas pilsētāinas aspektā, īpaši raugoties no Ventas upes pretējā krasta. Autentisko

atmosfēru vēsturiskajā centrā veicina arī apgaismojuma koncepcija un satiksmes regulējums. Kuldīgas iedzīvotāji ir zinoši un lepnī par Kurzemes-Zemgales hercogistes vēsturi un mantojumu un vēlas to nodot nākamajām paaudzēm. Viņi aktīvi turpina piekopt individuālās amatniecības tradīcijas, kuru saknes meklējamas hercogistes laikos, un iesaistās gan pilsētas arhitektoniskā mantojuma, gan tās nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā, tostarp tiecoties panākt Kuldīgas mantojuma starptautisku atzīšanu dažādos līmeņos.

Pateicoties kopš 1969. gada konsekventi īstenotai valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļa teritorijas aizsardzībai un stingrai pārvaldībai, kas tiek īstenota programmatiskā pieejā pilsētvides atjaunošanai, un veicot praktiskus ikdienas uzturēšanas darbus, pilsēta ir saglabājusi savu sākotnējo struktūru, kas lielā mērā palikusi vēsturisko krīžu neskarta. 2010. gadā oficiāli dibinātais Kuldīgas Restaurācijas centrs sniedz būtisku atbalstu sabiedrībai vēsturisku ēku saglabāšanā un kalpo kā Kurzemes-Zemgales hercogistes būvtradīciju turpināšanas vēstnieks. Kuldīgai 2008. gadā piešķirtā Eiropas Mantojuma zīme ir īpaša atzinība Kuldīgas vecpilsētas un tās plašākās vides autentiskuma augstākajiem standartiem, tādējādi apstiprinot, ka Kuldīga saglabā autentiskumu augstākajā līmenī.

4.5. Īpašas nozīmes universālo vērtību apliecinājošo atribūtu apraksts

Nominētās mantojuma vietas *Kuldīga / Goldingena Kurzemē* īpašas nozīmes universālo vērtību veido četri galvenie komponenti: ēkas, ielas un laukumi, ainavas elementi, ūdenstilpes un ūdens šķērsojumi. Katrs no komponentiem sīkāk iedalās atsevišķos atribūtos.

Atribūti, kas veido nominētās mantojuma vietas īpašas nozīmes universālo vērtību, tika identificēti, arhitektoniskās izpētes kompānijas SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa" (AIG) ekspertēm – arhitektēm pētniecēm veicot atsevišķu padziļinātu pētījumu "Kuldīgas vēsturiskais centrs Ventas senlejā. 17.–18. gadsimta liecību atributēšana 1797. gada pilsētas plāna teritorijā un tuvākajā apkārtnē". Izpēte tika veikta 2019. un 2020. gadā. Tas bija svarīgs uzdevums nominētās mantojuma vietas *Kuldīga / Goldingena Kurzemē* definētajai īpašas nozīmes universālās vērtības pierādīšanai.

Vecākā karte, kas atspoguļo Kuldīgu, tapusi 1797. gadā. Tā sniedz ieskatu par pilsētas plānojumu un ēkām laika posmā, kad Kurzemes-Zemgales hercogiste tikko bija beigusī pastāvēt.

Kopumā tika apsektas, kartētas un fotofiksētas 93 ēkas. Konstatēts, ka no tām 36 uzceltas līdz 18. gadsimta beigām. Apsekojot vēlāk uzceltas ēkas, secināts, ka 57 ēku arhitektoniskajā veidolā saglabātas Kurzemes hercogistes laika māju apjoma iezīmes, tostarp 42 ēkas uzceltas līdz 18. gadsimta beigām būvēto māju vietā. Kopumā ēkas, kuras saglabājušās, un arī ēkas, kuras būvētas vēlāk, pēc tam, kad hercogiste beidza pastāvēt, ievēro hercogistes laika arhitektūras un amatniecības tradīcijas un iezīmes un tādējādi veido vizuālu priekšstatu par tā laika pilsētvidi.

No 36 ēkām, kas celtas līdz 18. gadsimta beigām un ir saglabājušās, 17 ēkās saglabāties līdz 18. gadsimta beigām būvētas ēkas apjoms, bet 19 ēkas pārbūvētas, vizuāli izmainot to sākotnējo veidolu, bet saglabājot līdz 18. gadsimta beigām būvētu ēku konstrukcijas. Kā nozīmīgākos piemērus var nosaukt Sv. Katrīnas baznīcu, Svētās Trīsvienības Romas katoļu baznīcu, ēkas Raiņa ielā 4, Baznīcas ielā 10 jeb Hercoga aptieku, Baznīcas ielā 17 jeb Štefenhāgena namu, kā arī Pētera kapličas zvanu torni, kas iezīmē senāko pilsētas kapsētu. Ēkā Pasta ielā 5 saglabāties 18. gadsimta logs, loga apmales un

slēgi ar aprikojumu, kas uzskatāms par vecāko zināmo logu Kuldīgā. Nozīmīgs ir arī Virspilskunga tiesas nams Baznīcas ielā 34. Vairākās ēkās saglabājušās hercogistes laika manteļskursteņu konstrukcijas.

Secināts, ka vecpilsētas robežās simtprocentīgi saglabājušās visas 18. gadsimta plānā redzamās galvenās ielas (ceļi) un ap 95% šķērsielu. No ūdenstilpēm saglabājusies gan Venta, gan Alekšupīte un Pipevalks, un kopumā var atzīmēt, ka ūdenstilpes vecpilsētas teritorijā saglabājušās vismaz 60% apmērā no 1797. gada kartē redzamajām. Reljefs ar pils nocietinājuma vaļņiem saglabājies nedaudz transformētā veidā – gandrīz 100% apjomā. Rumba un krāces, kas ir neiztrūkstoši redzamas visos zināmajos 18. gadsimta zīmējumos un gleznās, pilnā apjomā redzamas arī šodien.

Arī no Alekšupītes šķērsojumiem 80% joprojām redzami pilsētvidē, tiltu skaits gan ir palielinājies no 5 uz 11. No 1797. gada kartē atzīmētajiem laukumiem 40% ir pilnībā saglabājuši sākotnējo funkciju, bet 60% ir daļēji vai pilnībā transformēti par publiski pieejamu, dažādas funkcijas apvienošu teritoriju.

Ainaviski nozīmīgs un zaļajai zonai piederīgs līdz mūsdienām 100% apjomā saglabājies Ventas krasta reljefs. Pārējā apzaļumotā teritorija, kurā ietverti apstādījumi un kapi, no 1797. gada situācijas līdz mūsu dienām saglabājusies apmēram 30–40% robežās.

5. SAGLABĀŠANAS STATUSS UN FAKTORI, KAS IETEKMĒ NOMINĒTO MANTOJUMA VIĒTU

5.1. Īpašas nozīmes universālo vērtību apliecinošo atribūtu saglabāšanas statuss

Atribūtu, kas veido nominētās mantojuma vietas *Kuldīga / Goldingena Kurzemē* īpašas nozīmes universālo vērtību, pašreizējais fiziskais stāvoklis plašāk aprakstīts pieteikuma 4. nodaļā un tiek vērtēts kā labs. Visā Kuldīgas vecpilsētā novērojams izcils autentiskuma līmenis.

Lielākā daļa ēku, kas atrodas nominētās mantojuma vietas teritorijā, fiziski ir labā stāvoklī. Ēkas šajā teritorijā pusgadsimtu ir bijušas pastāvīgā valsts aizsardzībā, kā arī pēdējās desmitgades laikā pašvaldības un Restaurācijas centra kopīgā uzraudzībā. Daudzām ēkām nominētās mantojuma vietas teritorijā un tās buferzonā ir vairāk nekā viens īpašnieks, tāpēc pašvaldība lielāko daļu ēku apsaimniekošanu ir deleģējusi pašvaldības kapitālsabiedrībai SIA “Kuldīgas komunālie pakalpojumi”. Katra māja ir dokumentēta atsevišķā datnē, kurā atrodama visa informācija par tās tehnisko stāvokli, veiktajiem remontiem un uzlabojumiem un aktuāli risināmajiem jautājumiem. Katras mājas tehniskais stāvoklis tiek rūpīgi uzraudzīts un katru gadu apsekots. Attiecīgi SIA “Kuldīgas komunālie pakalpojumi” speciālisti sagatavo nepieciešamo remontdarbu un uzlabojumu sarakstus, kā arī tiek aprēķinātas izmaksas. Ja iespējams, speciālisti sagatavo projektu pieteikumus, lai piesaistītu finansējumu no pašvaldības atbalsta programmas vēsturiski vērtīgu ēku glābšanai. Savukārt Restaurācijas centra speciālisti sniedz konsultācijas un palīdzību ēku īpašniekiem un apsaimniekotājiem gadījumos, kas skar īpaši vērtīgas mājas vai to arhitektoniskās detaļas.

Šī situācija, pateicoties arī vērtīgajiem iedzīvotājiem, kuri bieži ziņo atbildīgajām iestādēm par nepieciešamajiem remontdarbiem, ir novedusi pie ļoti apmierinoša stāvokļa saglabāšanas ziņā, jo veicamie pasākumi tiek rūpīgi un apzinīgi plānoti uz priekšu, un tāpēc pēkšņas krīzes, ko izraisījusi ārkārtēja pasliktināšanās vai sabrukšana, nenotiek.

Kuldīgas novada pašvaldības Būvvaldes speciālisti regulāri apseko ēkas nominētās mantojuma vietas teritorijā un tās buferzonā, lai novērtētu logu, durvju, fasāžu, apdares materiālu, skursteņu un jumtu, kā arī interjera elementu vispārējo tehnisko stāvokli. Tiek vērtēta atbilstība oficiālajiem būvnoteikumiem un noteikta nepieciešamība pēc turpmākajiem restaurācijas projektiem.

Mantojuma vietu un tajā esošos atribūtus aizsargā virkne vietēja un nacionāla līmeņa tiesisko aktu. Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs tiek aizsargāts nacionālā līmenī jau kopš 1969. gada, kad to pirmo reizi atzina par kultūras pieminekli saskaņā ar toreizējās Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas kultūras politiku. Kopš Latvijas Republikas izveidošanas 1991. gadā Kuldīga saņem augstākā līmeņa tiesisko aizsardzību nacionālā līmenī atbilstoši likumam "Par kultūras pieminekļu aizsardzību". Ventas ielejas ainavas elementi tiek aizsargāti kopš 1957. gada, kad izveidots dabas liegums "Ventas ieleja". Kopš 2004. gada tas iekļauts Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā – NATURA 2000 teritoriju tīklā.

Nominētajai mantojuma vietai, tās īpašas nozīmes universālajai vērtībai un atsevišķiem objektiem ir nacionāla mēroga kultūras un dabas mantojuma aizsardzības statuss. Mantojuma vieta un tās buferzona ietver divas nozīmīgas aizsargātas teritorijas – pilsēt-
būvniecības pieminekli Nr. 7435 "Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs" un dabas liegumu "Ventas ieleja", kā arī citus kultūras, dabas, vēstures, arheoloģijas un citus valsts un vietēja mēroga pieminekļus. Visu valsts un vietēja mēroga pieminekļu saraksts pievienots pārvaldības plānam kā pielikums.



Visi tiesiskie akti, kas regulē dabas un kultūras mantojuma pārvaldību Latvijā, detalizēti aprakstīti pieteikuma 5.c nodaļā. Savukārt visi pastāvošie pašvaldības un reģiona plāni, kas attiecināmi uz mantojuma vietas teritoriju, aprakstīti pieteikuma 5.d nodaļā.

Vietējā līmenī, dažādi plānošanas dokumenti – tādi kā vietējās teritorijas attīstības plāns – veido stingrus tiesiskos mehānismus, kas nodrošina mantojuma aizsardzību, un palīdz novērst potenciāli kaitniecisku ekonomisko aktivitāšu attīstību, kas varētu samazināt mantojuma vietas vērtību. Tiesiskās aizsardzības sistēma darbojas ļoti efektīvi.

2002. gadā tika publicēts pirmais vietējās teritorijas attīstības plāns. Šajā dokumentā ietverti īpaši noteikumi Kuldīgas vēsturiskajai daļai, piemēram, noteikumi par ēkas detaļu atjaunošanu. Attiecīgo noteikumu saturs un formalitātes atbilst tam, ko valsts līmenī pieņēmusi Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde. 2013. gadā tika apstiprināta Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.–2030. gadam un noteikta novada ilgtermiņa pārvaldība. Šī dokumenta kontekstā Kuldīga ir definēta kā prioritāra joma, kuras ietvaros jaunu ēku būvniecībai jābūt atbilstošai vecpilsētas teritorijas tēlam. Gan kultūras, gan ainavas elementi tiek uzskatīti par nepieciešamiem novada ilgtspējīgai attīstībai. Kuldīgas novada attīstības programmas 2014.–2020. gadam rīcības plānā ir noteiktas darbības attiecībā uz vecpilsētas efektīvas saglabāšanas nodrošināšanu, galveno uzmanību pievēršot koka ēkām. Dokuments nosaka nepieciešamību atjaunot esošos logu slēgus, kā arī trūkstošo slēgu aizstāšanu ar jauniem. Jumtu atjaunošana, kā arī konstrukciju bojājumu novēršana ir papildu prioritātes, kas definētas šajā kontekstā.

Kuldīga novada attīstības programma 2014.–2020. gadam arī nosaka nepieciešamību izstrādāt nominētās mantojuma vietas pārvaldības plānu, veikt vecpilsētas monitoringu, izglītēt sabiedrību par vecpilsētas saglabāšanu, kā arī izvērtēt nepieciešamību vietējas nozīmes kultūrvēsturisko mantojuma objektu potenciālu tikt ietvertiem valsts aizsargājamo objektu sarakstā. Šīs programmas darbība pagarināta līdz 2023. gadam, tā tiks pārskatīta un, ja nepieciešams, papildināta un precizēta.

Šī juridiskā dokumenta esamība pamato augsto izpratni par Kuldīgas vērtību, kā arī politisko apņemšanos to saglabāt. Pašreizējais teritorijas attīstības plāns, kas izstrādāts saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu, tika pieņemts 2015. gadā. Tas kalpo kā svarīgs instruments attīstības iniciatīvu kontrolei Kuldīgā un tās apkārtnē. Kopš 2007. gada vēsturiskā apbūves zona sadalīta desmit dažādās teritorijās ar īpašiem noteikumiem katrai no tām. Tomēr, veicot atkārtotu novērtēšanu 2020. gadā, tika izveidota jauna pieeja, kurā tika pieņemti uz izpēti balstīti lēmumi attiecībā uz ēku saglabāšanu.

Papildus svarīgiem tiesiskajiem instrumentiem, kas nodrošina augstu mantojuma vietas aizsardzības līmeni, ir vairākas iniciatīvas, kas stiprina vietējo īpašnieku un iedzīvotāju iekļaušanos un atbalstu īpašuma saglabāšanā un līdz ar to izraisa vietējo iedzīvotāju aktīvu iesaistīšanos, kā arī viņu pastiprinātu izpratni par nepieciešamību aizsargāt pilsētas vēsturisko struktūru.

Kultūras un dabas mantojuma atbildīgā pārvaldībā ir iesaistītas vairākas valsts, reģionālā un vietējā līmeņa institūcijas. Katrai no tām ir sava svarīga loma nominētās mantojuma vietas pārvaldīšanas procesā. Institūcijas plašāk aprakstītas nominācijas pieteikuma 5.e nodaļā.

Mantojuma vietas *Kuldīga / Goldingena Kurzemē* pārvaldīšana ir Kuldīgas novada pašvaldības pārziņā. Pārvaldības komandā darbojas dažādi speciālisti, tostarp arhitekti, pilsētplānotāji, restaurācijas un novada muzeja speciālisti.

Kuldīgas novada pašvaldības Būvvalde kontrolē būvniecības procesu, tā atbilstību Būvniecības likuma un citu būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasībām Kuldīgas novada pašvaldības administratīvajā teritorijā. Tā pārrauga un kontrolē vides pārvaldību, līdzsvarotu attīstību un nodrošina kultūrvēsturisko vērtību aizsardzību.

Būvvaldes komandā strādā arhitekti, vecpilsētas pārvaldības speciālists, ainavu arhitekts, vides speciālists, jurists, kurš specializējies mantojuma pārvaldības un būvniecības jautājumu risināšanā, infrastruktūras inženieris, transporta infrastruktūras inženieris un pilsētas mākslinieks, kā arī būvinspektori.

Būvvaldes darbība mantojuma saglabāšanā tiek plānota un realizēta četros darbības virzienos:

■ Izpēte

Lai apzinātu un pamatotu unikālā vecpilsētas kultūrvides un dabas kompleksa vērtības, izstrādāti 32 pētījumi arhitektūras, vēstures, arheoloģijas, ģeogrāfijas, ainavu un citās jomās. Pašvaldība arī sagatavojusi 14 pieteikumus balvām un ziņojumus.

■ Izglītošana un sabiedrības iesaistīšana

Ar mērķi izglītot sabiedrību, radīt izpratni, apziņu par Kuldīgas vecpilsētu kā pasaules kultūrvēsturisku vērtību, kā arī stiprināt, attīstīt kuldīdznieku identitātes un piederības sajūtu kā unikālai pilsētai un iesaistīt mantojuma saglabāšanas, uzturēšanas procesos regulāri tikušas īstenotas dažādas izglītojošas un sabiedrības iesaistes aktivitātes.

■ Mantojuma aizsardzība

Speciālisti rūpējas par vecpilsētas kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu nākamajām paaudzēm, nodrošinot tiesisko un praktisko aizsardzību. Īstenotās darbības



ietver bezmaksas informācijas sniegšanu un konsultācijas vēsturisko ēku īpašniekiem un apsaimniekotājiem un atbalsta sniegšanu dokumentu sagatavošanai. Lai palīdzētu vēsturisko ēku īpašniekiem un apsaimniekotājiem, pašvaldības speciālisti ciešā sadarbībā ar ekspertiem ir izstrādājuši 14 koncepcijas un metodiskos materiālus. Lielākā daļa koncepciju un metodisko materiālu ietver grafiskos materiālus, un tie ir pieejami gan drukātā formātā pašvaldības būvvaldē, gan tiešsaistē.

Saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem kultūras pieminekļa (ieskaitot ēkas, kas atrodas pilsētībūvniecības pieminekļa teritorijā) atjaunošanas projekts iekļauj sadaļu "Arhitektoniski mākslinieciskā izpēte". Tādas prasības nosaka Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde un Kuldīgas novada pašvaldības Būvvalde. Arhitektoniski māksliniecisko izpēti veic sertificēti arhitekti, restaurācijas speciālisti un mākslas vēsturnieki. Visu arhitektoniski māksliniecisko izpēšu ziņojumi veido apjomīgu arhīvu, ko iespējams izmantot informācijai un konsultācijām. Visu izpēšu saraksts atrodams 7.c sadaļā. Papildus iepriekš pieminētajām arhitektoniski mākslinieciskajām izpētēm katrs atjaunošanas projekts ietver izpētes sadaļu, kas koncentrējas uz uzdevumiem un vērtībām, ko skar atjaunošana. Šo informāciju pielieto turpmākajos konservācijas procesos.

Kuldīgas novada pašvaldības Būvvaldes speciālisti regulāri apseko ēkas nominētajā mantojuma vietā un tās buferzonā, lai novērtētu to logu, durvju, fasāžu, apdares, dūmeņu un jumtu, kā arī interjera elementu vispārējo tehnisko stāvokli. Tiek novērtēta atbilstība oficiālajiem būvnormatīviem un noteikta nepieciešamība īstenot turpmākus restaurācijas projektus.

■ Tēla veidošana

Pašvaldība atbilstoši Vecpilsētas saglabāšanas un attīstības programmā un Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktajam veido Kuldīgas kā vietas ar bagātīgu vēstures un arhitektūras vērtību tēlu. Dalība dažādos pasākumos, prezentējot tajos Kuldīgu, pilnveido pašvaldības speciālistu kapacitāti. Tāpat pieredzes apmaiņas braucieni uz ārvalstīm palīdz pašvaldības speciālistiem iepazīties ar citu valstu pieredzi, izveidot kontaktus, lai varētu sadarboties kopīgos starptautiskos projektos, radīt izcilus restaurācijas paraugus Kuldīgā un gūt pieredzi ārvalstīs. Kuldīgas Restaurācijas centra darbinieki un Kuldīgas novada pašvaldības Būvvaldes speciālisti, kā arī amatnieki, kuri dzīvo un strādā Kuldīgas novada pašvaldībā, piedalās šajos braucienos. Tas ļauj piesaistīt finansējumu no ārvalstu fondiem Kuldīgas vecpilsētas ēku atjaunošanai, rada iespējas strādāt un iegūt restaurācijas pieredzi starptautiskā vidē, pielietot dažādus darbarīkus un metodes. Apmaiņas braucieni norisinās vairākas reizes gadā. Tos organizē Kuldīgas Restaurācijas centrs sadarbībā ar Būvvaldi.

Arhitektoniskā mantojuma saglabāšanas jomā nozīmīgs pašvaldības partneris ir Kuldīgas Restaurācijas centrs. Centra vadītāja un tur strādājošie restaurācijas speciālisti darbojas kā kontaktpersonas visām ieinteresētajām pusēm, un pie viņiem var vērsties gan pašvaldība, gan arhitekti, gan iedzīvotāji. Centra ekspertu zināšanas līdzās kontaktiem, ko tie ir nodibinājuši ar citiem speciālistiem, ir vērtīga priekšrocība īpašas nozīmes universālo vērtību iemiesojošo objektu aizsardzībā un pārvaldē.

Pateicoties efektīvai tiesiskajai aizsardzībai un atbildīgai pārvaldības sistēmai, šobrīd nominētajai mantojuma vietai nav nekādu ievērojamu apdraudējumu. Tomēr 2020. gadā tika veikta risku analīze un apdraudējuma izvērtējums, lai apzinātu potenciālos apdraudējumus un izstrādātu rīcības stratēģiju to novēršanai. Tā kā mantojuma vieta ietver pilsētas centru, kas var saskarties ar pilsētattīstības spiedienu, viena no pārvaldes prioritātēm ir stratēģijas izstrāde, kas novērstu jebkādu negatīvu ietekmi, ko var atstāt šāda attīstība. Līdzās esošajiem teritorijas plānošanas dokumentiem pašvaldība ir iecerējusi izstrādāt koncepci-

jas, vadlīnijas un plānus nominētās mantojuma vietas vērtību aizsardzībai un attīstībai, īstenojot publiskus investīciju projektus vecpilsētas un dabas zonu infrastruktūras pilnveidei, kā arī restaurēt visnozīmīgākās nominētajā mantojuma vietā esošās sabiedriskās ēkas.

Pašvaldība plāno arī turpināt uzraudzības darbu un izveidot datubāzes, lai nodrošinātu veiksmīgai pārvaldībai nepieciešamos ilgtermiņa rezultātus. Lai veicinātu sabiedrības informētību un novērstu negatīvu ietekmi, kādu var radīt nepareiza īpašumu pārvaldīšana, pašvaldība ir iecerējusi īstenot informatīvus un izpratni veicinošus pasākumus, lai sekmetu ne tikai pašvaldības, bet arī tūrisma uzņēmumu īpašnieku un darbinieku izglītošanos kultūras mantojuma saglabāšanas jomā.

5.2. Vispārējā pieeja ietekmes izvērtējumam Kuldīgā

2011. gada UNESCO 36. ģenerālajā asamblejā Parīzē tika pieņemts rekomendējoša rakstura dokuments attiecībā uz vēsturisko pilsētvides ainavu saglabāšanu – Pasaules kultūrvēsturiskā mantojuma vietu ietekmes uz kultūras mantojumu izvērtējuma vadlīnijas (turpmāk – ICOMOS vadlīnijas).

Ievērojot ICOMOS vadlīnijas, Pasaules mantojuma vietas vērtība tiek definēta kā sākotnējais vietas īpašas nozīmes universālās vērtības apraksts, pamatojoties uz to tiek pieņemts lēmums par vietas iekļaušanu Pasaules mantojuma vietu sarakstā. Tādējādi šis dokuments jāpieņem par absolūto atskaites punktu jebkādas ietekmes noteikšanas procesā.

Kaut arī jebkuras vēsturiskas vides aizsardzības pamatuzdevums ir uzturēt (arī vērtības saglabāšanai “bez izmaiņām” stāvoklī nepieciešama zināma rīcība) esošo vērtību un aizsargāt to no nevēlamām izmaiņām, nereti rodas situācijas, kas esošas ēkas vai nu



savu laiku nokalpojuša tipa, funkcijas vai telpisko parametru dēļ nespēj pilnībā apmierināt šodienas dzīvesveidam svarīgu procesu norisi. Šādos gadījumos ir:

- 1) jāmeklē iespējas pielāgot jau esošo pilsētvidi jaunu funkciju nodrošinājumam;
- 2) jāveido rūpīgi pārdomātas, mūsdienu prasībām atbilstošas, multifunkcionālas jaunceltnes un jaunceltnu kompleksi, ņemot vērā vēsturisko pilsētvides ainavu saglabāšanas dokumentā paustās nostādnes.

Pilsētvides kultūrvēsturiskā vērtība netika radīta viena ierobežota laika posma ietvaros, bet gan laika gaitā izveidojās kā dažādu laika posmu uzslāņojums. Šī iemesla dēļ mūsdienu papildinājumi vēsturiskajā pilsētvidē būtu drīzāk jāuztver kā loģisks šī kultūrvēsturiskā uzslāņojuma procesa turpinājums un nevis kā negatīva ietekme un esošo vērtību apdraudējums. Vietas identitātes saglabāšanas nolūkos ir svarīgi pārliecināties, ka jaunie objekti radīti kā vēsturiski izveidojušās vietas identitātes ģenētiskā koda nesēji un, aizvietojojot laika gaitā novecojušas vai zaudētas ēkas, šo identitāti ar savu klātbūtni uztur un nostiprina.

ICOMOS vadlīnijas paredz, ka gadījumos, kad Pasaules mantojuma sarakstā iekļautu vietu var skart izmaiņas, nepieciešams izvērtēt šādas ieceres ietekmi uz vietas īpašas nozīmes universālo vērtību. Izvērtējuma procesā jānosaka, kāda mantojuma daļa var tikt apdraudēta un kā tas ietekmē īpašas nozīmes universālo vērtību, jāanalizē, kā var izvairīties no negatīvām sekām, tās mazināt vai kompensēt. Vadlīnijas uzsver, ka līdzās vizuālās ietekmes analīzei, ko dažkārt uzskata par noteicošo, taču kas ir jutīgs aspekts, ir jāņem vērā arī vairāki citi faktori, kas ir tieši vai netieši, pagaidu, īslaicīgi vai ilgtermiņa, novēršami vai nenovēršami, vizuāli, fiziski, sociāli, kulturāli un ekonomiski ietekmē mantojuma īpašas nozīmes universālo vērtību.

Risku izvērtējums tika veikts, saskaņā ar ICOMOS vadlīnijām izstrādājot Pārvaldības plānu.

Risku izvērtējuma mērķis bija novērtēt potenciālo risku ietekmi uz nominētās mantojuma vietas īpašas nozīmes universālo vērtību.

Risku izvērtēšanas ietvaros tika noteikti galvenie apdraudējumi un riski nominācijas *Kuldīga / Goldingena Kurzemē* īpašas nozīmes universālajai vērtībai, tika noteikti potenciāli kaitīgās ietekmes faktori, tika novērtēta identificēto faktoru ietekme uz atsevišķiem elementiem, kā arī tika vākta informācija par esošajiem aizsardzības mehānismiem un nepieciešamajām turpmākajām darbībām, lai novērstu vai samazinātu risku ietekmi.

5.3. Ietekmes izvērtējums un būtiskākie draudi

Ņemot vērā to, ka nominētās mantojuma vietas izmērs ir ievērojams un sastāvs daudzveidīgs, tika izvērtēti dažādi ietekmes faktori, t.i., potenciālie apdraudējumi/ riski. Šī analīze tika izstrādāta, ņemot vērā to mantojuma vietas ietekmējošo faktoru sarakstu, ko izvirzījis UNESCO Pasaules mantojuma centrs periodisko pārskatu sniegšanas darbībai. Tajā tika analizēta pieteiktās mantojuma vietas neaizsargātība attiecībā uz 14 primārajiem faktoriem un noteikti visatbilstošākie sekundārie faktori, kas ir svarīgi konkrētās vietas uzraudzībai.

Veicot izvērtēšanu, tika izdarīti secinājumi attiecībā uz iespējamo ieteikmi uz īpašas nozīmes universālo vērtību. Faktori, kam piemīt pozitīva ietekme, faktori ar zemu iespējamību un ekskluzīvi ārējie riska faktori, kuru ietekme tika uzskatīta par minimālu vai potenciālu vai nebūtisku un neaktuālu, turpmāk detalizētāk netika vērtēti.

Tika novērtēts arī identificēto faktoru ietekmes līmenis uz atsevišķiem atribūtiem. Veicot vērtēšanu, tika noteiktas nepieciešamās darbības atbilstoši prioritāšu secībai. Ietekmes novērtējuma gaitā tika apkopota informācija arī par esošajiem aizsardzības mehānismiem.

Riska faktoru novērtējums ietvēra risku cēloņu noteikšanu, to ietekmes intensitāti un vietu, kā arī iespējamās pozitīvās vai negatīvās izmaiņas nākotnē, ja radīsies riska faktors. Ietekmes novērtējums tika veikts par katru riska faktoru grupu atsevišķi.

Risku analīze parādīja, ka faktori ar negatīvu ietekmi pašlaik galvenokārt pastāv attīstības spiediena kontekstā (risku grupas “ēkas un attīstība”, “transporta infrastruktūra” un “komunālie pakalpojumi un pakalpojumu infrastruktūra”, kā arī vides spiediena kontekstā (risku grupas “piesārņojums” un “lokālie faktori, kas ietekmē fizisko vidi”).

Dabas katastrofas pašlaik nav raksturīgas reģionam, kurā atrodas nominētā mantojuma vieta, tomēr, ņemot vērā zināmo klimata pārmaiņu ietekmi, iespējamā ietekme, kāda būtu šādu notikumu izplatībai mantojuma vietā, tika analizēta saistībā ar ietekmes novērtējumu un turpmāk tiks ņemta vērā katastrofu reaģēšanas plānā. Attiecībā uz Pasaules mantojuma vietu atbildīgu apmeklēšanu ir izstrādāta atsevišķa tūrisma stratēģija Kuldīgas vecpilsētai (skat. pielikumu Nr. 2) ar noteiktiem pasākumiem, kas jāīsteno šajā konkrētajā jomā.

Būvniecība un attīstība

Visi šajā grupā izskatītie draudi tika atzīti par iekšējiem, esošajiem riskiem ar negatīvu ietekmi. Šajā kategorijā kā potenciālais drauds minēta dažādu ēku būvniecība – galvenokārt tūrisma un atpūtas jomas ēku būvniecība un ar to saistītā infrastruktūra, kā arī publiskā (komerciālā) būvniecība.

Transporta infrastruktūra un apgādes infrastruktūra

Riska faktoru grupā “Transporta infrastruktūra” un “Apgādes infrastruktūra”, kas galvenokārt izraisa “teritorijas attīstības spiedienu”, tika vērtēti būtiskākie draudi sauszemes transporta infrastruktūrai un tās radītā ietekme, atjaunojamās enerģijas iekārtas un lielmēroga inženiertehniskie objekti. Pašlaik neviens šīs grupas risks neapdraud mantojuma vietas īpašas nozīmes universālo vērtību, tomēr nākotnē varētu rasties vēl daži riski.

Piesārņojums

Piesārņojuma risku grupā tiek apskatīti riska faktori, kas galvenokārt rada “vides riskus”, piemēram, gruntsūdeņu piesārņojums, virszemes ūdeņu piesārņojums, gaisa piesārņojums un cieto atkritumu piesārņojums.

Lokālie faktori, kas ietekmē fizisko vidi

Lokālo faktoru grupā, kas ietekmē fizisko vidi, tika apskatīti tādi primārie draudi kā gaisa temperatūra, lietusūdens un gruntsūdeņi, kā arī ugunsgrēki, ko izraisa nepareiza elektroinfrastruktūras darbība.

Mantojuma izmantošana sociālajā/kultūras jomā un citas cilvēku darbības

Grupā “Mantojuma izmantošana sociālajā/kultūras jomā”, kas galvenokārt ietver faktorus, kuri ietekmē īpašumus (vietas), tika apskatīti šādi primārie apdraudējumi: vietējās sabiedrības attieksme pret kultūras mantojumu; identitāte, sociālā kohēzija, izmaiņas vietējo iedzīvotāju struktūrā un sabiedrībā; antropogēnās slodzes pieaugums, kā arī tūrisma un atpūtas izraisīta gentifikācija. Attiecībā uz “citām cilvēku darbībām” tika analizēta apzināta mantojuma iznīcināšana ar dedzināšanas, pamešanas un nelikumīgas būvniecības palīdzību.

Klimata pārmaiņas un postoši laika apstākļi

Savukārt, analizējot riska faktoru grupu “Dabas katastrofas un sagatavotība riskiem”, tika iekļautas riska faktoru grupas un primārie apdraudējumi, kas teorētiski ir iespējami

Latvijas klimata zonā un Kuldīga pilsētā vai faktiski novēroti līdz šim. Šajā riska faktoru grupā tika analizēti šādi primārie apdraudējumi: vētras, plūdi un sausums.

Pārvaldības un institucionālie faktori

Riska faktoru grupa “Pārvaldības un institucionālie faktori” apskata tiesisko regulējumu un administratīvo sistēmu. Pārvaldības sistēmas ietvaros tika analizēti tādi riska faktori kā pārvaldības plāns, monitorings, pārvaldība un tās darbības, finanšu resursi un cilvēkresursi.

Detalizēta informācija par risku analīzi un ietekmes novērtējumu, kā arī katastrofu reaģēšanas plāns ir iekļauts pārvaldības plāna pielikumā Nr. 3.

6. VĪZIJA UN MĒRĶI

Vīzija un stratēģiskie mērķi tika definēti seminārā, ko rīkoja Kuldīgas novada pašvaldība un tās sadarbības partneris Mantojuma pārvaldības institūts, iesaistot sadarbības partnerus nominācijas pieteikuma sagatavošanā un vietējos speciālistus.

Vīzija

Nominētās mantojuma vietas *Kuldīga / Goldingena Kurzemē* kopējā vīzija ir:

*Kuldīga,
kur ik akmens stāsta kādu senu stāstu,
kur katra vēsma ir kā dziesma piemiņai,
kur cilvēki, kultūra un daba ir vienoti.*

Stratēģiskie mērķi

Pārvaldības plānā definēti seši stratēģiskie mērķi, kuru sasniegšana nodrošina nominētās mantojuma vietas *Kuldīga / Goldingena Kurzemē* īpašas nozīmes universālās vērtības saglabāšanu.

Stratēģiskais mērķis līdzdalībai

Visu vecumu iedzīvotāji aktīvi iesaistās Kuldīgas interpretācijas un pārvaldības procesu vadīšanā, ierosina jaunas kultūras aktivitātes, kā arī iniciē un līdzdarbojas pasākumu un izglītības programmu organizēšanā.

Šis stratēģiskais mērķis ietver pasākumus, kuru nolūks ir nodrošināt nepārtrauktu publisku dialogu ar dažādām iedzīvotāju mērķgrupām, ieskaitot jaunāko vietējās sabiedrības daļu, par kultūras un dabas vērtībām un to aizsardzību.

Lai gan vietējās sabiedrības lielākā daļa novērtē vēstures un arhitektūras, kā arī dabas mantojumu, ko glabā viņu pilsēta, un ar to lepojas, lielākoties izglītojošo un kultūras pasākumu un aktivitāšu iniciators ir Kuldīgas novada pašvaldība vai tās struktūrvienības. Pārvaldības plānā iekļauto rīcību mērķis ir panākt lielāku dažāda vecuma iedzīvotāju, uzņēmēju, vēsturisko ēku īpašnieku, arhitektu un būvniecības jomas speciālistu, kā arī vietējo nevalstisko organizāciju iesaisti, veicināt un atbalstīt viņu iniciatīvas attiecībā uz mantojuma saglabāšanu, pasākumu rīkošanu un citām vietējai kopienai nozīmīgām aktivitātēm.

Stratēģiskais mērķis komunikācijai

Kuldīgas komunikācijas stratēģija nodrošina nepārtrauktu informācijas apmaiņu un dialogu ar ieinteresētajām personām un partneriem visos līmeņos un veicina iedzīvotāju izpratni par Kurzemes-Zemgales hercogistes vēsturi un nozīmi, tostarp veicot turpmākus pētījumus.

Kuldīgas novada pašvaldība pēdējo divu dekāžu laikā ir īstenojusi dažādas informatīvas, izglītojošas, kā arī iesaistīšanas aktivitātes. Veikto aptauju rezultātos un pašvaldības un tās iestāžu rīkotajās sanāsmēs apstiprinājies, ka vairākums vietējo iedzīvotāju labi apzinās to, ka viņi dzīvo vēsturiski un arhitektoniski nozīmīgā pilsētvidē. Taču ne visi iedzīvotāji un arī tūristi apzinās, ka vēstures posms, kas ietekmēja Kuldīgas veidošanos visvairāk, ir Kurzemes-Zemgales hercogiste. Pārvaldības plānā ietverti pasākumi, kas saistīti ar nepieciešamību identificēt trūkstošos pētījumus un izpētes jomas, kas attiecināmas uz Kurzemes-Zemgales hercogistes liecībām Kuldīgā, Latvijā un pasaulē, kā arī jaunu pētījumu un publikāciju izstrādi par mantojuma vietas vērtībām. Tāpat ir plānots organizēt konferences un seminārus saistībā ar jaunajiem pētījumiem. Jau noslēgušos un nākotnes pētījumu rezultāti tiks prezentēti vietējiem iedzīvotājiem, uzņēmējiem un apmeklētājiem. Ir iecerēts digitalizēt informāciju un izpētes rezultātus un publicēt tos internetā. Pašvaldība tāpat plāno uzlabot mantojuma vietas un tās vērtību monitorēšanu un koordinēšanu.

Stratēģiskais mērķis mārketingam un tūrismam

Daudzveidīgs, interaktīvs un aizraujošs mārketinga un reklāmas materiālu un pasākumu kopums prezentē Kuldīgu kā dzīvīgu pilsētu Kurzēmē, kur pieredzēt mūsdienu kultūru paraugpieejā ilgtspējīgam dzīvesveidam un tūrismam.

Katru gadu Kuldīgu apmeklē liels daudzums gan pašmāju, gan citvalstu tūristu, kas vēlas redzēt šajā pilsētā saglabātās vērtības. Ir sagaidāms, ka gadījumā, ja Kuldīga iegūs Pasaules mantojuma vietas statusu, apmeklētāju skaits pieaugs. Gan tos tūristus, kuri ieradušies pirmoreiz, gan tos, kuri atgriezušies vēlreiz, nodrošinās ar jaunām tūrisma aktivitātēm, programmām un pasākumiem. Būs nepieciešama tūrisma infrastruktūras uzlabošana, kā arī tūrisma uzņēmumu īpašnieku un darbinieku kvalifikācijas, zināšanu un prasmju pilnveide. Ir iecerēts izveidot mūsdienu tehnoloģijās balstītas interaktīvas spēles, lai saistošā veidā iepazīstinātu gan tūristus, gan vietējos iedzīvotājus ar atribūtiem, kas veido nominētās mantojuma vietas īpašas nozīmes universālo vērtību. Ir plānots izstrādāt virtuālu izstādi ar visaptverošu informāciju par Kurzemes-Zemgales hercogisti un tās īpašākajām vērtībām Kuldīgā.

Stratēģiskais mērķis saglabāšanai un uzturēšanai

Kuldīgas vecpilsētas un tās dabiskās vides saglabāšanas un uzturēšanas politika atbalsta amatniecības prasmju, vēsturisko ēku un ainavas autentiskumu, aizsardzību, izpēti un pielietošanu, izmantojot pieejamās kapacitātes veidošanas iespējas, speciālistu konsultācijas, pārredzamus noteikumus un papildu resursus.

Ir ļoti svarīgi turpināt konsekventas un sistēmātiskas aktivitātes, lai nodrošinātu Kuldīgā identificēto vērtību saglabāšanu un samazinātu potenciālos riskus, kas var tās apdraudēt. Tāpēc pašvaldība ir iecerējusi īstenot virkni pasākumu, lai garantētu pārdomātu, konsekventu vecpilsētas kultūrvides un dabas mantojuma saglabāšanu nākamajām paaudzēm. Tāpat ir ļoti svarīgi paaugstināt vietējo esošo un nākotnes restaurācijas speciālistu un amatnieku kapacitāti un prasmes. Tiks veidota jauna, efektīvāka mantojuma vietas pārvaldības sistēma, un personāla, kas iesaistīts mantojuma vietas aizsardzībā un pārvaldībā, kvalifikācija tiks uzlabota.

Pašvaldība ik gadu inspicēs vēsturisko ēku tehnisko stāvokli un īstenos prevencijas pasākumus sadarbībā ar ēku īpašniekiem, lai saglabātu ēkas un uzlabotu to tehnisko stāvokli. Liela uzmanība, tāpat kā iepriekš, tiks pievērsta tam, lai veicinātu degradēto teritoriju un vietu sakārtošanu sadarbībā ar to īpašniekiem. Tāpat iecerēts organizēt izglītojošus un pieredzes apmaiņas pasākumus esošajiem un potenciālajiem restaurācijas speciālistiem un amatniekiem.

Lai samazinātu ietekmi uz vidi, pašvaldībai ir nolūks meklēt labākus risinājumus ilgtspējīgākai lietusūdens un notekūdeņu pārvaldībai. Tiks veikta invazīvo augu sugu (piemēram, Sosnovska latvānis) un invazīvo dzīvnieku sugu (piemēram, Spānijas kailgliemzis) savlaicīga un regulāra ierobežošana, lai netiktu apdraudētas Kuldīgas dabas vērtības. Pārvaldības plāna rīcībās ietverta arī regulāra upju gultņu tīrīšana.

Lai samazinātu autotransporta satiksmes radīto apdraudējumu, pašvaldības institūcijas plāno vērtēt un apspriest jautājumu par jaunām gājēju ielām un zonām, kas papildinātu tās, kas Kuldīgā jau pastāv.

Ļoti svarīgs pasākums, kura mērķis ir ierobežot lielveikalu būvniecību un papildu prasību izvirzīšanu dzīvojamo, sabiedrisko un rūpniecisko ēku dizainam un būvniecībai, kā arī aktualizēt un pārskatīt nosacījumus, kas attiecas uz atjaunojamo enerģiju un tās infrastruktūru, ir jauna teritorijas plānojuma izstrāde Kuldīgas novadam.

Stratēģiskais mērķis izmantošanai un ieguldījumiem

Īpaši stimuli un finansēšanas programmas sniedz atbalstu iedzīvotājiem un piesaista vecpilsētai mazos uzņēmējus un pasākumus, kā arī veicina ieguldījumus un nodrošina Kuldīgas vēsturiskā centra pilnu apdzīvotību visa gada garumā.

Lai sekmētu investīciju piesaisti un nodrošinātu to, ka Kuldīgas vēsturisko centru piepilda iedzīvotāji un uzņēmumi, pašvaldība vēlas turpināt līdzšinējās līdzfinansējuma programmas, kā arī atbalstīt jaunas iniciatīvas, kuru mērķis ir vērtīgo ēku atjaunošana. No otras puses, pašvaldība turpinās īstenot vidēja termiņa programmu Kuldīgas vecpilsētas publiskās infrastruktūras pilnveidei, sakārtojot ielas, parkus, bērnu rotaļlaukumus un citus objektus. Pašvaldības speciālisti arī iecerējuši veidot jaunas autostāvvietas pilsētas apmeklētājiem ārpus nominētās mantojuma vietas teritorijas, kas ir ļoti svarīgi tādēļ, ka Kuldīgā rīkote publiskie pasākumi Latvijā ir ļoti populāri un piesaista tūkstošiem apmeklētāju.

Tāpat Kuldīgas Restaurācijas centrs turpinās piesaistīt pieejamo līdzfinansējumu no Latvijas un starptautiskajiem fondiem vērtīgo ēku un to daļu restaurācijai. Tiks meklēti risinājumi, lai uzlabotu ugunsdrošību un citus jautājumus, kas svarīgi seno un vērtīgo ēku nosargāšanai.

Stratēģiskais mērķis harmonijai un garam

Ikviens spēj sajust un izbaudīt kultūras un dabas harmoniju, romantisko gaisotni, Kuldīgas garu un dvēseli, kam ir saikne ar pagātni un kas tiek nosargāta nākamajām paaudzēm.

Kuldīga ir vieta, kas piesaista iedzīvotājus un apmeklētājus ar savu īpašo romantisko, mierīgo un harmonisko atmosfēru un garu. Pārvaldības plānā ietvertās rīcības tiecas veicināt iedzīvotāju un apmeklētāju apmierinātību.

7. MĒRĶI, APAKŠMĒRĶI, RĪCĪBAS UN SASNIEDZAMIE REZULTĀTI

Stratēģiskais mērķis	Mērķis	Apakšmērķis	Rīcība	Atbildīgā institūcija un sadarbības institūcijas
LĪDZDALĪBA	Visu vecumu iedzīvotāji aktīvi iesaistās Kuldīgas interpretācijas un pārvaldības procesos. Viņi ierosina jaunas kultūras norises, kā arī iniciē un līdzdarbojas pasākumu un izglītojošo programmu organizēšanā.	Tiek veicināts publisks dialogs par kultūras un dabas vērtībām un to aizsardzību ar dažādām mērķa grupām.	Diskusiju sērijas organizēšana dažādām iedzīvotāju grupām par mantojuma tematiku un Kuldīgu kā labāko Kurzemes-Zemgales hercogistes reprezentāciju.	Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa, vecpilsētas speciālists
			Pašvaldības un Kuldīgas vecpilsētā praktizējošo arhitektu un būvniecības ekspertu dialogs.	Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa, vecpilsētas speciālists
			Sadarbības ar uzņēmējiem par iespējamajām iniciatīvām un uzņēmēju līdzdalību pasākumu organizēšanā, veicināšana, nodrošinot atbalsta mehānismus, kas pamudinātu uzņēmējus līdzdarboties vietējās kopienas dzīvē.	Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa, vecpilsētas speciālists
			Tikšanās ar vecpilsētas ēku, kas atzītas par īpašas nozīmes universālo vērtību veidojošajiem atribūtiem, iedzīvotājiem. Aktuālo tēmu un izaicinājumu noteikšana. Veicināta un atbalstīta Kuldīgas vecpilsētas iedzīvotāju biedrības (-u) izveide.	Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa, vecpilsētas speciālists
			Atbalsts NVO iniciatīvām mantojuma popularizēšanai.	Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa, vecpilsētas speciālists, Kuldīgas Restaurācijas centrs
	Jaunāko sabiedrības locekļu iesaiste un izpratnes veicināšana par Kuldīgas un Kurzemes-Zemgales hercogistes vērtībām.	Iekļaujošu, izglītojošu pasākumu nodrošināšana bērniem un jauniešiem par tēmām, kas saistītas ar mantojuma aizsardzību un Kurzemes-Zemgales hercogistes vērtībām Kuldīgā.	Vecpilsētas speciālists	
KOMUNIKĀCIJA	Kuldīgas komunikācijas stratēģija nodrošina nepārtrauktu informācijas apmaiņu un dialogu ar ieinteresētajām personām un partneriem visos līmeņos un veicina iedzīvotāju izpratni par Kurzemes-Zemgales hercogistes vēsturi un nozīmi, tostarp veicot turpmākus pētījumus.	Kuldīgas kultūrvēsturiskais, nemateriālais un dabas mantojums kā labākā Kurzemes-Zemgales hercogistes reprezentācija tiek dokumentēts un zinātniski pamatots, prezentēts Kuldīgas iedzīvotājiem un apmeklētājiem.	Trūkstošo izpēšu un pētījumu jomu identificēšana attiecībā uz Kurzemes-Zemgales hercogistes vērtībām Kuldīgas novadā, Latvijā un pasaulē.	Vecpilsētas speciālists, Kuldīgas Attīstības aģentūra sadarbībā ar pašvaldības kapitālsabiedrībām, Kuldīgas novada muzeju, Kuldīgas Galveno bibliotēku, piesaistot ārpalpojumu
			Jauni pētījumi un publikācijas par mantojuma vietas vērtībām. To prezentēšana vietējiem iedzīvotājiem un apmeklētājiem.	Vecpilsētas speciālists, Būvvalde ar piesaistītu ekspertu palīdzību
			Konferenču un semināru organizēšana padziļinātai un visaptverošai mantojuma vietas vērtību identificēšanai. Rezultātu prezentēšana vietējiem iedzīvotājiem un apmeklētājiem.	Būvvalde, vecpilsētas speciālists, Kuldīgas novada muzejs, Kuldīgas Restaurācijas centrs
			Visas informācijas par mantojuma saglabāšanu apkopošana un digitalizācija, publicēšana pašvaldības mājaslapā (latviešu val.) un īpaši mantojuma vietai izveidotajā mājaslapā (latviešu un angļu val.).	Būvvalde, vecpilsētas speciālists, Kuldīgas Restaurācijas centrs
	Pilnveidots mantojuma vietas un tās vērtību monitorings un koordinācija.	Plāna mantojuma vietas vērtību interpretācijai izstrāde un ieviešana.	Vecpilsētas speciālists, Būvvalde sadarbībā ar Kuldīgas Attīstības aģentūru, ar piesaistītu ekspertu palīdzību	
MĀRKETINGA & TŪRISMS	Daudzveidīgs, interaktīvs un aizraujošs mārketinga un reklāmas materiālu un pasākumu kopums prezentē Kuldīgu kā dzīvīgu pilsētu Kurzemē, kur pieredzēt mūsdienu kultūru paraugpieejā ilgtspējīgam dzīvesveidam un tūrismam.	Mantojuma vieta tiek popularizēta un pārvaldīta.	Mūsdienu tehnoloģijās balstītu interaktīvu spēļu izstrāde, lai palīdzētu tūristiem iepazīt Kuldīgas vecpilsētu un tajā identificētos atribūtus, kas veido mantojuma vietas īpašas nozīmes universālo vērtību.	Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs, Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa, Kuldīgas kultūras centrs, Kuldīgas novada muzejs, Kuldīgas Restaurācijas centrs
			Virtuālās izstādes ar visaptverošu informāciju par Kurzemes-Zemgales hercogisti un tās īpašajām vērtībām Kuldīgā izstrāde.	Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa, vecpilsētas speciālists, Kuldīgas novada muzejs
			Kuldīgas kā pasaules mantojuma vietas un atpazīstama zīmola popularizēšana.	Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs, Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa

Izpildes termiņš	Finansējums	Indikators / Sasniedzamais rezultāts	Stratēģiskais mērķis
Regulāri, saskaņā ar diskusiju plānu	Pašvaldības budžets	Vietējie iedzīvotāji pārzina un apzinās to, ka Kuldīgas vecpilsēta ir nozīmīga kultūrvēsturiskā mantojuma vieta un labākā Kurzemes-Zemgales hercogistes reprezentācija. Organizēto diskusiju skaits. Diskusijās iesaistīto iedzīvotāju skaits. Rezultātu mērīšana, veicot aptaujas pēc katra pasākuma.	LĪZDALĪBA
Regulāri, atbilstoši Būvvaldes darba plānam	Pašvaldības budžets	Izveidota Kuldīgas arhitektu konsultatīvā padome. Regulāras tikšanās, vismaz četras reizes gadā. Izvērtētas problēmsituācijas, atrasti pareizie risinājumi.	
Regulāri	Pašvaldības budžets	Uzņēmēju izrādītās iniciatīvas līdzdarboties vietējās kopienas aktivitātēs un pasākumu organizēšanā, lai popularizētu Kuldīgas vērtības. Palielinājusies izpratne par uzņēmēju lomu pozitīvas atmosfēras veidošanā pilsētā.	
2021.-2022.	Pašvaldības budžets	Sarīkoto diskusiju skaits. Iesaistīto iedzīvotāju skaits. Izveidota vecpilsētas iedzīvotāju biedrība (-as), lai sekmētu iedzīvotāju līdzdalību vietējās kopienas aktivitātēs.	
2021.-2023.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos, valsts budžeta līdzekļi (ja pieejami)	Īstenoto mantojuma popularizēšanas pasākumu sadarbībā ar NVO skaits.	
Ik gadu, atbilstoši Būvvaldes darba plānam	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Iesaistīto bērnu un jauniešu, skolu/ klašu skaits. Uzlabojusās zināšanas par mantojuma saglabāšanas jautājumiem un Kurzemes-Zemgales hercogistes vērtībām Kuldīgā – atbilstoši pēc pasākuma veiktās aptaujas rezultātiem.	
2021.-2023.	Pašvaldības budžets	Izstrādāts detalizēts plāns, tajā fiksējot nepieciešamos primāros pētījumus.	KOMUNIKĀCIJA
2021.-2026.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Izstrādāto pētījumu un publikāciju skaits. Informācijas sniegšana, izmantojot pašvaldībai pieejamos komunikācijas kanālus.	
2023.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Sarīkoto konferenču un semināru skaits. Iesaistīto dalībnieku skaits. Konferenču un semināru rezultāti – materiāls prezentēšanai vietējiem iedzīvotājiem un apmeklētājiem.	
Ik gadu, atbilstoši Būvvaldes darba plānam	Pašvaldības budžets	Precīza un aktuāla informācija pašvaldības mājaslapā (latviešu val.) un īpaši mantojuma vietai izveidotajā mājaslapā (latviešu un angļu val.) par Kuldīgas mantojuma vērtībām. Publikāciju skaits, aptverto tēmu loks.	
2021.-2023.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Izstrādāts plāns mantojuma vietas vērtību interpretācijai.	
2021.-2023.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Izstrādāto un sabiedrībai prezentēto interaktīvo spēļu skaits. Izstrādāta spēļu datubāze.	MĀRKETINGS & TŪRISMS
2023.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Izstrādāta un publicēta virtuālā izstāde, kas pieejama gan iedzīvotājiem, gan apmeklētājiem.	
2022.-2024.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Publiskās aptaujās konstatēta lielāka apzināšanās par Kuldīgu kā pasaules mantojuma vietu un atpazīstamu zīmolu. Palielinājies apmeklētāju skaits.	

Stratēģiskais mērķis	Mērķis	Apakšmērķis	Rīcība	Atbildīgā institūcija un sadarbības institūcijas
MĀRKETINGA & TŪRISMA	Daudzveidīgs, interaktīvs un aizraujošs mārketinga un reklāmas materiālu un pasākumu kopums prezentē Kuldīgu kā dzīvīgu pilsētu Kurzemē, kur pieredzēt mūsdienu kultūru paraugpieejā ilgtspējīgam dzīvesveidam un tūrismam.	Piesaistīti jauni apmeklētāji, radot jaunas tūrisma aktivitātes, programmas, pasākumus.	Informatīvu un reklāmas (izpratnes veidošanas) aktivitāšu īstenošana.	Vecpilsētas speciālists, Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa
			Jaunu tūrisma programmu izveide un ieviešana, kas ļauj iepazīstināt ar Kurzemes-Zemgales hercogisti un to popularizēt.	Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs, Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa
			Atraktīvu pasākumu organizēšana Kurzemes-Zemgales hercogistes popularizēšanai.	Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs, Kuldīgas kultūras centrs
			Tūrisma piedāvājuma, kas aptver mākslu, sportu un zinātni, izveide, lai piesaistītu ģimenes ar bērniem.	Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs, Kuldīgas novada muzejs, Kuldīgas kultūras centrs
		Veicināta tūrisma un tūrisma infrastruktūras attīstība.	Tehniskās infrastruktūras uzlabošana un tādējādi veicināta naktsmītņu un citu tūrisma pakalpojumu sniedzēju popularizēšana.	Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs, tūrisma uzņēmumi
		Paaugstināta tūrisma uzņēmumu īpašnieku un darbinieku kvalifikācija un zināšanas.	Akcentēt motivētus kultūras tūristus kā prioritāru grupu, kam cieņpilna attieksme pret mantojuma vērtībām, vietējo kopienu un raksturīgā vēlme izziņāt ir svarīga motivācija ceļojumam.	Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs
			Veicināt kempinga vietu labiekārtošanu, piesaistot uzņēmējus, starp apspriestajām alternatīvām nosakot konkrētu iecerēto vietu, samazinot spontāni izveidoto vietu skaitu	Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs
			Atrast integrētu risinājumu automašīnu stāvvietu izveidei pie pilsētas austrumu vārtiem, piešķirot autostāvvietai starptautiski atpazīstamu nosaukumu	Būvvalde, Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs
			Pilsētas ceļazīmju/ norāžu sistēmas uzlabošana pie galvenās stāvvietas. Precīza vizuālās komunikācijas materiāla izveide ar galvenajām automašīnu stāvvietām un alternatīviem virzieniem	Būvvalde, Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs
			Auditēt un paziņot par nepieciešamajām izmaiņām galvenajās digitālo karšu navigācijas sistēmās (Google Maps, Waze, TomTom, Baltic maps u.c.)	Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs, Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa, Būvvalde
			Efektīvas sistēmas izveide, lai regulētu satiksmi Pilsētas festivāla laikā un citos nozīmīgos publiskajos pasākumos	Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs, Kuldīgas kultūras centrs, Būvvalde
			Satiksmes plūsmas izmaiņu uzraudzība	Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs, Būvvalde
			Rast risinājumu, kā samazināt satiksmes plūsmu vecpilsētā, izvērtēt vietējo iedzīvotāju braukšanas paradumus, preču piegādi, konsultāciju procesā ar vietējiem uzņēmējiem un iedzīvotājiem	Būvvalde, Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs
			Elektroniskās bezmaksas stāvvietas sakaru sistēmas ieviešana ar auto skaitītāju un viegli saprotamu displeju P120 un P121 ceļu krustojumā - skvērā Stendes ielas sākumā	Būvvalde, Kuldīgas Attīstības aģentūra
			Plašākas tūristu telpiskās izplatības veicināšana, dažādojot pilsētas pieredzes alternatīvas	Būvvalde, Kuldīgas Attīstības aģentūra
			Infrastruktūras uzlabošana piekļuvei Ventas rmbas ūdenskritumam upes labajā krastā, lai samazinātu antropogēno slodzi un palielinātu piekļuves drošību	Būvvalde, Kuldīgas Attīstības aģentūra
			Turpmāka vides pieejamības attīstība kopumā, izmantojot universālā dizaina pieeju, kas nerada šķēršļus apmeklētājiem, paaugstina vispārējās pieredzes kvalitāti	Būvvalde, Kuldīgas Attīstības aģentūra
			Uzturēt regulāru dialogu ar vietējo sabiedrību, jo īpaši Kuldīgas vecpilsētas iedzīvotājiem, NVO pārstāvjiem, iegūt atsauksmes par tūrisma ietekmi, par problēmu risinājumu	Būvvalde, Kuldīgas Restaurācijas centrs, Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa
			Tūrisma uzņēmumu īpašnieku un darbinieku izglītošanās par mantojuma jautājumiem veicināšana.	Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs, vecpilsētas speciālists

Izpildes termiņš	Finansējums	Indikators / Sasniedzamais rezultāts	Stratēģiskais mērķis
Ik gadu, atbilstoši Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļas darba plānam	Pašvaldības budžets	Panākta pieaugusi izpratne par Kuldīgu kā labāko Kurzemes-Zemgales hercogistes reprezentāciju.	MĀRKETINGA & TŪRISMS
2021.-2025.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Izstrādātas jaunas, atraktīvas tūrisma programmas Kurzemes-Zemgales hercogistes popularizēšanai. Palielinājies apmeklētāju skaits.	
2022.-2024.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Noorganizēti interesanti pasākumi iedzīvotājiem un apmeklētājiem Kurzemes-Zemgales hercogistes popularizēšanai. Palielinājies apmeklētāju skaits.	
2021.-2023.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Izstrādāts jauns tūrisma piedāvājums ģimenēm ar bērniem. Palielinājies apmeklētāju skaits.	
2021.-2022.	Uzņēmumu finansējums, pašvaldības informatīvs atbalsts	Uzlabota tehniskā infrastruktūra, kas saistīta ar naktsmitņu un citu tūrisma pakalpojumi sniegšanu.	
2022.-2023.	Pašvaldības budžets	Skaidri noteikta prioritārā tūristu grupa	
2022.-2025.	Pašvaldības budžets, uzņēmēju finansējums	Uzlabota tūrisma infrastruktūra, īpaši attiecībā uz kemperiem	
2022.-2025.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Iegūtas papildu autostāvvietas. Uzlabota tūrisma infrastruktūras kvalitāte. Uzlabota gan tūristu, gan iedzīvotāju apmierinātība	
2022.-2025.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Uzlabota tūrisma infrastruktūras kvalitāte. Uzlabota gan tūristu, gan iedzīvotāju apmierinātība	
Regulāri	Pašvaldības budžets	Uzlabota tūristu apmierinātība	
2022.-2024.	Pašvaldības budžets	Uzlabota tūristu apmierinātība	
Regulāri	Pašvaldības budžets	Uzlabota satiksmes plūsma Kuldīgā	
2022.-2024.	Pašvaldības budžets	Uzlabota satiksmes plūsma Kuldīgas vecpilsētā	
2024.-2028.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Uzlabota tūrisma infrastruktūras kvalitāte. Uzlabota gan tūristu, gan iedzīvotāju apmierinātība	
2022.-2028.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Uzlabota tūrisma infrastruktūras kvalitāte. Uzlabota tūristu apmierinātība	
2023.-2024.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Uzlabota tūrisma infrastruktūras kvalitāte. Uzlabota tūristu apmierinātība	
2023.-2026.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Uzlabota gan tūristu, gan iedzīvotāju apmierinātība	
Ik gadu	Pašvaldības budžets	Uzlabota gan iedzīvotāju, gan NVO aktivistu apmierinātība	
Ik gadu, atbilstoši Kuldīgas Aktīvās atpūtas centra darba plānam	Pašvaldības budžets	Apmācīto tūrisma uzņēmumu īpašnieku un darbinieku skaits. Uzlabojušās tūrisma jomā strādājošo speciālistu zināšanas par mantojuma jautājumiem.	

Stratēģiskais mērķis	Mērķis	Apakšmērķis	Rīcība	Atbildīgā institūcija un sadarbības institūcijas	
SAGLABĀŠANA & UZTURĒŠANA	Kuldīgas vecpilsētas un tās dabiskās vides saglabāšanas un uzturēšanas politika atbalsta amatniecības prasmju, vēsturisko ēku un ainavas autentiskumu, aizsardzību, izpēti un pielietošanu, izmantojot pieejamās kapacitātes veidošanas iespējas, speciālistu konsultācijas, pārredzamus noteikumus un papildu resursus.	Nodrošināta pārdomāta, pastāvīga vecpilsētas kultūrvides un dabas mantojuma saglabāšana nākamajām paaudzēm.	Pārvaldības sistēmas izveide, kas integrē esošās datubāzes un paaugstina mantojuma vietas aizsargāšanā un pārvaldībā iesaistītā personāla kapacitāti.	Būvvalde, Kuldīgas Attīstības aģentūra, ar piesaistītu ekspertu palīdzību	
			Notekūdeņu pārvaldības ilgtspējīgu risinājumu nodrošināšana, panākot to, ka tiek izveidota sistēma lietusūdens savākšanai un novadīšanai, kā arī atjaunota drenāžas sistēma.	SIA "Kuldīgas ūdens", Būvvalde, SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi"	
			Kanalizācijas sistēmas efektivitātes uzlabošana vecpilsētā.	SIA "Kuldīgas ūdens", Būvvalde	
			Rūpīga vēsturisko ēku tehniskā stāvokļa izvērtēšana, preventīvas pasākumu īstenošana sadarbībā ar ēku īpašniekiem, lai glābtu ēkas un uzlabotu to tehnisko stāvokli.	Būvvalde	
			Degradēto teritoriju un vietu sakārtošanas veicināšana sadarbībā ar teritoriju īpašniekiem.	Būvvalde	
			Invazīvo augu un dzīvnieku sugu (piemēram, Sosnovska latvāņa un Spānijas kailgliemeža) savlaicīgas un regulāras ierobežošanas nodrošināšana Ventas upes krastos un citās zaļajās zonās Kuldīgā.	Būvvaldes vides speciālists	
			Regulāra upju gultņu tīrīšana.	Būvvaldes vides speciālists, SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi"	
			Potenciālo gājēju ielu un ielu, kur gājējiem dota prioritāte, izvērtēšana un identificēšana.	Būvvalde, Kuldīgas Attīstības aģentūra	
			Jauna Kuldīgas novada teritorijas plānojuma izstrāde, kas ierobežo lielveikalu celtniecību un nosaka papildu prasības dzīvojamo, sabiedrisko un rūpniecisko ēku dizainam un būvniecībai, kā arī aktualizē un pārskata nosacījumus, kas attiecas uz atjaunojamo enerģiju un tās infrastruktūru.	Kuldīgas Attīstības aģentūra	
			Uzlabota pašreizējo un topošo restaurācijas speciālistu un amatnieku kapacitāte.	Izglītojošo un pieredzes apmaiņas aktivitāšu īstenošana pašreizējiem un topošajiem restaurācijas speciālistiem un amatniekiem.	Kuldīgas Restaurācijas centrs
			Sadarbība ar iedzīvotājiem un ēku īpašniekiem, īstenojot preventīvas pasākumus, lai pasargātu ēku fasādes un pamatus pastiprināta mitruma periodos ziemā.		Kuldīgas Restaurācijas centrs
			Ietekmes uz mantojumu novērtējuma veikšana gadījumā, ja pašvaldība ir piesaistījusi līdzekļus iniciatīvai būvēt jaunu skatu torni mantojuma vietas buferzonā		Būvvalde
			Uzraudzīt izmaiņas tūristu mītnu tirgū komercsektorā, lai izvairītos no tā, lai vecpilsētas teritorijā dominētu tūrisma apartamenti un iedzīvotāji pārceļas dzīvot prom no vecpilsētas. Negatīvas tendences gadījumā ieviest izmaiņas pašvaldības nekustamā īpašuma nodokļa atļaužu politikā		Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs, Būvvalde
			Iedzīvotāju piesaistes veicināšana vecpilsētai, akcentējot ilgtermiņa mājokļu priekšrocības vecpilsētā		Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa
			Tūrisma objektu, ko piedāvā izīrēt publiskās komercplatformās (AirBnB, Booking u.c.), licencēšanas sistēmas ieviešana gadījumā, ja novērojama negatīva tendence un izjaukts līdzsvars vietējo iedzīvotāju un tūristu vecpilsētas ēku izmantošanā		Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs
Ierobežojumu ieviešana attiecībā uz to, cik maksimāli dienas gadā (līdz 90 dienām) vecpilsētas dzīvokļus vai pilsētas viesu apartamentus drīkst izīrēt tūristiem, gadījumā, ja novērojama negatīva tendence un izjaukts līdzsvars vietējo iedzīvotāju un tūristu vecpilsētas ēku izmantošanā		Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs			

Izpildes termiņš	Finansējums	Indikators / Sasniedzamais rezultāts	Stratēģiskais mērķis
2021.-2022.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Izveidota pārdomāta nominētās mantojuma vietas pārvaldības sistēma.	SAGLABĀŠANA & UZTURĒŠANA
2021.-2025.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Izstrādāta padziļināta pašreizējās situācijas izpēte, notikusi konsultēšanās par labākajiem problēmas risināšanas veidiem. Izstrādāts plāns ilgtspējīgai lietusūdens apsaimniekošanai vecpilsētā.	
2021.-2025.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Izstrādāta padziļināta pašreizējās situācijas izpēte, notikusi konsultēšanās par labākajiem problēmas risināšanas veidiem. Izstrādāts plāns ilgtspējīgai notekūdeņu apsaimniekošanai vecpilsētā.	
Ik gadu, atbilstoši Būvvaldes darba plānam	Pašvaldības budžets	Ēku, kurām uzlabojies tehniskais stāvoklis un vizuālais izskats, skaits.	
Ik gadu, atbilstoši Būvvaldes darba plānam	Pašvaldības budžets	Sakārtotu degradēto teritoriju un vietu skaits.	
Ik gadu, atbilstoši Būvvaldes darba plānam	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Ierobežota Sosnovska latvāņa un citu invazīvo augu izplatība Ventas upes krastos un citās zaļajās zonās Kuldīgā. Ierobežota Spānijas kailgliemežu izplatība Kuldīgā.	
Ik gadu, atbilstoši Būvvaldes darba plānam	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Iztīrītas Ventas un Alekšupītes gultnes.	
2021.-2024.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Izstrādāts priekšlikums par jaunām gājēju ielām vai ielām, kur gājējiem dota prioritāte.	
2021.-2025.	Pašvaldības budžets	Izstrādāts jauns Kuldīgas novada teritorijas plānojums ar attiecīgiem nosacījumiem. Nodrošināta pēctecīga mantojuma vietas un tās vērtību saglabāšana nākamajām paaudzēm.	
2021.-2025.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos, valsts budžeta finansējums	Reizi piecos gados īstenotas izglītojošas programmas profesionāliem amatniekiem. Īstenota ikgadējā vērtīgo durvju un citu vecpilsētas ēku koka elementu saglabāšanas programma. Reizi trijos gados organizētas starptautiskas pieredzes apmaiņas vizītes un meistardarbnīcas.	
2021.-2025.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos, valsts budžeta finansējums	Uzlabots ēku pamatu un fasāžu tehniskais stāvoklis.	
Gadījumā, ja pašvaldība piesaista finansējumu projekta īstenošanai	Pašvaldības budžets	Veikts ietekmes uz mantojumu novērtējums, lai novērstu kaitējumu nominētās mantojuma vietas ainavai	
Ik gadu	Pašvaldības budžets	Saglabāts vietējo iedzīvotāju un tūristu līdzsvars vecpilsētas ēku izmantošanā	
Ik gadu	Pašvaldības budžets	Saglabāts vietējo iedzīvotāju un tūristu līdzsvars vecpilsētas ēku izmantošanā	
Gadījumā, ja pazūd vietējo iedzīvotāju un tūristu līdzsvars vecpilsētas ēku izmantošanā	Pašvaldības budžets	Saglabāts vietējo iedzīvotāju un tūristu līdzsvars vecpilsētas ēku izmantošanā	
Gadījumā, ja pazūd vietējo iedzīvotāju un tūristu līdzsvars vecpilsētas ēku izmantošanā	Pašvaldības budžets	Saglabāts vietējo iedzīvotāju un tūristu līdzsvars vecpilsētas ēku izmantošanā	

Stratēģiskais mērķis	Mērķis	Apakšmērķis	Rīcība	Atbildīgā institūcija un sadarbības institūcijas	
IZMANTOŠANA & IEGULDĪJUMI	Īpaši stimuli un finansēšanas programmas sniedz atbalstu iedzīvotājiem un piesaista vecpilsētai mazos uzņēmējus un pasākumus, kā arī veicina ieguldījumus un nodrošina Kuldīgas vēsturiskā centra pilnu apdzīvotību visa gada garumā.	Atbalstītas iniciatīvas un programmas ēku restaurācijai.	Finansiāla atbalsta nodrošināšana nominētās mantojuma vietas vērtīgo ēku restaurācijai (saglabāšanai).	Kuldīgas Attīstības aģentūra sadarbībā ar Būvvaldi un citām pašvaldības struktūrvienībām	
		Atbalstīti uzņēmēji un vietējās sabiedrības iniciatīvas mantojuma saglabāšanai.	Atbalsta sniegšana nominētās mantojuma vietas teritorijā esošo ēku īpašniekiem un investoriem, ietverot tādus jautājumus kā ugunsdrošība, kas uzlabotu īpašas nozīmes universālo vērtību veidojošo atribūtu drošību.	Būvvalde, Kuldīgas Restaurācijas centrs	
			Pašvaldības atbalsta programmas uzņēmējdarbības atbalstam īstenošana, lai sekmētu nominētās mantojuma vietas dzīvīgumu.	Kuldīgas Attīstības aģentūra, Būvvalde	
		Īstenoti investīciju projekti, lai uzlabotu Kuldīgas vecpilsētu un dabas teritorijas.	Investīciju projektu īstenošana publiskās ārtelpas, t.i., ielu, tiltu, parku, bērnu rotaļlaukumu labiekārtošanai (atjaunošanai).	Kuldīgas Attīstības aģentūra sadarbībā ar Būvvaldi un citām pašvaldības struktūrvienībām	
			Līdzfinansējuma piesaiste no valsts un starptautiskiem finansējuma avotiem vērtīgo ēku un to detaļu restaurācijai.	Kuldīgas Restaurācijas centrs	
			Papildu autostāvvietu apmeklētājiem ierīkošana ārpus nominētās mantojuma vietas izmantošanai publisko pasākumu laikā.	Kuldīgas Attīstības aģentūra sadarbībā ar Būvvaldi un citām pašvaldības struktūrvienībām	
HARMONIJA UN GARS	Ikviens spēj sajust un izbaudīt kultūras un dabas harmoniju, romantisko gaisotni, Kuldīgas garu un dvēseli, kam ir saikne ar pagātņi un kas tiek nosargāta nākamajām paaudzēm.	Veicināta iedzīvotāju un apmeklētāju apmierinātība.	Iedzīvotāju un apmeklētāju aptauju organizēšana, lai noskaidrotu viņu viedokļus un uzskatus par Kuldīgas tēlu un garu.	Mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļa, Kuldīgas Aktīvās atpūtas centrs	

Izpildes termiņš	Finansējums	Indikators / Sasniedzamais rezultāts	Stratēģiskais mērķis
2021.-2023.	Pašvaldības budžets	Ar pašvaldības piešķirto līdzfinansējumu īstenoto restaurācijas projektu skaits.	IZMANTOŠANA & IEGULDĪJUMI
2021.-2023.	Pašvaldības budžets	Izstrādāts plāns, lai uzlabotu ugunsdrošību ēkām Kuldīgas vecpilsētā. Samazinājies ugunsgrēku skaits nominētās mantojuma vietas teritorijā.	
2021.-2023.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos, valsts budžeta finansējums	Nodokļu atlaides, ko saņem vecpilsētas ēku īpašnieki un tūrisma uzņēmumu īpašnieki atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem. Palielinājies mazo uzņēmumu, kas darbojas nominētās mantojuma vietas teritorijā, skaits.	
2021.-2025., atbilstoši pašvaldības investīciju plānam	Pašvaldības budžets, piesaistītie ES fondu un valsts budžeta līdzekļi (ja pieejami)	Īstenoto investīciju projektu skaits Kuldīgas publiskās ārtelpas pilnveidei.	
2021.-2025.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos, valsts budžeta finansējums	Īstenoto restaurācijas projektu skaits.	
2021.-2025., atbilstoši pašvaldības investīciju plānam	Pašvaldības budžets, piesaistītie ES fondu un valsts budžeta līdzekļi (ja pieejami)	Izveidoto papildu autostāvvietu skaits.	
2023.-2025.	Pašvaldības budžets, piesaistītie līdzekļi, rakstot un iesniedzot projektu pieteikumus projektu konkursos	Īstenota aptauja par iedzīvotāju un apmeklētāju uzskatiem un apmierinātību.	HARMONIJA UN GARS

8. KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS

Rīcību, kas ietvertas Pārvaldības plāna 7. nodaļā, ko Kuldīgas novada pašvaldība iecerējusi realizēt, lai sekmīgi pārvaldītu nominēto mantojuma vietu, īstenošanu monitorēs Kuldīgas novada pašvaldības Būvvaldes un Kuldīgas Attīstības aģentūras speciālisti atbilstoši to izpildēs termiņiem un indikatoriem / sasniežamajiem rezultātiem, kas fiksēti plānā pašvaldības budžeta plānošanas kontekstā. Tiks sagatavots ikgadējs ziņojums par plāna ieviešanu, ko iesniegs Sadarbības padomei mantojuma vietas *Kuldīga / Goldingena Kurzemē* saglabāšanai un attīstībai.

Gadījumos, ja speciālisti identificēs jaunas rīcības, ko būtu nepieciešams iekļaut plānā, lai sasniegtu vēlamos rezultātus, plāns tiks aktualizēts.

1. PIELIKUMS. AIZSARGĀJAMIE VALSTS UN VIETĒJĀS NOZĪMES KULTŪRAS PIEMINEKĻI

Aizsardzības Nr.	Pieminekļa nosaukums	Adrese	Atrašanās vieta mantojuma vietā/buferzonā	Vērtības grupa	Pieminekļa tips	Datējums
Arheoloģiskie pieminekļi						
1231	Kuldīgas senpilsēta	Kuldīgas centrs	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arheoloģija	-
1233	Kuldīgas viduslaiku pils	Pils iela 1	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arheoloģija	-
Pilsētbūvniecības pieminekļi						
7435	Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs	Kuldīgas senākā daļa Ventas kreisajā krastā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Pilsētbūvniecība	13.-19. gs.
9320	Kuldīgas vēsturiskā centra nomale ar Ventas senleju	Kuldīgas novada pašvaldība, Kuldīga; teritorija, kas aptver Kuldīgas vēsturisko centru	Buferzona	Vietējas nozīmes	Arhitektūra (pilsētbūvniecība)	17. gs – 1930.-tie gadi
Vēstures pieminekļi						
38	Baltijas skolotāju seminārs	Liepājas iela 31	Buferzona	Valsts nozīmes	Vēsture	1886.-1915.
9154	Adatu fabrika	Kalpaka iela 1; 2; 4, Liepājas iela 37; 39	Buferzona	Valsts nozīmes	Vēsturiska notikuma vieta	19. gs. vidus – 1991.
Mākslas pieminekļi						
3615	Altāris	Baznīcas iela 33; Sv. Katrīnas luterāņu baznīcā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	1660.-1663.
3616	Cilnis "Kuldīgas ģerbonis"	Baznīcas iela 33; Sv. Katrīnas luterāņu baznīcā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	1791.
3617	Ērģeļu luktu gleznojumi (10)	Baznīcas iela 33; Sv. Katrīnas luterāņu baznīcā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	17. gs. otrā puse
3618	Ērģeļu prospekts	Baznīcas iela 33; Sv. Katrīnas luterāņu baznīcā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	1691.-1692.
3619	Ērģeles	Baznīcas iela 33; Sv. Katrīnas luterāņu baznīcā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	1882.
3621	Interjera dekoratīvā apdare	Baznīcas iela 33; Sv. Katrīnas luterāņu baznīcā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	17. gs., 20. gs. sākums
3622	Kancele	Baznīcas iela 33; Sv. Katrīnas luterāņu baznīcā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	1659.-1663., 18. gs. sākums
3623	Ērģeles	Dzirnavu iela 12; Sv. Annas luterāņu baznīcā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	1927.
3625	Vitrāžas (3)	Dzirnavu iela 12; Sv. Annas luterāņu baznīcā	Buferzona	Valsts nozīmes	Māksla	1939.
3626	Durvju komplekts	Jelgavas iela 2	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	19. gs. sākums
3627	Durvju komplekts	Jelgavas iela 16	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	19. gs. 2. ceturksnis
3628	Durvju komplekts	Jelgavas iela 24	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	19. gs. 2. ceturksnis

Aizsardzības Nr.	Pieminekļa nosaukums	Adrese	Atrašanās vieta mantojuma vietā/ buferzonā	Vērtības grupa	Pieminekļa tips	Datējums
3629	Durvju komplekts	Jelgavas iela 27	Buferzona	Valsts nozīmes	Māksla	19. gs. pirmā puse
3630	Durvju komplekts	Jelgavas iela 29	Buferzona	Valsts nozīmes	Māksla	19. gs. pirmā puse
3631	Durvju komplekts	Jelgavas iela 32	Buferzona	Valsts nozīmes	Māksla	19. gs. 2. ceturksnis
3632	Durvju komplekts	Kalna iela 13	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	19. gs. 2. ceturksnis
3633	Durvju komplekts	Kalna iela 14	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	19. gs. sākums, 19. gs. 2. ceturksnis
3634	Durvju komplekts	Kalna iela 15	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	18. gs. beigas 19. gs. pirmā puse
3635	Cilnis	Liepājas iela 1	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	1632.
3636	Durvju komplekts	Liepājas iela 17	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	19. gs. 1. ceturksnis
3638	Cara vārti	Liepājas iela 31; Kuldīgas pareizticīgo baznīcā	Buferzona	Valsts nozīmes	Māksla	1871.
3641	Ikona "Dievmāte"	Liepājas iela 31; Kuldīgas pareizticīgo baznīcā	Buferzona	Valsts nozīmes	Māksla	1871.
3649	Kupola gleznojumi	Liepājas iela 31; Kuldīgas pareizticīgo baznīcā	Buferzona	Valsts nozīmes	Māksla	1871.
3650	Kamīns	Pils iela 5	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	19. gs. beigas
3651	Altāris	Raiņa iela 6; Sv. Trīsvienības Romas katoļu baznīcā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	18. gs.; 1818.-1820.
3654	Ērģeles	Raiņa iela 6; Sv. Trīsvienības Romas katoļu baznīcā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	18. gs. 60. g.; 1897.
3657	Kancele	Raiņa iela 6; Sv. Trīsvienības Romas katoļu baznīcā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	17. gs. beigas, 18. gs. sākums, 18. gs. otrā puse
3665	Sānu altāri (2)	Raiņa iela 6; Sv. Trīsvienības Romas katoļu baznīcā	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	1777.
8955	Durvju komplekts	Alunāna iela 4	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
8956	Durvju komplekts	1905. gada iela 14	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. 3. ceturksnis
8957	Durvju komplekts	Baznīcas iela 20	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. 2. ceturksnis
9009	Dievgalda balustrāde	Raiņa iela 6A	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Māksla	18. gs. otrā puse
9029	Durvju komplekts	Liepājas iela 20	Buferzona	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. 2. ceturksnis
9030	Durvju komplekts	Upes iela 1	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. 2. ceturksnis
9031	Durvju komplekts	Dzirnavu iela 6	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. 3. ceturksnis
9032	Durvju komplekts	Virkas iela 1	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. pirmā puse

Aizsardzības Nr.	Pieminekļa nosaukums	Adrese	Atrašanās vieta mantojuma vietā/ buferzonā	Vērtības grupa	Pieminekļa tips	Datējums
9033	Durvju komplekts	Smilšu iela 23	Buferzona	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
9034	Durvju komplekts	Ventspils iela 12	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs.
9035	Durvju komplekts	Raiņa iela 7	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. 3. ceturksnis
9036	Durvju komplekts	Liepājas iela 16	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
9037	Durvju komplekts	Liepājas iela 36	Buferzona	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
9038	Durvju komplekts	Liepājas iela 38	Buferzona	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. 3. ceturksnis
9039	Durvju komplekts	Mucenieku iela 1	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
9040	Durvju komplekts	Strautu iela 3	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. 70. gadi
9044	Durvju komplekts	Jelgavas iela 33	Buferzona	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. pirmā puse
9045	Durvju komplekts	Liepājas iela 25	Buferzona	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. otrā puse
9046	Durvju komplekts	Rumbas iela 13	Buferzona	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. 2. ceturksnis
9047	Durvju komplekts	Ventspils iela 37	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
9048	Durvju komplekts	Ventspils iela 31	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
9049	Durvju komplekts	Skrundas iela 12	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
9050	Durvju komplekts	Jelgavas iela 25	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
9051	Durvju komplekts	Baznīcas iela 30	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
9052	Durvju komplekts	Jelgavas iela 2	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. 2. ceturksnis
9053	Durvju komplekts	Skrundas iela 14	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. 3. ceturksnis
9054	Durvju komplekts	Liepājas iela 14	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. pirmā puse
9055	Durvju komplekts	Kalna iela 11	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
9056	Durvju komplekts	Ventspils iela 23	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. 1. ceturksnis
9093	Durvju komplekts	Kalna iela 23	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
8946	Durvju komplekts	1905. gada iela 2	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Māksla	19. gs. vidus
Arhitektūras pieminekļi						
9105	Tilti pār Alekšupīti (6)	Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	17. gs., 19. gs. beigas, 20. gs.
9163	Virspilskunga tiesas nams	Baznīcas iela 34	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	18. gs. beigas, 19. gs. 2. ceturksnis
9265	Dzīvojamā ēka	Baznīcas iela 17	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	18. gs. otrā puse

Aizsardzības Nr.	Pieminekļa nosaukums	Adrese	Atrašanās vieta mantojuma vietā/ buferzonā	Vērtības grupa	Pieminekļa tips	Datējums
6346	Divu dzīvojamo ēku komplekss	Kalna iela 13; Kalna iela 15	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	18. gs. vidus
6347	Tilts pār Ventu	Kalna iela	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	1874.
6348	Dzīvojamā ēka	1905. gada iela 12	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	1850.-1870.
6349	Dzīvojamā ēka	Baznīcas iela 7	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	1630. otrā puse
6350	Hercoga aptieka, tagad dzīvojamā ēka	Baznīcas iela 10	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	16.-17. gs.
6351	Sv. Katrīnas luterāņu baznīca	Baznīcas iela 33	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	1645., 1748., 1808., 1866., 1905., 1968.
6352	Pils dzirnavas ar iekārtu	Baznīcas iela 36	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	13. gs., 1807., 20. gs. 30. g.
6353	Dzīvojamā ēka	Jelgavas iela 1	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	1800.-1820.
6354	Dzīvojamā ēka	Kalna iela 14	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	1800.-1820.
6355	Dzīvojamā ēka	Liepājas iela 17	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	18. gs. beigas
6356	Pētera kapličas zvanu tornis	Pētera iela 3	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	1783.
6357	Kuldīgas pils sarga mājiņa	Pils iela 4	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	1735.
6358	Sv. Trīsvienības Romas katoļu baznīca	Raiņa iela 6	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	1640.
8544	Dzīvojamā ēka	Pils iela 5	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	20. gs. sākums
8686	Vecais rātsnams	Baznīcas iela 5	Mantojuma vieta	Valsts nozīmes	Arhitektūra	17. gs., 18. gs., 1806. g.
8687	Dzīvojamā ēka	Baznīcas iela 9	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	19. gs. otrā puse
8722	Kuldīgas Sv. Annas luterāņu baznīca	Dzirnavu iela 12	Buferzona	Valsts nozīmes	Arhitektūra	1899.-1904.
8724	Dzīvojamā un saimniecības ēka	Liepājas iela 3a	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	1828.-1839., 19. gs. 70. g. sākums
8937	Dzīvojamā ēka	1905. gada iela 1	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	18. gs., 19. gs. beigas, 20. gs. sākums
8950	Vācu ģimnāzija, tagad mācību iestāde	Kalna iela 19	Mantojuma vieta	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	1869.

2. PIELIKUMS KULDĪGAS VECPILSĒTAS APMEKLĒTĀJU PLŪSMAS VADĪBAS PLĀNS

Izstrādājis NOCTICUS
Apstiprināts 2022.gada 27. janvārī

Ievads

Kuldīgas vecpilsētas apmeklētāju plūsmas vadības plāns ir veidots kā nominācijas “Kuldīga / Goldingena Kurzemē” iekļaušanai UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā” pārvaldības plāna 2. pielikums, tematiski akcentējot tieši jautājumus par tūrisma plūsmas vadību, preventīvi plānojot mazināt tūrisma negatīvo ietekmi un riskus, ko varētu radīt stihiska liela apmeklētāju plūsma. Apmeklētāju plūsmas vadības plāna rīcības un saturs pilnībā izriet no Kuldīgas novada tūrisma ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2028. gadam un ir savstarpēji papildinoši. Savukārt minētās stratēģijas attīstības mērķi un virzieni ir saskaņoti un izriet no Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2046. gadam (tūrisma stratēģija ir tās tematisks pielikums).

Ņemot vērā to, ka Kuldīgas novada tūrisma ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2028. gadam iekļauj visaptverošu visa novada situācijas analīzi, tad šajā dokumentā tematiskajās sadaļās koncentrētā veidā akcentēta tieši Kuldīgas, kas ir ceļā uz UNESCO Pasaules mantojuma sarakstu, situācija.

2021. gada janvārī Latvija UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam nominēja Kuldīgu, iesniedzot UNESCO Pasaules mantojuma centram sagatavoto nominācijas “Kuldīga / Goldingena Kurzemē” pieteikumu. UNESCO starptautiskās reputācijas attiecināšana uz šādām izcilām kultūras mantojuma vietām ir ne tikai apliecinājums tās vērtībām un nozīmei pasaules sabiedrībā, taču arī vienlaikus atbildīgas rīcības paraugs citiem šo vērtību apsaimniekošanā. Tieši tādēļ izvērstas sadaļas iekļaušana par apmeklētāju plūsmas vadību, kas kā saturisks akcents iztrūkst daudzu tradicionāli veidotu vietu tūrisma stratēģiju struktūrā, ir jau solis šādas labās prakses demonstrēšanai.

Izstrādājot Kuldīgas novada ilgtspējīga tūrisma attīstības stratēģiju, ņemti vērā ieteikumi no UNESCO Pasaules mantojuma ilgtspējīga tūrisma vadlīnijām¹, integrējot Kuldīgas vecpilsētas – potenciālās Pasaules mantojuma vietas – apmeklētāju plūsmas pārvaldības plānu pašreizējam plānošanas periodam. Tajā iekļauta padziļināta apmeklētāju plūsmas pārvaldības problēmas izpratne, definēti uzraudzības indikatori un rīcības, kas paredzētas diviem scenārijiem: gadījumiem, ja apmeklētāju plūsma ir kontrolējama, un gadījumiem, ja uzraugāmie indikatori sasniedz noteiktu sliekšni, ko var saukt par pieļaujamo izmaiņu sliekšņa robežām.² Tiek piedāvātas arī alternatīvas darbības iespējas.

Definējot rīcības, kā arī radītās negatīvās ietekmes izpratni, ņemtas vērā arī EUROPARC Ilgtspējīga tūrisma hartas³ vadlīnijas. Īpaši arī tādēļ, ka daļa no UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam nominētās Kuldīgas pilsētas daļas ietilpst dabas liegumā “Ventas ieleja”, kas ir starptautiskas nozīmes “Natura 2000” vieta un īpaši aizsargājama dabas teritorija. Uzraudzības rezultātu sadaļā izmantoti indikatori, kas kategorizēti atbilstoši ETIS Eiropas Tūrisma indikatoru sistēmas ilgtspējīgai tūrisma galamērķu pārvaldībai, pielāgojot

¹ <http://whc.unesco.org/sustainabletourismtoolkit/welcome-unesco-world-heritage-sustainable-tourism-toolkit>

² <https://responsibletourismpartnership.org/limits-of-acceptable-change/>

³ <https://www.europarc.org/library/europarc-events-and-programmes/european-charter-for-sustainable-tourism/>

tos Kuldīgas situācijai.⁴ Uzraudzības kritēriju sadaļa ir iestrādāta Kuldīgas novada tūrisma ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2028. gadam noslēdzošajā nodaļā, paredzot 29 dažādus raksturojošos rādītājus (sakārtots četrās tematiskās sadaļās⁵), uz ko ir atsaucies arī šajā daļā. Lai šo uzraudzības monitoringu nodrošinātu, 2022. gadā Kuldīgas novada Tūrisma attīstības centrs ievieš uz "ArcGIS online" balstītu tūrisma monitoringa sistēmu, ko izstrādājuši Vidzemes Augstskolas Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūta vadošie pētnieki. Galvenā priekšrocība šādas sistēmas ieviešanā – iespēja sekot līdzi attīstību un ietekmi raksturojošiem rādītājiem, visaptveroši izprast savstarpējo ietekmējošo faktoru mijiedarbību, ar datiem pamatot pārmaiņu vai konkrētu rīcību vajadzību. Sistēma tiks izmantota ne tikai tūrisma uzraudzībai, bet arī UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam nominētās mantojuma vietas teritoriju ietekmējošo faktoru monitoringam.

Kuldīgas novada tūrisma ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2028. gadam iekļauj padziļinātu tūrisma jomas analīzi, kas secīgi apkopota SVID analīzes 10 stiprajās un 10 vājajās pusēs, 13 stratēģiskajās iespējās, identificējot arī 12 draudus, kas var radīt negatīvu ietekmi (skat. Kuldīgas novada pašvaldības ilgtspējīga tūrisma attīstības stratēģijas 2028. gadam 1.8. nodaļu). Padziļināti apzināta situācija saistībā ar visām tūrisma iesaistītajām pusēm: gan ieinteresētajām, gan iesaistītajām vai dažādā pakāpē ietekmētajām (iekļaujot 45 uzņēmēju attālinātu aptaujāšanu, 22 uzņēmēju darbsemināru, strukturēti apkopojot datus par visām pašvaldības tūristu piesaistēm, digitālajā vidē pieejamām tūristu atsauksmēm (~25 tk), iesaistot ~1000 ceļotāju aptaujas viedokļus un vairāk nekā 2000 vietējās kopienas pārstāvju viedokļus no organizētajām aptaujām vai sagatavotā pētījuma pēc vairāku fokusgrupu interviju organizēšanas). Lai aktualizētu jautājumu par tūrisma negatīvās ietekmes draudu mazināšanu, 2021. gada decembrī tika organizēts darbseminārs – diskusija ar 16 vecpilsētas aktīviem iedzīvotājiem. Dziļākai izpratnes panākšanai un dialoga veicināšanai ar nozari identificēti 16 specifiski riski, ko var radīt vērtības nerespекtējošas uzņēmējdarbības pieļaušana. Katrai no šīm iespējām plānotas rīcības, taču vairāki stratēģijas ieviešanas impulsi jūkami jau darba procesā vēl pirms tās galējas apstiprināšanas.

Galvenie tūrisma attīstības virzieni integrēti Kuldīgas novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam rīcību daļā, ar izvērstiem uzdevumiem un vairāk nekā 100 prioritāšu grupās sadalītām rīcībām. Atsevišķi ar mantojuma vietas pārvaldību saistīti tūrisma attīstības akcenti iekļauti šī pielikuma dokumenta galvenajā sadaļā – nominētās mantojuma vietas pārvaldības plānā. Visaptveroši galvenie tūrisma attīstības mērķi un virzieni ir astoņi, kas turpinājumā uzskaitīti prioritārā secībā, izceļot tieši nominācijas "Kuldīga / Goldingena Kurzemē" iekļaušanai UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā kontekstu.

TA-1. RESURSU ILGTSPĒJĪGA APSAIMNIEKOŠANA:

DABAS UN KULTŪRAS MANTOJUMS, AINAVAS KVALITĀTE

Saglabāt, uzturēt un palielināt Kuldīgas novadam un Kuldīgas pilsētai raksturīgās kultūras un dabas mantojuma vērtības, rūpēties par dabas aizsardzību un ainavas kvalitāti.

TA-2. TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA UN LABIEKĀRTOJUMS

Uzlabot tūrisma atbalstošās un stratēģiski vajadzīgās infrastruktūras daudzveidību un kvalitāti, ko vienlīdz izmanto gan novada viesi, gan vietējā kopiena, veicinot gan saskatnīgu apmeklētāju plūsmas pārvaldību, gan veidojot to vietās, kur mazināma negatīva antropogēnās slodzes ietekme.

⁴ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/indicators_en

⁵ (a) galamērķu pārvaldība (t.sk. uzņēmumu ilgtspējīga tūrisma pārvaldības prakse, apmeklētāju apmierinātība); (b) ekonomiskā ietekme (tostarp apmeklētāju plūsmas apjoms, struktūra, izdevumi utt., tūrisma uzņēmumu darbība un digitālais pieprasījums un struktūra); (c) sociālā un kultūras ietekme (tostarp apmeklētāju īpatsvars starp vietējiem iedzīvotājiem, komerciālo dzīvokļu proporcija attiecībā pret dzīvojamām mājām, tūrisma objektu un sabiedriskā transporta vispārējā piekļūšana, tūrisma sabiedrisko pasākumu īpatsvars, tostarp vietējās kultūras vērtības/mantojums, sabiedrības attieksme pret tūrisma, kultūras mantojuma stāvokli utt.); (d) ietekme uz vidi (t.sk. transporta negatīvās ietekmes mazināšana, klimata pārmaiņu mazināšana, atkritumu apsaimniekošana, kanalizācijas apsaimniekošana, ietekme uz ainavas kvalitāti un bioloģisko daudzveidību).

TA-3. EKONOMISKAIS LABUMS ILGTSPĒJĪGĀM VIETĒJĀM KOPIENĀM

Ar tūrisma jomas attīstību sniegt labumu Kuldīgas novada iedzīvotāju labklājības veicināšanai un dzīves kvalitātes kāpināšanai. Izcelt vietējo kopienu un Kuldīgas vecpilsētas iedzīvotāju lomu pilsētas veidošanā, respektēt viņu dzīves telpu, atbildīgi īstenojot tūrisma aktivitātes, iesaistot to plānošanā.

TA-4. TŪRISMA PIEPRASĪJUMS

Piesaistīt mantojuma vērtības respektējošas vietējo un ārvalstu ceļotāju auditorijas, rosināt atbildīgu vietējo patēriņu. Veicināt tādu tūristu piesaisti, kuru ceļošanas motivācijā nozīmīga loma ir izglītojošu elementu klātbūtnei, ilgtspējīgas uzņēmējdarbības misijai.

TA-5. PIEDĀVĀJUMA SATURS UN KVALITĀTE

Palielināt vispārējo ceļotāju apmierinātību ar viņu pieredzējumu Kuldīgas novada tūristu piesaistēs: vietās un notikumos, ar dziļu izpratni par vēsturi un vietas kontekstu veidot saturu kultūras tūrisma piedāvājumam Kuldīgā, pastiprinot vēstījumu par pilsētas īpašo nozīmi vēsturiski un mūsdienās Kurzemē, Latvijā un pasaulē.

TA-6. CILVĒKRESURSI, IZGLĪTĪBA UN PĒTNIECĪBA

Veicināt Kuldīgas novada tūrisma attīstībā iesaistīto pušu kompetenču, zināšanu un prasmju tālāku profesionālo pilnveidi konkurētspējīga piedāvājuma stiprināšanai. Attīstīt atbildīgas uzņēmējdarbības iniciatīvas, ieinteresētību mantojuma vērtību saglabāšanā. Sadarboties ar pētniecības, zinātnes kopienu aktuālu risinājumu veidošanai. Veicināt starptautisku zinātnības pārņemšanas praksi.

TA-7. GALAMĒRĶA PĀRVALDĪBA, ORGANIZĒŠANA UN KOORDINĒŠANA

Izveidot efektīvu galamērķa pārvaldības struktūru mijiedarbībā ar dažādām iesaistītajām pusēm, reģionu un kaimiņu novadiem, vietējo kopienu, kā arī veicināt uzņēmēju sadarbību un iesaisti galamērķa pārvaldībā, mērķtiecīgi attīstīt privāto – publisko partnerību. Uzturēt aktīvu un abpusēju dialogu, veicināt atvērtu sadarbību.

TA-8. ZĪMOLS UN TIRGVEDĪBA

Ar tematisku tūrisma un atpūtas iespēju popularizēšanu vienlaikus stiprināt arī Kuldīgas novada kopienu identitāti, kāpināt novada vietu pievilcību dzīvošanai un uzņēmējdarbībai. Īstenot oriģinālas, pārdomātas un ar stratēģiskajiem mērķiem saskaņotas tirgvedības rīcības, kas panāk efektīvāko atdevi no ieguldījumiem resursiem.

Rīcību plāns un detalizētāki uzdevumi, kas saistīti ar šiem mērķiem un attīstības virzieniem, iekļauti Kuldīgas novada tūrisma ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2028. gadam.

1. Kuldīgas Vecpilsētas kapacitāte tūrisma plūsmas kontekstā

Kuldīgas vecpilsēta, ko ietver nominācija “Kuldīga / Goldingena Kurzemē” iekļaušanai UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā, ir pilnvērtīgs tūrisma galamērķis, tūrisma vieta, kas mijiedarbojas ar citām vietām, tūristiem, atpūtniekiem, viendienas ceļotājiem. To raksturo noteikta kapacitāte. Tūrisma vieta darbojas kā sistēma, kurā mijiedarbojas piedāvājuma telpiskais izvietojums, tā atbilstība piesaistīto apmeklētāju vajadzībām, fiziskā ietilpība un apmeklētāju pieprasījuma apjoms, tā koncentrēšanās laikā un telpā. Šos sistēmas elementus savieno dažāda rakstura un ietekmes mobilitātes risinājumi. Tādējādi Kuldīgas vecpilsētas kapacitāti tūrisma kontekstā nosaka vairāki savstarpēji saistīti faktori, piemēram, pieejamais istabu skaits viesiem, pieejamais vietu skaits pie galdiņiem sabiedriskās ēdināšanas vietās, tūrisma vietu fiziskā nestspēja (ietilpība), izbūvēto dabas taku, skatu platformu plašums un cilvēku skaits, ko šīs vietas var uzņemt vienlaicīgi, auto stāvlaukumu skaits, satiksmes plūsmas caurlaidība, arī apkalpošanas ātrums pakalpojuma saņemšanai liela viesu skaita gadījumā, nezaudējot pakalpojuma kvalitāti u.c. Kā

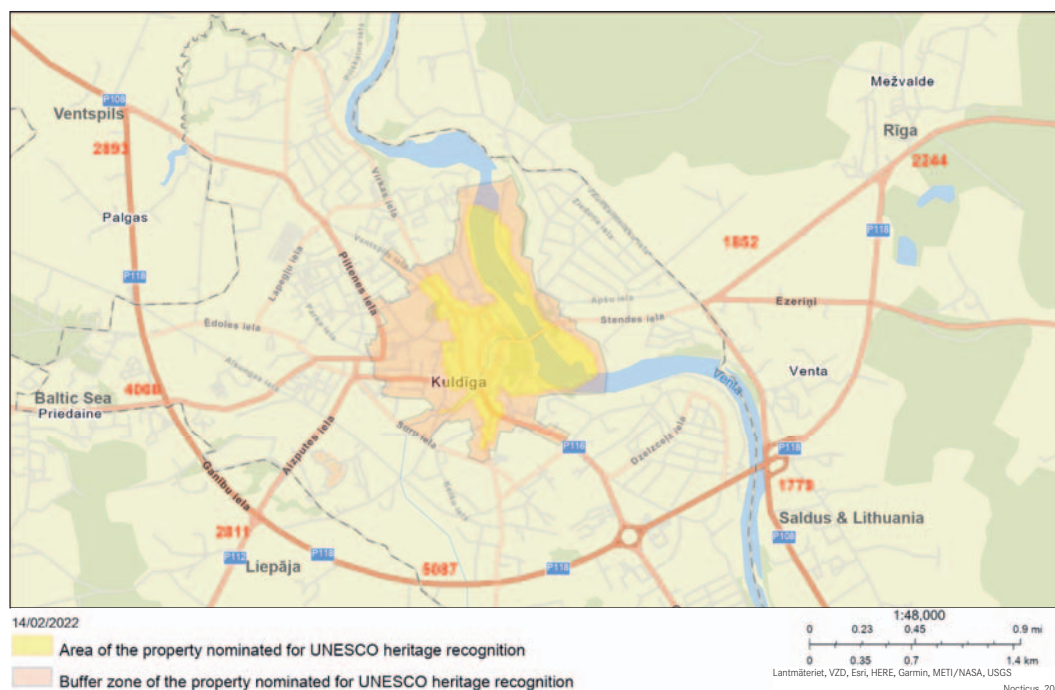
būtiskākie šajā kontekstā tiek apskatīti divi elementi: automašīnu plūsma un stāvvietas, kas attiecas uz pieejamību, kā arī tūristu mītnes, raksturojot viesmīlības pakalpojumu fizisko kapacitāti. Pakārtoti šim ir svarīga apmeklētāju izkļiede pilsētvidē, neradot koncentrēta pūļa efektu, kas izraisa gan lielāku slodzi kultūras vai dabas mantojumam, gan samazina vietas pieredzējuma kvalitāti.

1.1. Satiksmes intensitāte un ar ceļotājiem saistītās automašīnu plūsmas pārvaldīšana

Kuldīgas novietojums Kurzemes vidienē, lielāks attālums no starptautiskās nozīmes ceļiem un dzelzceļa līnijām, ostām ir radījis situāciju, ka vairāk nekā 90 % pilsētas viesu – gan nakšņojošo tūristu, gan vienas dienas apmeklētāju – Kuldīgā ierodas ar personisko (vai ārvalstu tūristu gadījumā – bieži vien irētu) automašīnu. Pastāv citas alternatīvas (sabiedriskais maršruta autobuss, organizētu tūristu grupu autobuss, velosipēdi, citi vieglās mobilitātes līdzekļi), tomēr šobrīd tās nav līdzvērtīgi plaši lietotas.

Paralēli pilsētas viesiem automašīnas ikdienā daudz plašāk izmanto vietējie un tuvākās apkārtnes iedzīvotāji, ko kopā raksturo aktuālā satiksmes intensitāte (sk. 1. attēlu), kas mērīta reģionālo autoceļu galvenajos piebraucamajos punktos ārpus UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam nominētās mantojuma vietas teritorijas. Automašīnu braucienu skaits svārstās no ~1800 līdz 5000 diennaktī. Daļai no satiksmes plūsmas ir izteikti sezonāls raksturs – piemēram, ceļa izmantošana Baltijas jūras virzienā izteikti pieaug tieši vasaras mēnešu laikā.

Attiecībā uz tūristiem un vienas dienas ceļotājiem galvenie piekļuves vārti pilsētai ir no austrumu puses – Stendes ielas, satiekoties diviem reģionālās nozīmes ceļiem P119 un P120, kur vidējais diennakts automašīnu braucienu skaits ir 1852. Tas ir virziens, kur piebrauc ceļotāji gan no valsts galvaspilsētas, gan no starptautiskās lidostas puses. Tur ir savienojums ar līdzās esošu populāru tūrisma galamērķi Abavas senleju vai tālāk arī populārāko kūrortpilsētu Jūrmalu. Otrs populārākais piekļuves virziens ir saistīts ar di-

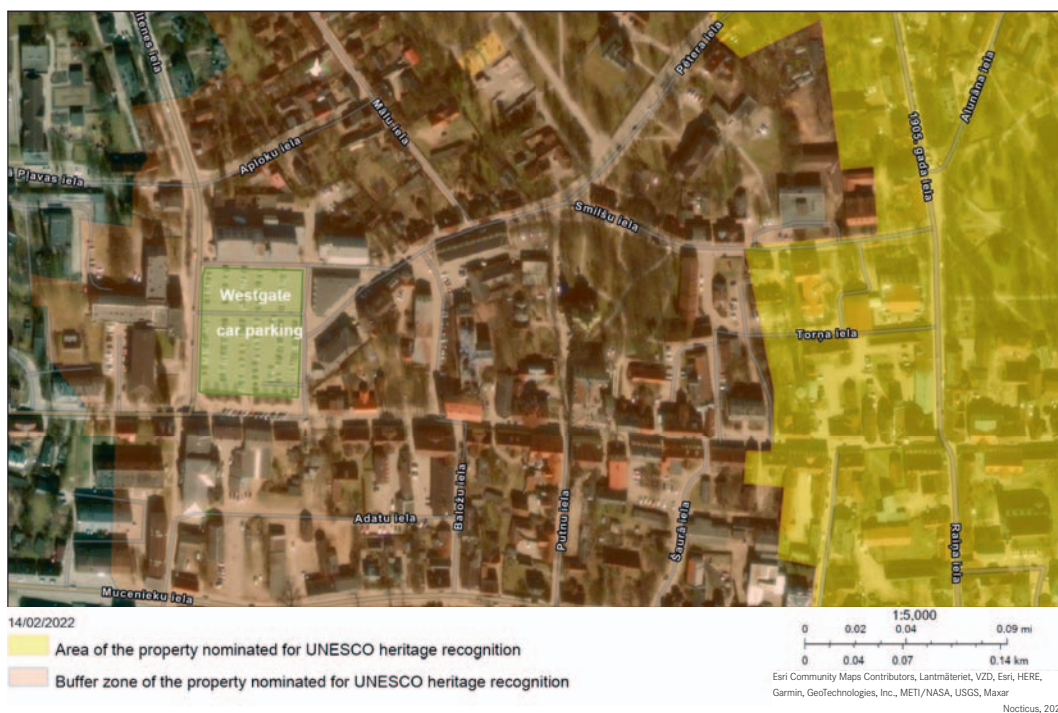


1. attēls. Automašīnu braucienu skaits diennaktī Kuldīgas galvenajos satiksmes ceļos.
Avots: Latvijas Valsts ceļi, 2021

vām citām auto satiksmes plūsmām – Ventspili, kas, piesaistot arī lielu daļu ceļotāju no Lietuvas (P108 ceļš), rada iespēju apmeklēt Kuldīgu vai jūras virzienu (P119) rietumu virzienā. Ņemot vērā to, ka Kuldīgai šajā pusē ir ērts apvedceļš, tad piekļuve vecpilsētai no pieminētajiem virzieniem ir novirzīta.

Daļa no problēmām, kas rodas no pārāk intensīvas un haotiskas auto satiksmes vecpilsētā (sk. stratēģijas analītisko daļu un vietējo iedzīvotāju viedokļus), novēršama ar pārdomātu autostāvvietu sistēmu, nobremzējot ceļotāju auto satiksmi vēl pirms viņu ierašanās vecpilsētā. Mazāk to attiecinot uz ikdienas apmeklētājiem (ar iepirkšanās, pakalpojumu izmantošanas, radu un draugu apmeklēšanas u.c. motīvu), bet īpaši tūristu situācijā pāriešana no automašīnas uz pastaigu vai izmantojot citus vieglās mobilitātes risinājumus paaugstina pieredzes kvalitāti, mazina stresu šaurajās vecpilsētas ielās, cenšoties atrast piemērotu stāvvietu, paldzina kvalitatīvi pavadītu uzturēšanās laiku, kas vairāk veicina vietējo pakalpojumu iegādi.

Pilsētas piekļuve no jūras vai Ventspils puses – t.s. rietumu vārti – veidojas pie Pilsētas laukuma (sk. 2. attēlu), kas atrodas vecpilsētas malā (nominētās mantojuma vietas buferzonā) un veido ērtu savienojumu ar gājēju zonu Liepājas ielā. Lai arī apkārt esošo pakalpojumu vai darba vietu dēļ to bieži izmanto ikdienas braucēji, tomēr laukuma kapacitāte (~250 automašīnām) ir pietiekama, lai to pozicionētu kā pilsētas rietumu piekļuves



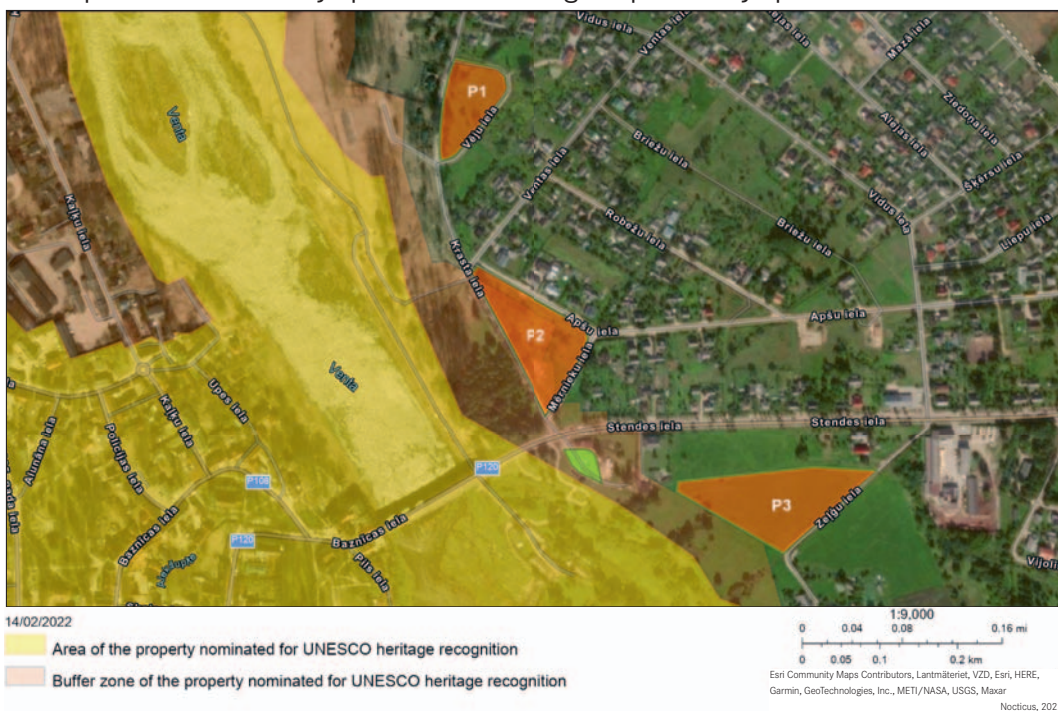
2. attēls. Rietumu puses piekļuve: Pilsētas laukuma automašīnu stāvlaukums ~6000m², platībā piemērots ~250 automašīnu novietošanai un iekļauj atzīmētas vietas tūristu autobusiem.

galveno stāvvietu. Laukuma izmēri ļauj to pārplānot vēl efektīvākai automašīnu skaita izvietošanai, taču to ikdienā šķērso gājēji, kā arī nozīmīga ir tā vizuālā iederība pilsētvīdē.

Daudz sarežģītāka situācija ir ar austrumu pieeju, kas uzsverama kā galvenā piekļuve vecpilsētai no tūrisma viedokļa. Esošais stāvlaukums Stendes ielā 2a pirms vecā Ventas tilta (sk. 3. attēlu – gaiši zaļā krāsā) ir sešas reizes mazāks par rietumu pieejas vārtu auto stāvlaukumu, kaut tam jāuztver galvenā atbraukušo tūristu slodze. Kā līdzšinējais kapacitātes palielināšanas risinājums ir bijusi stāvvietu nozīmēšana Stendes ielas malā. Tomēr iela ir par šauru ērtai divu virzienu satiksmei ar stāvošām automašīnām, radot liekas stresa situācijas, riskus drošībai. Turklāt daļa tūristu, saprotot, ka nelielais Stendes

ielas 2a stāvlaukums ir pilns, vai nu dodas stāvvietu meklēt vecpilsētā, vai griežas atpakaļ, lai novietotu automašīnu Stendes ielas malā (vai Krasta ielā), izraisot vēl lielu haosu.

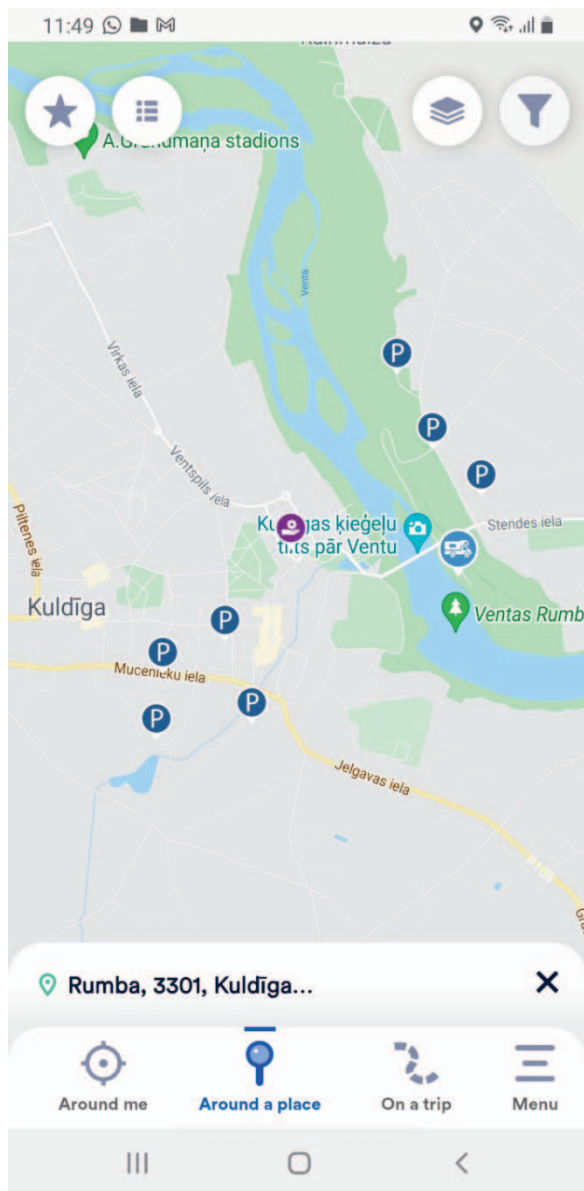
Rēķinot, ka vecpilsētā šobrīd ir 98 istabas viesiem komerciālajā tūristu mītņu sektorā, un ņemot vērā ierasto praksi, ka apmeklētāji automašīnu vēlas novietot iespējami tuvu nakšņošanas vietai, tad līdz 100 automašīnām maksimāli (bet, ņemot vērā vidējo tūristu mītņu noslodzi, uz pusi mazāk) censtos joprojām atrast stāvvietas vecpilsētā, kas organizējams sadarbībā ar tūristu mītņu īpašniekiem, publiskās telpas iespējām. Tomēr galvenajiem austrumu piekļuves vārtiem jābūt kapacitātes ziņā daudz ietilpīgākiem – optimāli ~300 automašīnu izvietojšanai. Ar šādu kapacitāti, labu satiksmes plūsmas organizēšanu un precīzu komunikāciju par ērtībām Kuldīgas apmeklētāju plūsma būs “mierināta”



3. attēls. Austrumu vārtu piekļuve: Stendes ielas 2a automašīnu stāvlaukums ~1000m² platībā piemērots ~60 automašīnu novietojšanai (gaiši zaļā krāsā), un iespējamās pilsētas austrumu vārtu autostāvvietas atrašanās vieta Krasta un Vēju ielas rajonā (P1), Krasta-Mērnīku un Apšu ielas rajonā (P2) un Stendes ielā 6a (P3).

>90 % no gada dienām. Papildu risinājumi vēl meklējami publisko svētku laikā vai populārākajās nedēļas nogalēs, kad vienlaikus esošo ceļotāju skaits ir vēl lielāks.

Paredzot vienai automašīnai līdz ~15m² vietas, taču arī apzinoties, ka jaunveidojamam stāvlaukumam ir jābūt harmoniski integrētam risinājumam pilsētvidē, neveidojot monolītu vienmuļu asfaltētu laukumu, vajadzīgajā apvidū izskatāmas trīs iespējamās auto stāvlaukuma vietas (sk. 3. attēlu P1, P2 un P3). Laukums starp Krasta, Mērnīku un Apšu ielu (P2), lai arī apspriests jau iepriekš pilsētas attīstības iecerēs, tomēr nav ar efektīvāko zemes laukuma konfigurāciju šādam mērķim, turklāt atrodas mantojuma vietas buferzonā. Tādēļ labākas ir divas pārējās alternatīvas. Krasta un Vēju ielas laukums (P1) jau ticis izmantots pilsētas svētku laikā, blakus jau ir neliels stāvlaukums pie Pārventas estrādes. Teritorija atrodas ārpus nominētās mantojuma vietas buferzonas. Tomēr zināmā mērā tas ir neērtāks, jo pēc vecpilsētas, tilta un Ventas ieraudzīšanas, kas novērš uzmanību, palēnina satiksmi, iznāk griezties prom. Stendes ielā 6a (P3) šajā ziņā atbilst vislabāk, jo atrodas nostāk no dzīvojamās zonas, precīzi iekļaujas piebraukšanas maršrutā, var tikt labi savienots ar gājēju ceļu vecā Ventas tilta un Ventas rumbas virzienā. Organizējot piebraukšanu pa Zeļģu ielu, apsverama rotācijas apļa izbūve Stendes, Vidus un Zeļģu ielas krustojumā.



4. attēls. Esošā situācija mobilajā lietotnē Park4night.com – norādītās treileru braucēju ieteicamās nakšņošanas vai pakalpojumu vietas Kuldīgā.

Avots: *park4night.com, 2022*

Lielāku publisko pasākumu laikā kā alternatīvas iesaistāmi citi esošie pilsētas stāvlaukumi vai organizējama pagaidu stāvvietas atbilstoši laikapstākļiem, taču tas notiek organizēti, saskaņojot ar pašvaldību un pasākuma organizatoru, paredzot gan plūsmas apjomu, pārvietošanos laikā un telpiski – situācijas ir paredzamas. Prioritārs ir trūkstošais ikdienas risinājums.

Mazāka rakstura autosatiksmes problēma, taču tiešā veidā saistīta ar tūristu plūsmu, ir autotriecēju braucēju nakšņošana publiskajos pilsētas laukumos. Eiropā populārākajā mobilajā lietotnē Park4night.com atrodamas līdzšinējās nakšņotāju norādes ar vietu raksturojumiem, vērtējumiem, iekļaujot ne vien stāvlaukumus, bet arī ūdens ņemšanas vietas, citus pakalpojumus (sk. 4. attēlu)

Optimālas plūsmas organizēšanai šajā jomā jārod efektīvāki risinājumi, jo kemperi ir lielāka izmēra, aizņem publiskās stāvvietas uz ilgāku laiku. Aktīva tirgus situācijā jāieinteresē uzņēmēji kempinga izveidošanai, kas ir trūkstošā niša Kuldīgas galamērķī, kaut sasniedzamā attālumā Ventspils vai jūras virzienā alternatīvu netrūkst. Maksas vietas ar atbilstošas kvalitātes pakalpojumiem – dzeramā ūdens uzpildes iespējām, pieslēgumu kanalizācijai, iespēju pieslēgties elektrībai, nodrošinātu drošību teritorijā – apmeklētāji ar kemperiem izvēlas primāri. T.s. “wild camping” alternatīva var tikt uzturēta ar minimālu infrastruktūru, ko pašvaldībai iespējams koncentrēt konkrēti norādītā vietā, mazinot stihiski izveidojušos vietu skaitu. Kempinga izvietojumam starp divām alternatīvām (Tehnikas iela vai Rūpniecības iela) Ventas upes kreisajā krastā atbilstošāka būtu Rūpniecības iela, kurp vieglāk nokļūt no pilsētas apvedceļa, nešķērsojot vecpilsētu, tāpat saglabājot ērtas iespējas nokļūt kājām no kempinga gar upi līdz vecpilsētai, saglabājot priekšrocības ar laba skata perspektīvām. Turklāt vieta atrodas uzreiz aiz vecpilsētas buferzonas. Alternatīva ir darbs ar jau esošo uzņēmēju izpratnes veicināšanu par pakalpojumu kvalitāti, kas norādītajā vietā ir nepietiekama, savukārt Upes iela pie Ventas rumbas šādam transportam nebūtu piemērotākā vieta, kur koncentrēties.

Rīcības ilgtspējīgai tūristu radītās auto plūsmas pārvaldībai Kuldīgā:

Termiņš: jāiesteno 2022. gadā, ja tas paredzēts pašvaldības budžetā, vai norādītās prioritārās darbības jāplāno nākamajos gados (2023. un 2024. gadā). Saraksta beigās nav norādīts konkrēts laika grafiks alternatīvām rīcībām, taču tās būtu jāskata pēc kārtas pēc prioritāro rīcību ieviešanas.

1. Prioritāri strādāt pie integrēta risinājuma pilsētas austrumu vārtu automašīnu stāvlaukuma izveidei kādā no trim apskatītajām vietām, piešķirt auto stāvlaukumam atbilstošu starptautiski uztveramu nosaukumu.
2. Atbilstoši pilnveidot pilsētas norāžu sistēmu līdz galvenajām autostāvvietām.
3. Izveidot precīzu vizuālo komunikācijas materiālu ar skaidru norādi uz galveno automašīnu stāvlaukumu, kā arī alternatīvu norādēm, shematisku attēlojumu pie pilsētas apvedceļa no galveno iebraukšanas ceļu puses.
4. Auditēt un komunicēt par vajadzīgajām izmaiņām galvenajās digitālo karšu navigācijas sistēmās (*Google.maps, Waze, TomTom, BalticMaps* u.c.)
5. Izveidot efektīvu sistēmu publisko pilsētas svētku auto plūsmas regulēšanai, ņemot vērā telpiskos apsvērumus un iespējas izmantot plašāku pilsētas teritoriju arī ārpus vecpilsētas zonas, kas tāpat būs populāra un plaši apmeklēta svētku laikā.
6. Uzraudzīt satiksmes auto plūsmas izmaiņas, reaģējot uz operatīviem papildu risinājumiem.
7. Sadarbībā ar tūristu mītņu, sabiedriskās ēdināšanas un tūrisma pakalpojumu vietu īpašniekiem sistemātiski plānot limitēto stāvvietu izmantošanas kārtību vecpilsētā pie viņu atrašanās vietas, prioritāri atvēlot iespēju piekļūt nakšņojošajiem viesiem, vietas klientiem, limitējot stāvēšanas laiku vai ieviešot ierobežojumus.
8. Ieviest elektronisku brīvo stāvvietu komunikācijas sistēmu ar automašīnu skaitītāju un viegli uztveramu displeju P120 un P121 ceļu krustojumā – laukumā pie Stendes ielas sākuma (kā analogs pazemes automašīnu stāvvietām).
9. Veikt papildu transporta plūsmas mērījumus pilsētas svētku un publisko pasākumu laikā optimālākas transporta plūsmas koordinēšanai.
10. Atbalstīt un veicināt atbilstošus vieglās mobilitātes risinājumus kā alternatīvu autotransporta izmantošanai – gan pilsētas un tuvākās apkārtnes ietvaros, gan arī nokļūšanai līdz galamērķim.
11. Meklēt risinājumus satiksmes plūsmas mīkstināšanai vecpilsētā, izvērtējot vietējo iedzīvotāju braukšanas paradumus, preču piegādi vecpilsētas mazumtirdzniecības vietām u.tml.
12. Saglabāt iespēju īslaicīgai tūristu transporta pietāšanai vecpilsētā, taču fokusējot šo iespēju uz piebraukšanu no mazāk izmantotās rietumu pieejas, izmantojot vecpilsētai tuvākās maģistrālās ielas.
13. Veicināt kempinga laukuma labiekārtošanu, ieinteresējot uzņēmējus, apzīmējot konkrētu iecerēto vietu starp apspriestajām alternatīvām, mazinot stihiski izveidojušos vietu skaitu.

Ja veiktās rīcības nav pietiekami efektīvas un satiksmes plūsma vecpilsētā turpina palielināties, izvērtēt kādu no iespējamām alternatīvām:

14. Iebraukšanas maksas piemērošana iebraukšanai Kuldīgas vecpilsētā, kas kļūst automatizēta, izmantojot mobilās norēķinu iespējas un saisti ar automatizētu vizuālo kontroli (Jūrmalas pilsētas caurlaižu sistēmas piemērs, Mobilly risinājumi u.tml.).
15. Stāvvietu maksas piemērošana vecpilsētas zonā.
16. Iebraukšanas aizlieguma piemērošana noteiktā vecpilsētas zonā, ieviešot izņēmumu nosacījumus.

1.2. Kuldīgas vecpilsēta un viesu izmitināšana

Kuldīgā 2021. gadā darbojās 114 tūristu izmitināšanas vietas, daļa no tām (īpaši viesu dzīvokļi vai brīvdienu mājas) ir pieejamas tikai daļu no gada. Vairākas no tām beigušas pastāvēt ("Scrunden Apartment", "Kuršu klēts", "Sports") vai slēgtas uz noteiktu laika periodu, mainot īpašnieku vai piedzīvojot pārbūvi ("Aleksis", "Jāņa nams", "Kolonna Hotel Kuldīga", Kuldīgas novada sporta skola 2, "Sport Hotel Virka"). Kopš 2014. gada daļa no Kuldīgas dzīvokļiem tikuši pārvērsti par tūristu izmitināšanas vietām, lielā mērā nonākot tirgū ar "AirBnB" vai "Booking.com" platformas starpniecību. Turpmāk ik gadu tūristu mītnu skaits Kuldīgā, kas rezervējams "AirBnB" platformā, ir audzis par aptuveni desmit (2015. gadā – 9, 2016. – 10, 2017. – 16, 2018. – 10, 2019. – 13, 2020. – 8, 2021. – 5). Tūristu mītnu skaits pilsētā pēc to veidiem sadalās: 92 viesu dzīvokļi, 12 brīvdienu mājas, 1 apartamentu viesnīca, 6 viesnīcas, 3 viesu mājas. Vecpilsētā no visām tūristu mītnēm atrodas viena trešdaļa (37) (sk. 5. attēlu), bet 13 – nominētās mantojuma vietas buferzonā. Vietējo iedzīvotāju blīvums visaugstākais ir teritorijas ziemeļrietumos, kur koncentrējas liela daļa no tūristu mītnēm.

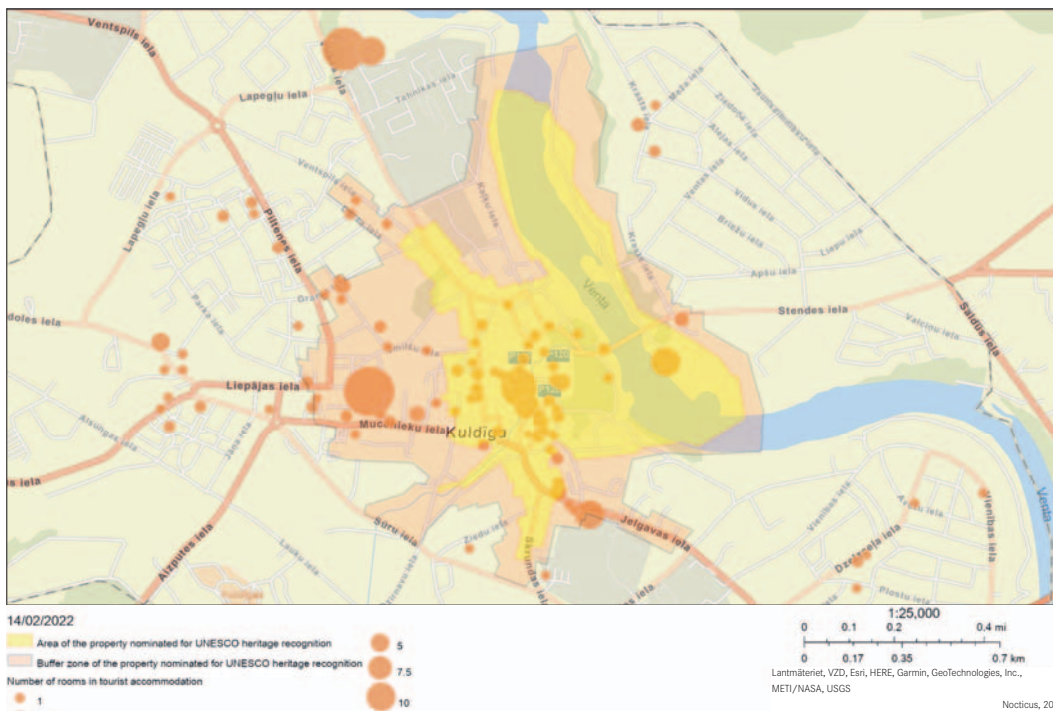
Daļa no tām tomēr nedarbojas, nonāk īres tirgū ārpus vasaras sezonas vai tiek izmantotas viesu izmitināšanai tikai īslaicīgi – starp īres līgumu periodiem vai parādās tirgū tikai iedzīvotāju atvaļinājuma laikā, kad tā ir iespēja nopelnīt papildu ienākumus. Daļa izmitināšanas vietu mērķtiecīgi veidota viesu izmitināšanai visa gada garumā. Lai arī viesu dzīvokļu no visiem tūristu mītnes veidiem ir visvairāk, tomēr lielākais gultas vietu skaits ir viesnīcām, viesu mājām, kas ir organizēts tūrisms ar aktīviem uzņēmējiem, kuri iesaistās gala mērķa pārvaldībā (gluži tāpat, kā daļa no nelielu tūristu mītnu īpašniekiem). No kopējās pilsētas viesu izmitināšanas kapacitātes (269 istabas viesiem) 98 atrodas Kuldīgas vecpilsētā (sk. 5. attēlu), turklāt daļa no tām ir viesnīcas. Viesu dzīvokļu vai brīvdienu māju nonākšana komerciālajā tūrisma sektorā nav viennozīmīga: tas sniedz papildu ienākumus vietējiem, motivē atjaunot mājokļus, rūpēties par viesmīlību. Tomēr negatīvā puse ir tā, ka mazāk vietējo dzīvos vecpilsētā, tā var kļūt dominējoši par viesu rezidences telpu, klusākā periodā, ja to neapdzīvo neviens, var radīt tukšuma un pamestības, nevis dzīvas pilsētas efektu, daļa neiesaistās nodokļu maksāšanā par šāda veida komercdarbību, dzīvokļu pieprasījums tūrismam ceļ cenas vietējo mājokļu tirgū. Daļa no šīm izmitināšanas vietām nonāk pie lielākiem pārpircējiem, kuri neiesaistās galamērķa pārvaldībā, nav ieinteresēti vietējās kopienas problēmu risināšanā.

Atbilstoši Eiropas ilgtspējīga tūrisma indikatoru sistēmas rādītājiem⁶ esošais stāvoklis nav vērtējams kā kritisks, taču ir jāuzrauga un jāsteno atbilstošas rīcības. Pamatojoties uz pastāvīgo iedzīvotāju skaitu nominētās mantojuma vietas teritorijā (pēc Nacionālās statistikas pārvaldes datiem ~ 2000 iedzīvotāji uz 1x1 km²) un precīzāku pamatdokumenta daļā minēto iedzīvotāju skaitu, nekas neliecina par apdzīvojamo telpu pārsvaru tūristiem. Pilsētā pieejamo gultasvietu skaits komerciālo tūristu mītnu sektorā uz 100 iedzīvotājiem ir neliels (~2,5), bet vecpilsētā tas ir lielāks, sasniedzot 5,8 (sk. 1. tabulu kā visaptverošās monitoringa tabulas fragmentu sadaļu).

1.tabula. Tūrisma īpatsvars attiecībā pret Kuldīgas pilsētas vietējiem iedzīvotājiem

Gultas vietu skaits, kas pieejams komerciālo tūristu mītnu sektorā uz 100 iedzīvotājiem (2021.g.)		
C.1.2	<i>Kuldīgā kopā</i>	2,5
	<i>t.sk. nominētās mantojuma vietas teritorijā</i>	5,8

⁶ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/indicators_en



5. attēls. Komerčiālo tūristu mītnu kapacitātes izvietojums Kuldīgā (apļa izmērs norāda tūristiem pieejamo istabu skaitu, zaļais punkts – tūristu komercmitnes atrašanās vieta).

Avots: Nocticus apkopotī dati, 2022

Rīcības ilgtspējīgai tūristu mītnu sektora attīstībai Kuldīgā:

Termiņš: jāīsteno 2022. gadā, ja tas paredzēts pašvaldības budžetā, vai norādītās prioritārās darbības jāplāno nākamajos gados (2023. un 2024. gadā). Saraksta beigās nav norādīts konkrēts laika grafiks alternatīvām rīcībām, taču tās būtu jāskata pēc kārtas pēc prioritāro rīcību ieviešanas. Dažas no iniciatīvām (piemēram, gājēju tilts pār Ventu agrāk izveidotā prāmju platformas savienojuma vietā) var ieviest pēc izvēles, kas norāda uz šī risinājuma ietekmi uz apmeklētāju plūsmas pārvaldību, un ieviešamas pakāpeniski, uzlabojot apmeklētāju izkliedi.

- (1) Uzraudzīt komerciālā sektora tūristu mītnu tirgus izmaiņas, reģistrējot to izveidotajā monitoringa sistēmā un precizējot pa mēnešiem pieejamo kapacitāti (ņemot vērā to, ka aprēķinos iekļautas visas tūristu mītnes, kas darbojušās kopš 2014. gada, taču 2022. gada janvārī lielākā daļa no viesu dzīvokļiem nav pieejama). Vajadzības gadījumā ieviest automatizētu publiski pieejamo izmitināšanas datu ieguves risinājumu, uzraugot tūristu mītnu ikdienas piedāvājumu attiecīgajās izmitināšanas platformās.
- (2) Nepiemērot nekustamā īpašuma nodokļa (NĪN) atlaidi par tūristu mītnēm viesu dzīvokļiem vai brīvdienu mājām.
- (3) Veikt preventīvu informatīvo darbu ar vietējo sabiedrību un komersantiem, skaidrojot šīs komercdarbības ietekmi uz pilsētu.
- (4) Izveidot un popularizēt atbildīga kultūras tūrista ētikas kodu ar skaidrojošu un viegli uztveramu informāciju par izdarīto izvēļu ietekmi uz vietējo kopienu, izvēles rīcībām.

Vienlaikus darboties, piesaistot Kuldīgai jaunus iedzīvotājus, kuri arī aktīvi iesaistās pilsētas problēmu risināšanā.

- (5) Veicināt iedzīvotāju piesaisti pilsētai, izceļot vecpilsētas mājokļu priekšrocības ilgtermiņa apdzīvošanai.
- (6) Piemērot nekustamā īpašuma nodokļa (NĪN) atlaides par kultūras mantojuma atjaunošanu ilgtermiņa mājokļu segmentā.

Ja veiktās rīcības nav efektīvas un gultas vietu skaits, kas pieejams komerciālo tūristu mītnu sektorā, uz 100 iedzīvotājiem pārsniedz 10 % pilsētai kopumā vai 15 % vecpilsētai, rīkoties ar lielāku iejaukšanos tirgū, izvēloties kādu no diviem (vai abus) iespējamiem risinājumiem:

- (7) Publiskajās izmitināšanas komercplatformās piedāvātajām tūristu mītnēm (“AirBnB”, “Booking” u.tml.) jābūt licencētām, reģistrējot uzņēmējdarbību, taču jaunas licences vecpilsētā šādai komercdarbībai netiek izsniegtas vai ir stingri limitētas.
- (8) Tiek ierobežots maksimālais periods, cik dienas gadā vecpilsētas vai pilsētas viesu dzīvokļi / brīvdienu mājas var tik iznomātas viesiem (90 dienas gadā).

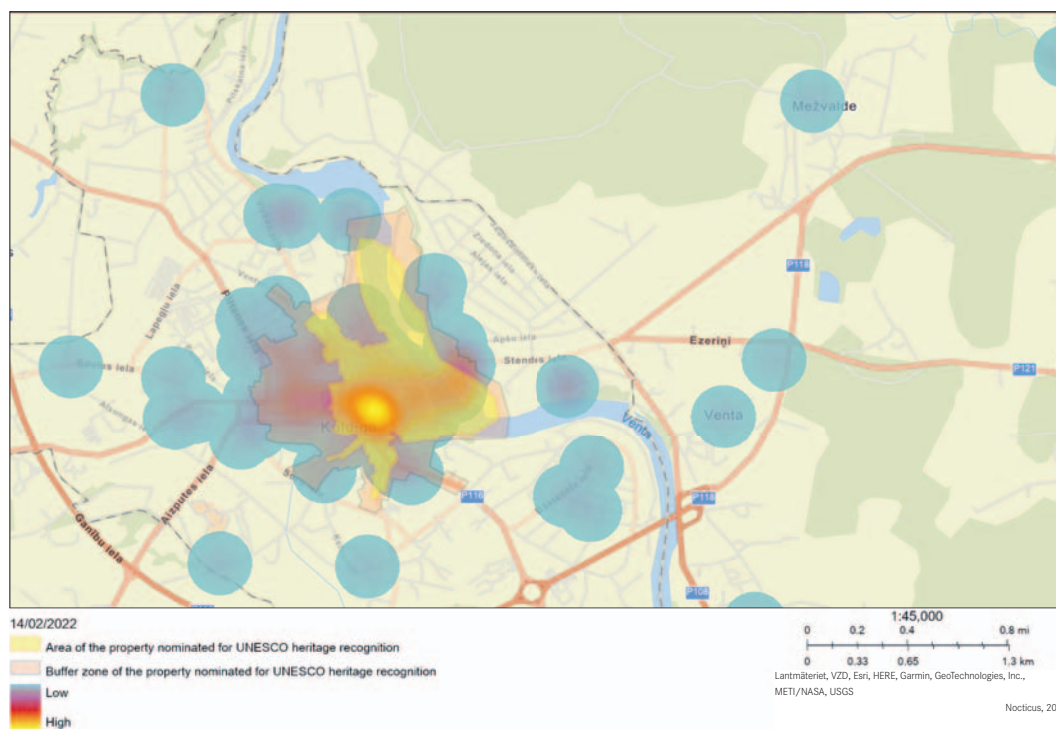
1.3. Gājēju plūsmas vadība

Kuldīgas vecpilsēta kopā ar Ventas rumbu un vecā ķieģeļu tilta savienojumu veido galveno asi gājēju plūsmas virzībai. Vecpilsētā galvenā gājēju plūsma koncentrējas Pils ielā, Baznīcas un Liepājas ielas sākumā, Pasta ielā un nedaudz mazākā apjomā Kalna ielā. Ventas rumba koncentrē lielu apmeklētāju plūsmu (sk. automatisko skaitītāju datu analīzi tūrisma stratēģijā) pie rumbas, Ventas labajā krastā, kur organizēta vieglāka piekļuve, savukārt Pils iela ir populārākā skatu vieta.

Intensīvākā gājēju plūsma koncentrējas par “zelta jūdzi” dēvējamā telpā, kas sākas no Stendes ielas sākuma un Ventas rumbas, pa veco ķieģeļu tiltu, Pils ielu, Baznīcas ielu līdz Pasta ielai un Liepājas ielas sākumam Rātslaukumā. Tie ir ~1,6 km, kur koncentrējusās ainaviskākās Ventas ielejas skatu vietas, īpašā vecpilsētas arhitektūras noskaņa ar Alekšupīti, populārākās tūristu piesaistes un viesmīlības pakalpojumi (sk. 6. attēlu). Gājējiem pievilcīgas infrastruktūras izveide paplašinājusi pastaigu alternatīvas caur Pilsētas dārzu, gar Dīķu ielu, savukārt gājēju ielas saskanīgums un nesteidzīgais ritms kopā ar jaunatklāto Adatu torni Liepājas ielas galā atslōgo apmeklētāju koncentrēšanos pie Rātslaukuma. Vietas kultūras izziņāšana un autentisku vietu pieredzes motīvs raisa apmeklētāju centienus iekļūt vietējākās zonās – namu pagalmos un klusākās šķērsielās, vairāk mijiedarbojoties ar vietējo kopienu (apzinoties iespējamo negatīvo ietekmi uz vietējo sabiedrību, kas tiks regulāri uzraudzīta). Populārākie apmeklētības laiki gada griezumā svārstās sezonāli, ar kulmināciju vasarā un aprīļa “lidojošo zivju” laikā, kā arī publisko pasākumu laikā. Nedēļas ritmā populārākās ir nedēļas nogales (īpaši sestdienas) un brīvdienas, vasarā šai atšķirībai sarūkot darba dienu virzienā. Dienakts ritmā intensīvākā apmeklētāju gājēju plūsma “mostas vēlāk” un sezonāli pakārtota dienas gaismai, taču īpaši vasaras vakaros koncentrējas populārākajās kafejnīcās un izklaides vietās. Lielākā antropogēnā slodze veidojas pie Ventas rumbas – upes labajā krastā. Cilvēku pārvietošanās vecpilsētā ir pašorganizēta un, kaut vietām koncentrācija ir augsta, nerada regulārus gājēju plūsmas sastrēgumus, jo vairāk saistīta ar nesteidzīgu vecpilsētas īpašās noskaņas baudīšanu, nevis kādu ļoti populāru kultūras mantojuma objektu apmeklēšanu. Populārākajā apmeklējumu periodā cilvēku drūzmēšanās norisinās ap sabiedriskās ēdināšanas vietām, īpaši āra terasēs, labākajās skatu vietās, pie Ventas rumbas.

Pārdomāti un saudzīgi ieviešami tehnoloģiski risinājumi, kas var padarīt apmeklētāju plūsmas pārvaldību efektīvāku, piemēram, viedtālrunu navigācijā jau iepriekš brīdinot par “noslogotu apgabalu” (sk. 7. attēlu) ne tikai autosatiksmes sastrēgumu situācijās, bet arī gājējiem.

Lielākais potenciāls vecpilsētas gājēju plūsmas atslogošanai un alternatīvām Ventas rumbas apskatei ir saistīts ar gājēju infrastruktūras pilnveidošanu Ventas krastos, kam raksturīgas izteikti labas skatu perspektīvas (sk. plānotās nozīmīgākās skatu vietas “Ventas ielejas” dabas aizsardzības plānā⁷). Iespēja īpaši vērtīgo skatu labākai apskatei – vienlaicīgai vecpilsētas, Ventas rumbas un senā ķieģeļu tilta uztverei – plānoto skatu torni Pārventas parka galā ne tikai padarītu par populāru apskates vietu, bet, vēl svarīgāk, dažādotu līdzvērtīgas izvēles alternatīvas apmeklētāju plūsmas sadalīšanai no galveno pilsētas piekļuves vārtu puses (rumba-tilts dažādā secībā). Labiekārtota gājēju infrastruktūra Veckuldīgas pilskalna virzienā gar Ventas kreiso krastu radītu vēl citu nozīmīgu alternatīvu aktīvai vietas pieredzes apgūšanai vairāk nekā trīs kilometru garumā un iespējas labākai apmeklētāju segmentēšanai. Tas atbilst arī “Natura 2000” vietas tūrisma un atpūtas infrastruktūras plānojumam: “Dabas liegums ir populārs, ērti pieejams rekreācijas objekts ar tūrisma infrastruktūru, kas virza tūristu plūsmas tādējādi, ka netiek apdraudētas dabas vērtības lieguma teritorijā”. 2004. gadā uzsāktās Ventas ielejas ekotūrisma infrastruktūras attīstības iniciatīvas, izveidojot un labiekārtojot izglītojošas dabas takas, labiekārtojot Pārventas parku, paaugstinot Veckuldīgas pilskalna pieejamību, izbūvējot skatu torni un pārceltuvi pār Ventas upi, izveidojot trīs skatu perspektīvas, kā arī izveidojot trīs atpūtas vietas Ventas krastos, ir ļoti nozīmīgas un integrējamas kopējā Kuldīgas vecpilsētas apmeklējuma pieredzes iegūšanā.

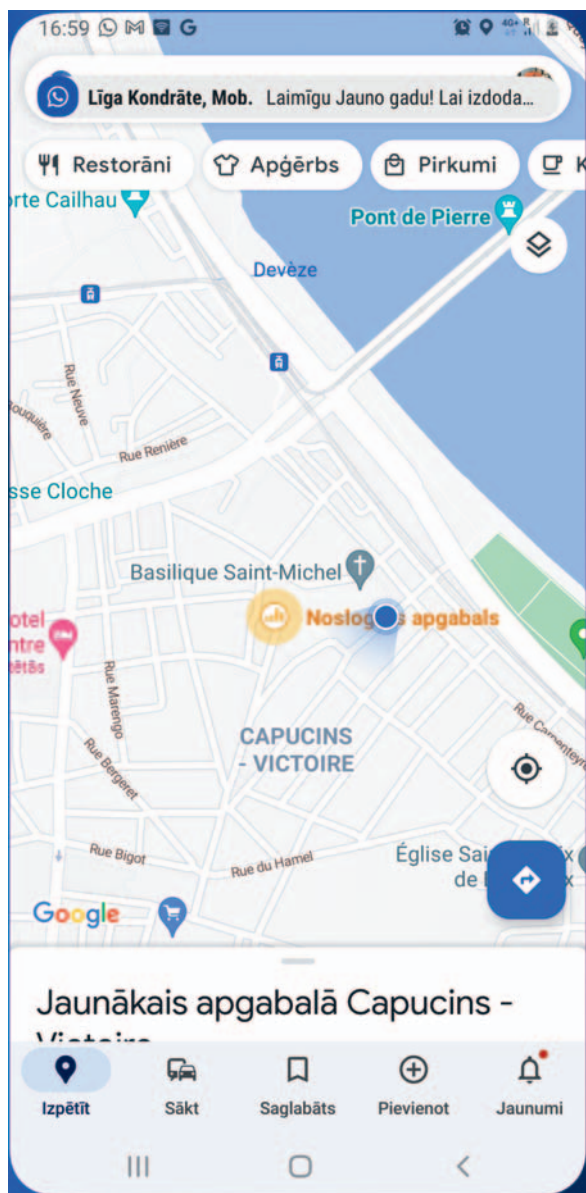


6. attēls. Apmeklētāju plūsmas koncentrēšanās vietas Kuldīgā.

Avots: Nocticus apkopotī dati, 2022

Tolaik izveidotā savienojuma pār Ventu (pārceltuve-plosts pie Tehnikas ielas, kas nedarbojas upes zemā ūdens līmeņa dēļ) vietā būtu projektējams gājēju tilts, kam atrodama iespējami labākā vieta pilsētas ziemeļu daļā, nekonfliktējot ar nominētās mantojuma vietas buferzonu Ventas ielejas ainaviskās vērtības nemazināšanai. Plānojot šo rīcību īstenošanu, Tehnikas iela visā tās garumā ir jāpielāgo, lai pārvietošanās gājējiem un velosipēdistiem būtu ērtāka. Kuldīgas tūrisma tirgvedības prioritāšu kontekstā jāakcentē kultūras un dabas mantojumu respektējošu ceļotāju piesaiste, kuru motivācijā nozīmīgu vietu ieņem gaidas pēc autentiskuma, oriģinalitātes, izziņas un izglītošanās.

⁷ Dabas lieguma “Ventas ieleja” dabas aizsardzības plāns. (2010). Dabas aizsardzības pārvalde un Kuldīgas novada pašvaldība, SIA “ELLE”.



7. attēls. Brīdinājums viedtālruņa navigācijā par apmeklētāju noslogotu apgabalu (Bordo vecpilsētas piemērs, Francija).
Avots: "Google maps" aplikācijas latviešu valodas versija, Nocticus, 2022

Rīcības ilgtspējīgai apmeklētāju plūsmas vadībai Kuldīgā:

Termiņš: jāiesteno 2022. gadā, ja tas paredzēts pašvaldības budžetā, vai norādītās prioritārās darbības jāplāno nākamajos gados (2023. un 2024. gadā). Saraksta beigās nav norādīts konkrēts laika grafiks alternatīvām rīcībām, taču tās būtu jāskata pēc kārtas pēc prioritāro rīcību ieviešanas.

- (1) Par prioritāro mērķgrupu izcelt motivētus kultūras tūristus, kuriem nozīmīga ceļojuma motivācija ir respektējoša attieksme pret mantojuma vērtībām, vietējo kopienu un raksturīga vēlme izzināt.
- (2) Veicināt plašāku tūristu izkliedi telpiski, dažādojot pilsētas pieredzes apgūšanas alternatīvas, nostāk no t.s. "zelta jūdzes" (starp Ventas rumbu un Rātslaukumu), attīstot atbilstošu infrastruktūru (integrējot ar iepriekš minētajiem autosatiksmes plūsmas mīrināšanas pasākumiem):
 - skatu tornis Pārventas parkā, Ventas upes kreisajā krastā.
 - pastaigu un pārgājienu taku tīklojums Ventas ielejā upes abos krastos, savienojot Veckuldīgas pilskalnu, plānoto kempinga vietu pie Rūpniecības ielas, Ventas rumbu un Mārtiņsalas atpūtas vietu ar Riežupes upes ieleju un dabas pieredzes apgūšanas vietām
 - Ventas upes šķērsojums pa projektējamu gājēju tiltu plašākai apļveida plūsmas kustības veicināšanai pilsētā un Ventas ielejā, saskaņojot ar nākotnē atjaunojamo dabas lieguma "Ventas ieleja" dabas aizsardzības plānu, respektējot dabas aizsardzības vērtības.
- (3) Attīstīt stratēģiskās savienojuma vietas vietējam vieglās mobilitātes infrastruktūras tīklam ar starptautiskās nozīmes maršrutiem: "Mežtaku" kā Eiropas garās distances pārgājienu maršruta E11 posmu Baltijas valstīs un EuroVelo 10.
- (4) Veicināt kvalitatīvu tūrisma un viesmīlības pakalpojumu attīstīšanos ārpus Kuldīgas vecpilsētas zonas, piesaistot apmeklētājus plašākai pilsētas teritorijai un tās apkārtnē.
- (5) Īstenot pilsētas un lauku mijiedarbību: attīstīt tematiski saistītus kultūras tūrisma u.c. piedāvājumus visā Kuldīgas novadā sadarbībā ar uzņēmējiem, dažādojot apmeklētāju pieredzi par Kurzemes kultūru un vēsturi, rosinot apmeklēt attālākus lauku apvidus, dodot pienesumu lauku kopienu attīstībai, atslogojot koncentrēšanos pilsētā.

- (6) Uzturēt regulāru dialogu ar vietējo kopienu, īpaši Kuldīgas vecpilsētas iedzīvotājiem, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, atgriezeniskajai saitei par tūrisma ietekmi, problēmsituāciju risinājumiem.
- (7) Organizēt vietējo iedzīvotāju ikgadēju aptauju tūrisma ietekmes uzraudzīšanai un sabiedrības noskaņojuma monitorēšanai. Monitorēt apmeklētāju atsaukmes digitālajos resursos un pakalpojumu sniegšanas vietās. Reaģēt ar rīcībām, ja identificētas sistemātiskas problēmas, piemēram, pārāk skaļas trokšņošanas ierobežošana vēlās vakara stundās kafējnicās, kas ir dzīvojamā zonā.
- (8) Rūpīgi segmentēt pilsētā notiekošos publiskos pasākumus, īpaši domājot par plašākas pilsētvides iesaisti, papildu aktivitāšu nekonzentrēšanu vecpilsētas zonā gada ritmā, kad tur jau paredzama lielāka tūristu plūsma. Izvairīties no t.s. "pudeles kakla" vietām, plānojot gājēju plūsmu zemas kapacitātes vietās, īpaši, ja blakus ir auto satiksmes plūsma.
- (9) Veikt infrastruktūras labiekārtošanu piekļuvei pie Ventas rumbas (no upes labā krasta), lai iespējami mazinātu antropogēno slodzi, paaugstinātu piekļuves drošību.
- (10) Turpināt attīstīt vides pieejamību kopumā, izmantojot universālā dizaina pieeju, kas nerada šķēršļus apmeklētājiem, ceļ kopējo apmeklējuma pieredzes kvalitāti.
- (11) Ieviest vai uzturēt jau esošos tehnoloģiskos risinājumus (apmeklētāju plūsmas skaitītāji, puļa uzskaites programmatūra) apmeklētāju plūsmas operatīvai uzraudzīšanai reālā laikā, veidot sasaisti ar digitālās navigācijas rīkiem viedtālrunos ("Google.maps" pakalpojums ar brīdinājumiem izvairīties no zonām, kur ir augsta cilvēku koncentrācija).
- (12) Izmantot pakalpojumu dizaina pieeju vecpilsētas pieredzes iegūšanai kā vienota kopuma plānošanai, segmentējot piedāvājumu pēc dažādiem dzīves stilēm, iekļaujot pārdomātus sezonālos akcentus, uzturot efektīvu saziņu ar apmeklētājiem digitālajos resursos, pakalpojumu sniegšanas vietās, pilsētvidē.
- (13) Integrēti ar pilsētas iedzīvotāju vajadzībām risināt komunālo pakalpojumu pieejamību, kas sasaistāms ar apmeklētāju plūsmas apjomu un cikliskumu attiecībā uz publisko tualešu pieejamību, atkritumu apsaimniekošanu.
- (14) Attīstīt ar kvalitatīvu interpretāciju saistītu izglītības aktivitāšu īstenošanu ceļošanas pieredzes pievienotās vērtības palielināšanai – gan Ventas ielejā, iekļaujot ekoloģiskās izglītības elementus, gan Kuldīgas vecpilsētā, izmantojot stāstniecību un bagātīgās dokumentārā mantojuma liecības.
Ja veiktās rīcības nav pietiekami efektīvas un apmeklētāju plūsma noteiktās mantojuma vietās palielinās, radot postošu ietekmi mantojuma vērtībām, izvērtēt kādu no iespējamām alternatīvām:
- (15) veidot īslaicīgus norobežojumus, fiziskas barjeras, iesaistīt cilvēkresursus (t. sk. brīvprātīgos) apmeklētāju plūsmas novirzīšanai no attiecīgās vietas.
- (16) slēgt publisku piekļuvi attiecīgajai vietai vai plašāk kādai zonai, apturot negatīvo ietekmi, vienlaikus novirzot resursus mantojuma vērtību sanācijā.
- (17) ieviest stingrāku kontroli apmeklētāju plūsmas limitēšanai, kas var tikt panākts ar bijēšu sistēmas ieviešanu, ieejas maksām, kapacitātes limitu noteikšanu vai prioritāšu pārskatīšanu par konkrētiem segmentiem (piemēram, ierobežojot izklaidējošā tūristu ekskursiju vilcieniņa pārvietošanos kādās noteiktās vecpilsētas daļās).

Kuldīga, kur ik akmens stāsta kādu senu stāstu, kur katra vēsma ir kā dziesma piemiņai, kur cilvēki, kultūra un daba ir vienoti.

3. PIELIKUMS RISKU PĀRVALDĪBAS PLĀNS

Izstrādāja METRUM
Apstiprināts 2022. gada 27. janvārī

Risku novērtējuma veikšanas mērķis:

identificēto elementu aizsardzības potenciālo risku novērtējums.

Riska faktoru ietekmes izvērtējums veikts, izmantojot ICOMOS “Vadlīnijas ietekmes uz mantojumu novērtēšanai Pasaules kultūras mantojuma vietās”, un ietekme tiek novērtēta saistībā ar definēto īpašas nozīmes universālo vērtību (ĪNUV) un atribūtiem, kas to veido.

Riska faktoru ietekme tiek vērtēta skalā starp “neitrāla” (bez izmaiņām) un “ļoti liela” (ĪNUV zaudējums) – skatīt 1. tabulu.

1. tabula. Ietekmes noteikšana

MANTOJUMA VIETAS VĒRTĪBA	IETEKMES STIPRUMS (pārmaiņu mērogs, ietekme)					
	Pozitīvas izmaiņas	Bez izmaiņām	Niecīgas (nenožīmīgas) izmaiņas	Nelielas izmaiņas	Mērenas izmaiņas	Būtiskas (galvenās) izmaiņas
	IETEKMES NOZĪME (pozitīva vai negatīva)					
	Labvēlīga	Nelabvēlīga				
Atribūti, kas sniedz ĪNUV	Pozitīva	Neitrāla	Neliela	Vidēja	Liela	Ļoti liela

Risku novērtējuma galvenie soļi:

- 1. solis** – mantojuma vietu ietekmējošo faktoru identificēšana un to ietekmes noteikšana (iekšējā, ārējā, esošā, iespējamā) (= riska analīze)
- 2. solis** – identificēto faktoru ietekmes uz atsevišķiem elementiem novērtējums (= ietekmes novērtējums)
- 3. solis** – prioritāro teritoriju (karsto punktu) noteikšana attiecībā uz mantojuma vietas pārvaldību (= katastrofu seku likvidēšana)

ILai veiktu risku novērtējuma 1. soli, t.i., mantojuma vietu ietekmējošo faktoru apzināšana un to ietekmes precizēšana, sākotnēji tika izskatīti un apkopoti visi riska faktori, kas teorētiski var apdraudēt nominētās mantojuma vietas teritoriju un tās ĪNUV, ņemot vērā UNESCO sniegtās vadlīnijas, bet riska faktoru ietekmes noteikšanai un pārskatam tika izmantota tabula no “Periodiskās atskaites. Teritorijas pārvaldnieka rokasgrāmatas.” (UNESCO Pasaules kultūras mantojuma centrs, 2012.), to piemērojot nominētās mantojuma vietas teritorijas specifikai (skatīt 3. tabulu).

Izvērtējuma laikā tika izdarīti arī secinājumi par iespējamo ietekmi uz ĪNUV. Riska faktori ar jau iepriekš konstatētu pozitīvu ietekmi vai maz ticami un tikai ārēji riska faktori, kuru ietekme vērtējama kā nebūtiska vai potenciāla, nevis būtiska un reāla, tālāk netika detalizēti vērtēti.

Lai veiktu risku novērtējuma 2. soli, t.i., identificēto faktoru ietekmes novērtējumu uz atsevišķiem elementiem, pirmkārt, tika novērtēts negatīvās ietekmes stiprums. Visi ietekmes vērtējumā iekļautie atribūti/atribūtu grupas tiek vērtēti kā atribūti ar “visaugstāko”, “ļoti augstu” un “augstu” kultūras mantojuma vērtību (skatīt 2. tabulu). Novērtējot atsevišķu risku

vai riska faktoru grupu ietekmi uz kādu no atribūtiem/atribūtu grupām, tika noteiktas nepieciešamās rīcības atbilstoši prioritāšu secībai – no steidzamas prioritātes (nepieciešama steidzama/obligāta rīcība) līdz novērošanas nepieciešamības statusam (pašlaik rīcība nav nepieciešama, taču tā var būt nepieciešama nākotnē, ja risks pastāvēs). Neitrālas vai neidentificētas ietekmes gadījumā rīcības nepieciešamība netiek prognozēta ne tagad, ne turpmākā nākotnē. Ietekmes novērtējuma gaitā tika apkopota arī informācija par esošajiem aizsardzības mehānismiem; visur, kur tika konstatēta rīcības nepieciešamība, tālāk tika aprakstīts, kas tiks darīts vai plānots, lai novērstu attiecīgo risku.

Lai veiktu risku novērtējuma 3. soli, t.i., prioritāro teritoriju (karsto punktu) noteikšanu attiecībā uz īpašuma pārvaldību, identificētie negatīvie faktori, kas ietekmē mantojuma vietu, tika sīkāk analizēti attiecībā uz to potenciālu izraisīt katastrofas. Nākamajā solī tika novērtēta gan atribūtu nozīme, gan to neaizsargātība pret konkrētiem riska faktoriem. Visbeidzot, tika izstrādāta detalizēta stratēģija reaģēšanai uz katastrofām dažādiem apdraudējumiem.

Kuldīgas pilsētas vēsturiskajā centra ĪNUV (atribūti) ir noteikti, veicot atsevišķu pētījumu “Kuldīgas vecpilsētas Ventas senlejā 17.-18. gadsimta liecību atributēšana 1797. gada pilsētas plāna teritorijā un tuvākajā apkārtnē”. Riska faktoru ietekmes izvērtējumā tiek apskatītas galvenās atribūtu grupas, neizdalot atsevišķus elementus, izņemot gadījumus, ja riska faktora ietekme uz atsevišķiem atribūtiem vienas grupas ietvaros var būt atšķirīga. Izvērtējumā ir pieņemts, ka tajā iekļautie atribūti/atribūtu grupas ir vērtējami kā atribūti ar augstu, ļoti augstu un visaugstāko vērtību kā Kurzemes – Zemgales hercogistes laikmeta galvenie “liecinieki”.

Izvērtējumā iekļautie atribūti un atribūtu grupas:

- Pilsētplānojums
- Ielu ainava
- Arhitektūras tipoloģija un stili
- Vietējā amatniecība, ko iedvesmojušas starptautiskās ietekmes hercogistes laikā
- Ainavas elementi

Riska faktoru izvērtējums tiek veikts, galvenokārt analizējot gan esošo, gan potenciālo riska faktoru ietekmi uz nominētās mantojuma vietas teritorijas un tās buferzonas ĪNUV, vienlaicīgi nosakot risku cēloņus, to ietekmes stiprumu un vietu, kā arī to iespējamās pozitīvās vai negatīvās izmaiņas nākotnē, ja riska faktors realizējas dzīvē, izmantojot 2. tabulu negatīvās ietekmes stipruma un rīcības nepieciešamības noteikšanai. Ietekmes izvērtējums tika veikts pa atsevišķām riska faktoru grupām (skatīt no 5. līdz 11. tabulai).

2. tabula. Negatīvās ietekmes stipruma mērīšana un rīcības nepieciešamības noteikšana

OBJEKTA (ATRIBŪTA) VĒRTĪBA	NEGATĪVĀS IETEKMES STIPRUMS				
	Bez izmaiņām	Niecīgas (nenozīmīgas) izmaiņas	Nelielas izmaiņas	Mērenas izmaiņas	Būtiskas (galvenās) izmaiņas
Visaugstākā	Neitrāla	Nepieciešama rīcība	Steidzama prioritāte	Steidzama prioritāte	Steidzama prioritāte
Ļoti augsta	Neitrāla	Nepieciešama rīcība	Prioritāte	Steidzama prioritāte	Steidzama prioritāte
Augsta	Neitrāla	Novērojama	Prioritāte	Prioritāte	Steidzama prioritāte
Vidēja	Neitrāla	Novērojama	Nepieciešama rīcība	Prioritāte	Prioritāte
Zema	Neitrāla	Neitrāla	Novērojama	Nepieciešama rīcība	Nepieciešama rīcība
Niecīga	Neitrāla	Neitrāla	Novērojama	Novērojama	Novērojama
Nezināma	Neitrāla	Nav nosakāma	Nav nosakāma	Nav nosakāma	Nav nosakāma

I DAĻA – RISKĀ ANALĪZE

3. tabula. Riska faktoru apkopojums

MANTOJUMA VIETU IETEKMĒJOŠAIS IZVĒRTĒTAIS/IDENTIFICĒTAIS RISKS			VIETA		IETEKME			
RISKA GRUPA	PRIMĀRAIS APDRAUDĒJUMS	RISKA FAKTORS	IEKŠĒJS RISKS	ĀRĒJS RISKS	POZITĪVA	NEGATĪVA	ESOŠA	POTENCIĀLA
1. Būvniecība un attīstība								
Teritoriju attīstības spiediens	Publiskā (komerciālā) apbūve	Lieli iepirkšanās centri		⊠		—		☆
		Iejaukšanās/izmaiņas pilsētas panorāmā u.c.		⊠		—		☆
	Tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve un ar to saistītā infrastruktūra	Tūrismam paredzētas ēkas un ar tām saistītā infrastruktūra	↓	⊠	+	—	★	
		Tūrisma vietas apmeklētāju vajadzībām radītas būves (apmeklētāju centri u.c.)	↓		+		★	
		Norādes, reklāmas, izkārtnes u.c.	↓		+		★	
		Nelielas piknika vietas	↓		+		★	
		Nelielas kempinga vietas		⊠		—		☆
2. Transporta infrastruktūra								
Teritoriju attīstības spiediens	Sauszemes transporta infrastruktūra	Ceļi un lielceļi		⊠		—		☆
	Ietekme, ko rada transporta infrastruktūras izmantošana	Transporta infrastruktūras radīta ietekme		⊠		—	★	
3. Apgādes infrastruktūra								
Teritoriju attīstības spiediens	Atjaunojamās enerģijas ieguve/ iekārtas	Saules enerģija	↓			—		☆
	Lielmēroga inženiertehniskie objekti	Sakaru torņi		⊠		—		☆
		Saimnieciskās kanalizācijas būves un objekti			⊠		—	
4. Piesārņojums								
Vides riski	Gruntsūdens piesārņojums	Lauksaimniecības notece		⊠		—		☆
		Sadzīves notekūdeņi/atkritumi	↓			—	★	
	Virszemes ūdens piesārņojums	Lauksaimniecības notece		⊠		—		☆
		Sadzīves notekūdeņi/atkritumi	↓			—	★	
	Gaisa piesārņojums	Putekļi	↓			—		☆
		Vietējā ietekme, ko rada fosilā kurināmā izmantošana	↓			—		☆
	Cietie atkritumi	Sadzīves atkritumi	↓			—		☆

MANTOJUMA VIETU IETEKMĒJOŠAIS IZVĒRTĒTAIS/IDENTIFICĒTAIS RISKS			VIETA		IETEKME			
RISKA GRUPA	PRIMĀRAIS APDRAUDĒJUMS	RISKA FAKTORS	IEKŠĒJIS RISKS	ĀRĒJIS RISKS	POZITĪVA	NEGATĪVA	ESOŠA	POTENCIĀLA
5. Lokāli faktori, kas ietekmē fizisko vidi								
Vides riski	Gaisa temperatūra	Temperatūras svārstības	↓			—	★	
	Lietusūdens	Lietusūdeņu savākšana, novadišana	↓			—	★	
	Gruntsūdens	Gruntsūdens svārstības, līmeņa paaugstināšanās	↓			—	★	
Katastrofas	Ugunsgrēki	Ugunsgrēki elektriskās infrastruktūras darbības traucējumu rezultātā	↓			—		☆
6. Mantojuma izmantošana sociālajā un kultūras jomā								
Mantojuma vietu ietekmējošie faktori	Vietējā sabiedrība / kopiena	Vietējās sabiedrības attieksme pret kultūras mantojumu	↓		+		★	
		Identitāte, sociālā kohēzija, izmaiņas vietējo iedzīvotāju struktūrā un kopienā	↓			—		☆
	Tūrisma, apmeklētāju, rekreācijas radītā ietekme	Antropogēnās slodzes palielināšanās	↓			—		☆
7. Citas cilvēku aktivitātes								
Mantojuma vietu ietekmējošie faktori	Apzināta mantojuma iznīcināšana	Nekustamā īpašuma degradācija, to neapsaimniekojot	↓			—		☆
		Dedzināšana	↓			—		☆
8. Klimata izmaiņas un postoši laikapstākļi								
Dabas katastrofas un sagatavotība riskam	Vētras	Stipra vētra, viesuļvētra	↓	⊗		—		☆
		Krusa	↓	⊗		—		☆
		Zibens	↓	⊗		—		☆
	Plūdi	Upes pārplūšana	↓	⊗		—		☆
	Sausums	Ilgstošs sausums, paaugstināta gaisa temperatūra	↓	⊗		—		☆
9. Pārvaldības un institucionālie faktori								
Atbildīgs Pasaules mantojuma vietu apmeklējums	Likumdošanas ietvars	Būtiskas normatīvo aktu bāzes izmaiņas		⊗		—		☆
	Pārvaldības sistēma	Pārvaldības plāns		↓		+		★
		Monitorings (novērošanas aktivitātes)		↓		+		★
		Pārvaldība		↓		+		★
		Pārvaldības aktivitātes		↓		+		★
		Finansiālie resursi		↓		+		★
		Cilvēku resursi		↓		+		★

4. tabula. Pašreizējo negatīvo faktoru novērtējums

	TELPISKAIS MĒROGS	LAIKA MĒROGS	IETEKME	DOKUMENTI, KAS ATTIECAS UZ PĀRVALDĪBU	TENDENCE
Būvniecība un attīstība					
Tūrisma ēkas un ar to saistītā infrastruktūra	buferzona	notiekošs	vidēja	Lokālpārvaldības Kuldīgas novada pašvaldības teritorijas plānojums Kuldīgas novada pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija Kuldīgas vecpilsētas apmeklētāju plūsmas pārvaldības plāns	statiska
Transporta infrastruktūra					
Transporta infrastruktūras izmantošanas ietekme	Nominētā mantojuma vieta	notiekošs	nenozīmīga	Kuldīgas novada pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija Kuldīgas vecpilsētas apmeklētāju plūsmas pārvaldības plāns Lokālpārvaldības Kuldīgas vecpilsētas apmeklētāju plūsmas pārvaldības plāns	statiska
Piesārņojums					
Sadzīves notekūdeņi/ atkritumi (gruntsūdens piesārņojums)	Nominētā mantojuma vieta	notiekošs	niecīga	Pašvaldības SIA "Kuldīgas ūdens" vidēja termiņa darbības stratēģija 2019.-2022.gadam Kuldīgas pilsētas slēgto ūdens kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanas un uzturēšanas noteikumi	statiska
Sadzīves notekūdeņi/ atkritumi (virszemes ūdens piesārņojums)	Nominētā mantojuma vieta	notiekošs	niecīga	Pašvaldības SIA "Kuldīgas ūdens" vidēja termiņa darbības stratēģija 2019.-2022.gadam Ministru kabineta noteikumi par piesārņojošo vielu emisijām ūdenī	statiska
Lokāli faktori, kas ietekmē fizisko vidi					
Temperatūras svārstības	Nominētā mantojuma vieta	notiekošs	niecīga	Katastrofu reaģēšanas plāns	palielinās
Lietusūdeņu savākšana, novadīšana	Nominētā mantojuma vieta	notiekošs	vidēja	Katastrofu reaģēšanas plāns	samazinās
Gruntsūdens svārstības, līmeņa paaugstināšanās	Nominētā mantojuma vieta	notiekošs	vidēja	Katastrofu reaģēšanas plāns	samazinās

II DAĻA – IETEKMES IZVĒRTĒJUMS

Ievads

Pēc visu esošo un potenciālo mantojuma vietu ietekmējošo faktoru noteikšanas tika veikts ietekmes novērtējums, lai noteiktu mantojuma vietas apsaimniekošanas prioritātes. Šī procesa 1. solī veiktā riska analīze parādīja, ka faktori ar negatīvu ietekmi šobrīd pārsvarā pastāv attīstības spiediena kontekstā (risku grupas: 1. – būvniecība un attīstība, 2. – transporta infrastruktūra, un 3. – inženierkomunikāciju un pakalpojumu infrastruktūra), kā arī vides noslogojuma kontekstā (risku grupas: 4.– piesārņojums, un 6. – lokālie faktori, kas ietekmē fizisko vidi).

Dabas katastrofas pašlaik nav raksturīgas reģionam, kurā atrodas nominētā mantojuma vieta, tomēr, ņemot vērā zināmās klimata pārmaiņu sekas, iespējamā ietekme, ko šādu notikumu pastiprināta biežuma dēļ varētu atstāt uz šo vietu, tiek izvērtēta ietekmes novērtējuma kontekstā un tiks tālāk ņemti vērā katastrofu seku likvidēšanas plānā (= 3. rīcība). Attiecībā uz atbildīgu pasaules mantojuma vietas apmeklēšanu un tās apsaimniekošanu, esošais stāvoklis ir pozitīvs. Tomēr arī izmaiņu ietekme tika novērtēta šajā sakarā, jo tās lielā mērā ietekmētu mantojuma vietu, ja tās notiktu. Apsaimniekošanas plānam ir pievienota atsevišķa tūrisma stratēģija (skatīt 2. pielikumu), kurā norādītas plānotās rīcības šajā konkrētajā jomā.

Turpmāk tiks sniegti detalizēti ietekmes novērtējuma rezultāti katrai risku faktoru grupai. Katrs apraksts sākas ar aktuālākajiem esošajiem riskiem un pēc tam pāriet uz iespējamajiem nākotnes riskiem, par kuriem mantojuma vietas pārvadības komanda ir informēta, kā arī par svarīgiem pozitīvajiem faktoriem.

5. tabula. 1. risku faktoru grupa – Būvniecība un attīstība

PRIMĀRAIS APDRAUDĒJUMS	PUBLISKĀ (KOMERCIĀLĀ) APBŪVE		TŪRISMA UN ATPŪTAS IESTĀŽU APBŪVE UN AR TO SAISTĪTĀ INFRASTRUKTŪRA		
RISKA FAKTORS	Lieli iepirkšanās centri	Tūrisma paredzētas ēkas un ar tām saistītā infrastruktūra	Norādes, reklāmas, izkārtnes	Nelielas kempinga vietas	Iejaukšanās/ izmaiņas pilsētas panorāmā u.c.
ATRIBŪTS	Rīcības nepieciešamība				
Pilsētplānojums	neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Ielu ainava	neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Arhitektūra (tipoloģija un stili)	neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Vietējā amatniecība	neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Ainavas elementi	neitrāla	Nepieciešama rīcība	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla

Risku faktoru grupas apraksts:

Visi šajā grupā “Būvniecība un attīstība” apskatītie apdraudējumi (iekļauti un detalizēti apskatīti 5. tabulā) ir konstatēti kā iekšēji, esoši riski ar negatīvu ietekmi.

Šajā kategorijā kā primārais apdraudējums tiek saskatītas dažādas būves – galvenokārt tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve un ar to saistītā infrastruktūra, kā arī sabiedriskā (komerciālā) apbūve. Konkrēts tūrisma infrastruktūras faktors ir plānotā skatu torņa būvniecība Ventas upes austrumu krastā nominētās mantojuma vietas buferzonā. Torņa būvniecība galvenokārt ietekmētu ainavas elementus, konkrētāk, upes ainavu, tāpēc saistībā

ar šo iniciatīvu būs jārikojas gadījumā, ja būs finansējums šī projekta īstenošanai. Lai mazinātu ietekmi, ir veiktas vizualizācijas un samazināts maksimālais torņa augstums, lai tas netraucētu kopējo ainavu. Debates par skatu torni turpinās, un būvniecība vēl nav sākusies. Mantojuma vietas pārvaldības komanda ir nolēmusi garantēt risinājumu, kas netraucē mantojuma vietas ĪNUV. Citus mantojuma vietas atribūtus plānotā būvniecība tieši neietekmē.

Papildus šiem pašreiz esošajiem riskiem tika novērtēti citi faktori, kas saistīti ar to iespējamo ietekmi uz mantojuma vietu. Tūrisma un atpūtas iestāžu un ar to saistītās infrastruktūras būvniecība jāuzskata par iespējamu nākotnes faktoru, kas ietekmēs mantojuma vietu. Kopumā risks pastāv, jo tūrisma un atpūtas iestāžu apbūves funkcija ir atļauta un pieprasījums ir, bet gruntsgabalu izmēri un vēsturiskā struktūra izslēdz iespēju būvēt lielas ēkas un kompleksus. Pēc lielmēroga tūrismam paredzētām būvēm nominētās mantojuma vietas teritorijā pieprasījuma nav. Atsevišķas liela mēroga tūrismam paredzētās būves, piemēram, tūrisma vietas apmeklētāju ērtībām veidotas būves (apmeklētāju centri u.c.) vai nelielas piknika vietas, tiek uzskatītas par mantojuma vietu pozitīvi ietekmējošām.

Nelielas kempinga vietas var ietekmēt Ventas krasta ainavu, tā kā tās ir vecpilsētai netipiskas teritorijas organizācijas formas, būvapjomi. Esošie Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nenosaka konkrētas prasības un vietas, bet uzņēmēji ir izrādījuši interesi par šādas funkcijas attīstības iespējām tiešā nominētās mantojuma vietas teritorijas tuvumā. Tāpēc tas tika atzīts par potenciālu risku ar negatīvu ietekmi buferzonā. Lai samazinātu risku, teritorijas plānojumā un lokālplānojumā jānosaka konkrētas vietas un prasības kempingu izvietojumam, kas tālāk tiek apskatītas tūrisma stratēģijā.

Iejaukšanās pilsētas panorāmā ir tikai kā potenciāls risks, jo apbūves maksimāli atļauto augstumu regulē un nosaka pašvaldības Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi. Saskaņā ar tiem nominētās mantojuma vietas teritorijā un tās buferzonā nav atļauts izbūvēt jaunas vertikālās dominantes, un pilsētā kopumā nav atļauts izbūvēt ēkas, kas būtu augstākas par pieciem stāviem. Lielu iepirkšanās centri var izjaukt vēsturisko pilsētas apbūves struktūru, jo tiem parasti ir vecpilsētai neraksturīgi būvapjomi, tie rada negatīvu iespaidu ne tikai uz vēsturiskā centra kultūrvēsturisko vidi, bet būtiski ietekmē arī ekonomisko aktivitāti (mazos veikalus un uzņēmējus). Pašā nominētās mantojuma vietas teritorijā šis maz ticams risks, jo ir nepiemērota zemes īpašumu un ielu struktūra, bet risks pastāv buferzonā vai tās tiešā tuvumā. Lai arī neviena būvniecības iecere nav iesniegta un apstiprināta, tomēr priekšlikumi no lielveikalu attīstītāju puses ir izteikti vairākkārt. Kuldīgas novada Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nosaka, ka tiešā nominētās mantojuma vietas tuvumā nedrīkst būvēt jaunas lielveikalu ēkas – tas ir aizliegts ar mērķi saglabāt Kuldīgas vecpilsētas mazos uzņēmumus un pakalpojumus.

Pašvaldības gatavība riskiem:

- Ir izstrādāta un spēkā esoša Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija (Kuldīga 2030), kas ir hierarhiski augstākais ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie mērķi, attīstības prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva līdz 2030. gadam.
- Ir izstrādāts un spēkā esošs Kuldīgas novada teritorijas plānojums (Kuldīga 2025), kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi.
- Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde 2018. gada 15. februārī ir izdevusi norādījumus “Par valsts nozīmes pilsētubūvniecības pieminekļa “Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs” (valsts aizsardzības Nr. 7435) izmantošanu un saglabāšanu”.

- Ir pieņemti un spēkā esoši Kuldīgas novada domes saistošie noteikumi Nr. 2014/1 “Par pašvaldības palīdzību valsts nozīmes kultūras pieminekļa “Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs” teritorijā esošo būvju, kā arī Latvijas Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā ietvertu būvju restaurācijai un konservācijai Kuldīgas novadā”.
- Ir pieņemti un spēkā esoši Kuldīgas novada domes saistošie noteikumi Nr. 2016/10 “Kuldīgas novada teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas saistošie noteikumi”.
- Ir pieņemti un spēkā esoši Kuldīgas novada domes saistošie noteikumi Nr. 2010/19 “Par reklāmas un vizuālās komunikācijas objektu izvietojumu publiskajās vietās Kuldīgas pilsētā”.

Pašvaldības plānotās rīcības:

- Sagatavot jaunus pētījumus un publikācijas par mantojuma vietas vērtībām.
- Izstrādāt koncepcijas, vadlīnijas un plānus mantojuma vietas vērtību saglabāšanai un attīstībai.
- Ieviest publisko investīciju projektus vecpilsētas un dabas teritoriju sakārtošanai.
- Kuldīgas novada teritorijas plānojuma grozījumu izstrāde, piemēram, ierobežojot lielveikalu būvniecību un ieviešot papildus prasības dzīvojamās, publiskās un rūpnieciskās apbūves projektēšanai un izbūvei.
- Sekmēt degradēto teritoriju un objektu atjaunošanu.
- Īstenot informatīvus un popularizējošus (apziņu veicinošus) pasākumus.
- Sekmēt tūrisma produktu veidošanu un tūrisma infrastruktūras attīstību.
- Nodrošināt apmeklētāju plūsmu uzskaiti, ietekmes izvērtējumu un pārvaldību.
- Apmeklētāju plūsmai atbilstošas infrastruktūras plānošana un realizācija.

6. tabula. 2. un 3. riska faktoru grupa – Transporta infrastruktūra un Apgādes infrastruktūra

PRIMĀRAIS APDRAUDĒJUMS	IETEKME, KO RADA TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRAS IZMANTOŠANA	ATJAUNOJAMĀS ENERĢIJAS IEGUVE/IEKĀRTAS	LIELMĒROGA INŽENIERTEHNISKIE OBJEKTI	
RISKA FAKTORS	Sauszemes transporta radīta ietekme	Saules enerģija	Sakaru, t.sk. Tv torņi	Saimnieciskās kanalizācijas būves un objekti
ATRIBŪTS	Rīcības nepieciešamība			
Pilsētplānojums	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Ielu ainava	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Arhitektūra (tipoloģija un stili)	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Vietējā amatniecība	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Ainavas elementi	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla

Risku faktoru grupu apraksts:

2. un 3. riska faktoru grupās “Transporta infrastruktūra” un “Apgādes infrastruktūra”, kas galvenokārt rada un var radīt “teritoriju attīstības spiedienu” (skatīt 6. tabulu), tiek apskatīti šādi primārie apdraudējumi – sauszemes transporta infrastruktūra un tā radītā ietekme, atjaunojamās enerģijas ieguve/iekārtas un lielmēroga inženiertehniskie objekti. Šīs grupas riski pašlaik neapdraud mantojuma vietas ĪNUV, tomēr daži varētu rasties nākotnē, tāpēc tie tika izvērtēti.

Atjaunojamās enerģijas ieguve un iekārtu izvietošana ir esošs apdraudējums galvenokārt dabas ainavai, kā arī ielu ainavai. Īpaši saules enerģijas paneļu izvietojums uz ēku jumtiem būtiski ietekmē vēsturiskas pilsētas jumtu ainavu, kam ir vērtība kā nozīmīgam 17. un 18. gadsimtā izveidojušās arhitektūras tipoloģijas elementam. Tomēr šobrīd nominētās mantojuma vietas teritorijā ir aizliegta atjaunojamās enerģijas ieguve un iekārtu izvietošana, jo to nosaka Kuldīgas novada teritorijas plānojums. Līdz ar to saules paneļi ir tikai potenciāls mantojuma vietu ietekmējošs faktors, kas jāievēro saistībā ar iespējamiem turpmākiem grozījumiem kontekstā ar vispārējām tendencēm attiecībā uz ilgtspējību un atjaunojamo enerģiju.

Mazāku apdraudējumu rada lielmēroga inženiertehniskie objekti, un no tiem 6. tabulā iekļauti tikai divi – sakaru torņi un saimnieciskās kanalizācijas būves un objekti, jo mantojuma vietas buferzonā jau atrodas esošs sakaru tornis, kas tika uzbūvēts padomju laikā un ietekmē pilsētas panorāmu un ainavu. Kuldīgas novada teritorijas plānojumā ir noteikti skaidri noteikumi par ēku un būvju augstumu, un ne nominētās mantojuma vietas teritorijā, ne tās buferzonā nav atļauts veidot vizuālās dominantes. Lai saglabātu vēsturisko pilsētvidi, katra būvniecības iniciatīva tiek rūpīgi analizēta un maksimāli pieļaujama apbūves augstums tiek noteikts atbilstoši apkārtējai pilsētvidei un blakus esošo apbūvju augstumam teritorijā. Nominētās mantojuma vietas buferzonā nav pieļaujamas būves, kas augstākas par trīs stāvu ēku. Jaunajā lokālpilānojumā, kas tiek izstrādāts, turpmāk tiks noteikti skatu punkti, kas tiek īpaši saglabāti bez jaunām vertikālām dominantēm ārpus nominētās mantojuma vietas buferzonas. Kuldīgas pilsētā turpinās saimnieciskās kanalizācijas tīklu un būvju ierīkošana. Tomēr jebkura šāda attīstība galvenokārt notiek ārpus mantojuma vietas teritorijas.

Sauszemes transporta infrastruktūras – jaunu ceļu un lielceļu – attīstība ir maz ticams/potenciāls apdraudējums, turklāt ārējs, jo vietējās pašvaldības un reģiona teritorijas plānošanas dokumenti neparedz jaunu maģistrālo sauszemes transporta infrastruktūras objektu attīstību Kuldīgā. Vienīgais plānotais jaunais transporta infrastruktūras objekts Kuldīgā ir ziemeļu apvedceļa posms ar jaunu tiltu pār Ventu (tā plānošanas pirmsākumi meklējami 20. gadsimta pilsētplānošanā), kas iekļauts Kuldīga 2030, bet vienlaicīgi jāsecina, ka tam nav izstrādāts ne ekonomiskais, ne tehniskais pamatojums. Turklāt tilts atrodas ārpus nominētās mantojuma vietas un tā buferzonas.

Pašvaldības gatavība riskiem:

- Ir izstrādāta un spēkā esoša Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija (Kuldīga 2030), kas ir hierarhiski augstākais ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie mērķi, attīstības prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva līdz 2030. gadam.
- Ir izstrādāts un spēkā esošs Kuldīgas novada teritorijas plānojums (Kuldīga 2025), kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā nosacījumi atjaunojamās enerģijas ieguvei un iekārtu izvietošanai vecpilsētā, ielu un ceļu plānošanai, inženiertehnisko objektu projektēšanai un izbūvei.

Pašvaldības plānotās vai īstenotās rīcība:

- Kuldīgas novada pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijas grozījumu izstrāde, aktualizējot jautājumu par plānotā Kuldīgas ziemeļu apvedceļa posma (ar jaunu tiltu pār Ventu) nepieciešamību, veicot esošo transporta plūsmu analīzi un to iespējamās attīstības prognozes ilgtermiņā.
- Kuldīgas novada teritorijas plānojuma grozījumu izstrāde, iekļaujot jaunas prasības un pārskatot noteikumus atjaunojamās enerģijas ieguvei un iekārtu izvietošanai Kuldīgas pilsētā un tās apkaimē.
- Īstenot investīciju projektus publiskās ārtelpas – ielu, tiltu, parku – sakārtošanai (atjaunošanai).
- Uzlabot teritorijas inženierapgādes infrastruktūru, sekmējot vides kvalitāti un drošību.
- Uzlabot siltumapgādes pakalpojumus.

7. tabula. 4. riska faktoru grupa – Piesārņojums

PRIMĀRAIS APDRAUDĒJUMS	GRUNTSŪDENS PIESĀRŅOJUMS		VIRSZEMES ŪDENS PIESĀRŅOJUMS		CIETIE ATKRITUMI
RISKA FAKTORS	Lauksaimniecības notekūdeņi	Sadzīves notekūdeņi/ atkritumi	Lauksaimniecības notekūdeņi	Sadzīves notekūdeņi/ atkritumi	Sadzīves atkritumi
ATRIBŪTS					
Pilsētplānojums	neitrāla	Nepieciešama rīcība	Neitrāla	Nepieciešama rīcība	Neitrāla
Ielu ainava	neitrāla	Nepieciešama rīcība	Neitrāla	Nepieciešama rīcība	Neitrāla
Arhitektūra (tipoloģija un stili)	neitrāla	Nepieciešama rīcība	Neitrāla	Nepieciešama rīcība	Neitrāla
Vietējā amatniecība	neitrāla	Nepieciešama rīcība	Neitrāla	Nepieciešama rīcība	Neitrāla
Ainavas elementi	neitrāla	Novērojama	Neitrāla	Novērojama	Neitrāla

Risku faktoru grupu apraksts:

Riska faktoru grupā “Piesārņojums”, kas galvenokārt rada un var radīt “vides riskus” (skatīt 7. tabulu), tiek apskatīti apdraudējumi – gruntsūdens piesārņojums, virszemes ūdens piesārņojums, gaisa piesārņojums un piesārņojums ar cietajiem atkritumiem.

Gruntsūdens un virszemes ūdeņu piesārņojums, ko var radīt sadzīves notekūdeņi un atkritumi, ir esošs iekšējais apdraudējums, jo centralizētā sadzīves kanalizācijas sistēma nav izbūvēta visā nominētās mantojuma vietas teritorijā, kā arī sistēmai nav pieslēgtas visas māj-saimniecības. Taču nepieciešamās rīcības ir veiktas un jautājums tiek risināts pašvaldības un valsts līmenī. Kuldīgas novada pašvaldība ir uzņēmusies uzdevumu izstrādāt padziļinātu esošās situācijas izpēti un visaptverošu plānu ilgtspējīgai notekūdeņu apsaimniekošanai vecpilsētā.

Gaisa piesārņojums, ko rada putekļi un fosilā kurināmā izmantošana, ir esošs apdraudējums pilsētas teritorijā. Lai arī salīdzinoši ar citām pilsētām Kuldīgas gaisa kvalitāte kopumā uzskatāma par labu, tā ir novērojama arī turpmāk. Putekļu daudzums pilsētā ietekmē arī ielu

tīrību, kas ir viens ikdienas ielu uzturēšanas jautājumiem un tiek jau realizēts šobrīd. Sadzīves atkritumi rodas jebkurā apdzīvotā vietā, un, ja tos pienācīgi neapsaimnieko, tie var radīt zināmu apdraudējumu un vides piesārņojumu, un var ietekmēt visus atribūtus. Tādēļ tas tiek uzskatīts par esošu apdraudējumu nominētās mantojuma vietas teritorijā. Bet jāatzīmē, ka Kuldīgas pilsētā atkritumu savākšanas un apsaimniekošanas jautājums ir sakārtots, nodrošinot centralizētu atkritumu savākšanu un nogādāšanu atkritumu poligonā.

Kuldīgas gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojumu var radīt arī lauksaimniecības nozare, kas var būt saistīta ar minerālmēsli un citu ķīmisku vielu izmantošanu lauksaimniecībā ārpus Kuldīgas pilsētas, tādēļ tas uzskatāms par ārēju risku un tālāk netika analizēts. Arī naftas un ķīmisko vielu izplūde ir ārējs un maz ticams/potenciāls risks, var realizēties tikai tad, ja piesārņojums tiek radīts ārpus Kuldīgas pilsētas vai pat Latvijas, Ventas upes augštecē. Pārmērīgs dūmu vai citu daļiņu piesārņojums netiek dziļāk pētīts, jo ir maz ticams/potenciāls ārējais apdraudējums, kas var iestāties, piemēram, plašu meža ugunsgrēku gadījumā pilsētas tuvumā. Gruntsūdens piesārņojums ar rūpnieciskajiem notekūdeņiem vairāk ir tikai potenciāls, bet arī šis risks tiks samazināts līdz minimumam, sakārtojot pilsētas centralizēto kanalizācijas sistēmu un tai pieslēdzot visus rūpnieciskās ražošanas uzņēmumus.

Pašvaldības gatavība riskiem:

- Kopš 2001. gada 1. jūlija Latvijā ir spēkā likums "Par piesārņojumu".
- Kopš 2002. gada 15. oktobra Latvijā ir spēkā Ūdens apsaimniekošanas likums.
- Ir pieņemti un spēkā esoši Kuldīgas novada domes saistošie noteikumi Nr. 4/2020 "Kārtība, kādā tiek veikta slēgtās lietūs notekūdeņu kanalizācijas sistēmu apsaimniekošana un uzturēšana Kuldīgas novadā".
- Ir pieņemti un spēkā esoši Kuldīgas novada domes saistošie noteikumi Nr. 2019/4 "Par decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtību Kuldīgas novada pašvaldībā".
- Ir pieņemti un spēkā esoši Kuldīgas novada domes saistošie noteikumi Nr. 2017/5 "Sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas un lietošanas kārtība Kuldīgas novada pašvaldībā".
- Ir pieņemti un spēkā esoši Kuldīgas novada domes saistošie noteikumi Nr. 2011/23 "Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Kuldīgas novadā".
- Ir pieņemti un spēkā esoši Kuldīgas novada domes saistošie noteikumi Nr. 2012/18 "Sadzīves notekūdeņu krājrezervuāru izbūves, reģistrācijas un lietošanas noteikumi Kuldīgas novadā".

Pašvaldības plānotās rīcības:

- Īstenot investīciju projektus publiskās ārtelpas – ielu, tiltu, parku – sakārtošanai (atjaunošanai).
- Nodrošināt dabas teritoriju vides stāvokļa uzraudzību.
- Uzlabot atkritumu apsaimniekošanu.
- Uzlabot sadzīves ūdensapgādes un notekūdeņu novadīšanas pakalpojumus.
- Uzlabot centralizētās siltumapgādes pakalpojumus un apkopot informāciju par esošajiem siltumapgādes veidiem vecpilsētā, nepieciešamības gadījumā ierobežot fosilā kurināmā izmantošanu pilsētā.

8. tabula. 5. riska faktoru grupa –Lokāli faktori, kas ietekmē fizisko vidi

PRIMĀRAIS APDRAUDĒJUMS	GAISA TEMPERATŪRA	LIETUSŪDENS	GRUNTSŪDENS	KATASTROFAS
RISKA FAKTORS	Temperatūras svārstības	Lietusūdeņu savākšana, novadīšana	Gruntsūdens svārstības, līmeņa paaugstināšanās	Ugunsdrēki elektriskās infrastruktūras rezultātā
ATRIBŪTS	Rīcības nepieciešamība			
Pilsētplānojums	Neitrāla	Nepieciešama rīcība	Nepieciešama rīcība	Neitrāla
Ielu ainava	Neitrāla	Nepieciešama rīcība	Nepieciešama rīcība	Neitrāla
Arhitektūra (tipoloģija un stili)	Neitrāla	Nepieciešama rīcība	Nepieciešama rīcība	Neitrāla
Vietējā amatniecība	Neitrāla	Nepieciešama rīcība	Nepieciešama rīcība	Neitrāla
Ainavas elementi	Neitrāla	Novērojama	Novērojama	Neitrāla

Risku faktoru grupas apraksts:

8. tabulā ir apskatīti šādi primārie apdraudējumi: gaisa temperatūra, lietus ūdens un gruntsūdeņi, kā arī ugunsgrēks, ko izraisa bojāta elektriskā infrastruktūra (fizisko vidi ietekmējošie faktori).

Lietusūdeņu savākšana un novadīšana ir ļoti aktuāls jautājums, un to pienācīga neapsaimniekošana var atstāt nopietnu ietekmi uz mantojuma vietu, sliktākajā gadījumā izraisot katastrofas scenāriju (attiecīgo katastrofu seku likvidēšanas stratēģiju skatīt šī dokumenta 3. daļā). Lai novērstu lietusūdeņu savākšanas un novadīšanas plūdus nākotnē nepareizas pārvaldības dēļ, jo īpaši saistībā ar iespējamo stipro lietusgāžu pieaugumu klimata pārmaiņu laikā, ir vajadzīga attiecīga rīcība. Kopumā pārmērīgs mitrums būtiski ietekmē gan ēku tehnisko stāvokli, gan ielu un laukumu segumus. Tāpat arī gruntsūdens svārstības var ietekmēt ēku tehnisko stāvokli, tomēr šādas izmaiņas dabā nenotiek ātri un ir novērojamas ilgākā laika periodā. Lietusūdeņu apsaimniekošana ir konstatēta kā aktuāla problēma Kuldīgā jau šobrīd, tādēļ arī turpmāk nepieciešams šim apdraudējumam pievērst īpašu uzmanību. Kuldīgas novada pašvaldība ir uzņēmusies uzdevumu izstrādāt padziļinātu esošās situācijas izpēti un visaptverošu plānu ilgtspējīgai lietusūdeņu apsaimniekošanai vecpilsētā.

Kā jau katrā vēsturiskajā pilsētas centrā un jo īpaši attiecībā uz Kuldīgā esošajām vēsturiskajām koka ēkām, negaidīti ugunsgrēki elektrības bojājumu dēļ ir potenciāls risks, kas ir atbilstoši jāpārvalda. Saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa noteikumiem Nr. 238 "Ugunsdrošības noteikumi" no 2020. gada 1. janvāra visos mājokļos ir jābūt uzstādītiem autonomajiem ugunsgrēka detektoriem jeb dūmu detektoriem. Autonomo ugunsgrēka detektoru pielietošana, kā rāda pasaules pieredze, ir efektīvs risinājums, lai pasargātu mājokļa iemītnieku dzīvības no pēkšņa ugunsgrēka briesmām, tāpēc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) aicina iedzīvotājus iegādāties un uzstādīt dūmu detektorus. Automātiskā ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēma šobrīd ir vispilnīgākais mājokļu aizsardzības veids, kas ar ēkā uzstādītu tehnisku līdzekļu, sakaru līniju u.c. starpniecību un sistēmu dežurējošā un apkalpojošā personāla palīdzību nodrošina operatīvu ugunsgrēka konstatēšanu, trauksmes signalizāciju un ugunsdzēsēju izsaukšanu uz konstatētās ugunsnelaimes izcelšanās vietu neatkarīgi no tā, vai ēkā atrodas vai neatrodas iemītnieki. Attiecībā uz vēsturisko pilsētvides struktūru ugunsdzēsējiem (kā arī citām attiecīgajām iesaistītajām pusēm) tiek nodrošināta karte, kurā ir iekļauti visi nominētās mantojuma vietas atribūti, kas skaidri nosaka prioritārās zonas (karstos punktus) atbilstoši dažāda veida apdraudējumiem (sk. 3. daļu – Katastrofu seku likvidēšanas plāns). Līdz ar to tiek garantēts, ka pat ugunsgrēka gadījumā, kas izplatās lielākās teritorijās vecpilsētā, ikviens iesaistītais zinās saskaņoto riska reaģēšanas stratēģiju un to, kuras teritorijas vai atribūti ir prioritāri.

Risku faktoru grupas apraksts:

- Ir izstrādāts un spēkā esošs Kuldīgas novada teritorijas plānojums (Kuldīga 2025), kas nosaka teritorijas izmantošanas un apbūves prasības, tajā skaitā saglabājamās dabas teritorijas un citus teritorijas izmantošanas nosacījumus.

Pašvaldības plānotās rīcības:

Pašvaldība plāno ieviest publisko investīciju projektus vecpilsētas un dabas teritoriju sakārtošanai, tostarp lietus notekūdeņu savākšanas un novadišanas sistēmas izveidošanai, kā arī meliorācijas sistēmas atjaunošanai un sakārtošanai, pilsētas teritorijā, ieviešot ilgtspējīgus lietus notekūdeņu apsaimniekošanas risinājumus.

9. tabula. 6. un 7. riska faktoru grupas – Mantojuma izmantošana sociālajā/kultūras jomā un Citas cilvēku aktivitātes

PRIMĀRAIS APDRAUDĒJUMS	SOCIĀLIE FAKTORI		TŪRISMA, APMEKLĒTĀJU, REKREĀCIJAS RADĪTĀ IETEKME	APZINĀTA MANTOJUMA IZNĪCINĀŠANA		
RISKA FAKTORS	Vietējās sabiedrības attieksme pret kultūras mantojumu	Identitāte, sociālā kohēzija, izmaiņas vietējo iedzīvotāju struktūrā un kopienā	Antropogēnās slodzes palielināšanās	Ļaunprātīga dedzināšana	Nekustamā īpašuma degradācija, to neapsaimniekojot	Nelegāla celtniecība
ATRIBŪTS	Rīcības nepieciešamība					
Pilsētplānojums	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Ielu ainava	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Arhitektūra (tipoloģija un stili)	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Vietējā amatniecība	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Ainavas elementi	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla

Risku faktoru grupu apraksts:

Riska faktoru grupā “Mantojuma izmantošana sociālajā/kultūras jomā”, kas galvenokārt ir īpašumus (vietas) ietekmējošie faktori (skatīt 9. tabulu), tiek apskatīti sekojoši primārie apdraudējumi - vietējās sabiedrības attieksme pret kultūras mantojumu; identitāte, sociālā kohēzija, izmaiņas vietējo iedzīvotāju struktūrā un kopienā un antropogēnās kā arī ģeotifikācijas slodzes palielināšanās, ko rada tūrisms un rekreācija. Attiecībā uz “citām cilvēku aktivitātēm” tiek analizēta mantojuma apzināta iznīcināšana, ietverot ļaunprātīgu dedzināšanu, pamešanu novārtā un nelegālo būvniecību.

Pieejamo mājokļu samazināšanās (funkcijas maiņa uz apartamentiem, augsta īres maksa) ir pēdējo gadu tendence Kuldīgas vecpilsētā un jāuztver kā risks, kas jau pastāv nominētajā mantojuma vietā. Lai gan pašreizējā ģeotifikācijas ietekme ir neliela, ir nepieciešama turpmāka rīcība, lai novērstu jebkādu negatīvu ietekmi uz mantojuma vietas autentiskumu mainīgās vispārējās atmosfēras kontekstā arī nākotnē. Šim nolūkam tūrisma stratēģijā noteiktas tiešās rīcības, kas veicamas gadījumā, ja tūristu mītnes pārsniedz 15% no visām pieejamajām dzīvojamām platībām nominētajā mantojuma vietā (vai 10% no dzīvojamām platībām Kuldīgā kopumā). Šīs rīcības ietver obligātu tiešsaistes platformās piedāvāto tūristu mītnu licencēšanu apvienojumā ar maksimālo pieejamo licenču skaitu, kā arī ierobežo-

jumu attiecībā uz nakšu skaitu gadā, kurās dzīvojamās telpas drīkst izīrēt tūristiem (skatīt apmeklētāju plūsmas pārvaldības plānu 2. pielikumā).

Lai gan citi faktori šobrīd neapdraud nominēto mantojuma vietu, var rasties nepieciešamība rīkoties saistībā ar īpašumu degradāciju, ja netiek nodrošināta apsaimniekošana, kā rezultātā rodas vidi degradējošas ēkas un vietas. Lai aktīvi cīnītos pret šiem draudiem, degradējošu būvju apsekošana un sakārtošanas darbi Kuldīgas pilsētā notiek pastāvīgi un ir uzskaitītas visas būves un to īpašnieki, kuri ir atbildīgi par sava īpašuma sakārtošanu. Šis saraksts katru gadu tiek aktualizēts un apstiprināts ar Kuldīgas novada domes lēmumu. Nominētajā mantojuma vietā un tās buferzonā apsaimniekošanas plāna sagatavošanas laikā ir dažas degradētas ēkas, kurām 2020. un 2021. gadā tika piemērota paaugstināta nodokļa likme. Vairākas bīstamas ēkas ir ar kultūrvēsturisku nozīmi, un, lai tās tiktu saglabātas, Kuldīgas novada pašvaldība aicina degradējošo ēku īpašniekus piedalīties projektu konkursā "Valsts nozīmes kultūras pieminekļa "Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs" teritorijā esošo ēku, kā arī Kuldīgas novadā esošu Latvijas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā ietvertu ēku restaurācija un konservācija". Pieteikuma iesniedzējiem ir iespēja saņemt pašvaldības līdzfinansējumu līdz 50 % no kopējās izmaksu tāmes, bet ne vairāk 10 000 EUR nesošo konstrukciju renovācijai un ne vairāk kā 5000 EUR citos gadījumos. Līdzfinansējums tiek piešķirts konkursa kārtībā. Pieteikuma iesniedzējiem, sagatavojot kopējo tāmi, jāparedz pašu finansējums no saviem vai sadarbības partneru finanšu līdzekļiem ne mazāk kā 50 % no kopējā kultūras pieminekļa saglabāšanas darbiem nepieciešamās summas. Izmantojot šo lielisko iespēju, vairākas ēkas ir atjaunotas, tādējādi uzlabojot pilsētvidi un apkārtējo infrastruktūru.

Runājot par sabiedrību kopumā, nominētās mantojuma vietas teritorijā dzīvo kopiena, kas pamatā novērtē vēsturiskās vērtības, tomēr ir arī zināma neapmierinātība ar pastāvošajiem stingrajiem noteikumiem (piemēram, par aizliegumu izbūvēt jumta logus, stingrajām prasībām vēsturisko logu, durvju u.c. elementu atjaunošanai), kas tiek pārvaldīta ar pastāvīgu izglītošanu un iesaistīšanu mantojuma vērtību saglabāšanā. Iekšējā spriedze zināmā mērā pastāv starp sabiedrības grupām, kurām ir pretējas intereses, piemēram, tām, kas rūpējas par tūristiem, un tām, kas vēlas mieru un klusumu, prom no tūristu grupām. Pastāv arī viesmīlības risks komerciālos nolūkos. Līdz ar to jāturpina sabiedrības izglītošana, jo dzīvot vecpilsētā ir jābūt kā dzīvesveidam, nevis apgrūtinājumam. Tūrisma, apmeklētāju un rekreācijas radītās sekas var būt gan pozitīvas, gan negatīvas. Palielinoties antropogēnajai slodzei, negatīvi var tikt ietekmētas primāri vērtīgās ainavu un dabas teritorijas, kā arī ielas un laukumi. Esošajai pilsētas infrastruktūrai, īpaši ēdināšanas uzņēmumiem, trūkst kapacitātes gadījumos, kad ir liels skaits apmeklētāju publisku pasākumu laikā, tie palielina slodzi arī citiem pilsētas dienestiem, kas atbild par tīrību un kārtību pilsētā. Attiecībā uz nepieciešamajām autostāvvietām papildu transportlīdzekļu satiksmei, ko rada tūristu skaita pieaugums, tūrisma stratēģijā ir izklāstīti dažādi scenāriji jaunu stāvvietu izveidei ārpus nominētās mantojuma vietas robežām. Lai arī esošā sabiedrības attieksme Kuldīgas pilsētā kopumā tiek vērtēta kā pozitīva, tomēr pastāv risks, ka attieksme var arī mainīties. Un to var ietekmēt tieši izmaiņas vietējo iedzīvotāju struktūrā un kopienā, jo, ja sabiedrība strauji nomainās, var nomainīties arī tās vērtību skala, pazust identitātes/piederības sajūta. Risks saistāms arī ar nemateriālā mantojuma glabāšanu, pārmantošanu.

Vietējai sabiedrībai/kopienai un tās attieksmei pret kultūras mantojumu un vietas vērtībām, un tam, kā sabiedrība novērtē mantojumu, ir būtiska nozīme un loma kultūras mantojuma saglabāšanā. Sabiedrība Kuldīgā seko līdzi izmaiņām pilsētvidē, informē par neatbilstošiem risinājumiem un atsaucas uz vēsturiskiem datiem. Logu restaurācijas akcijas rezultātā atpazīst, novērtē labus logu restaurācijas piemērus, apgūst tradicionālo materiālu lietojumu, veidojas interešu grupas un tiek veicināta socializēšanās. Mantojuma novērtēšana ir daļa no iedzīvotāju identitātes (personiskas atmiņas, senču izcelsme un vēlme to apzināt). Uzņēmēji izmanto vēsturiskās vides pievilcību (viesmīlība, tūrisms, ēdināšanas iestādes).

Pašvaldības gatavība riskiem:

- Ir pieņemti un spēkā esoši Kuldīgas novada domes saistošie noteikumi Nr. 2016/10 “Kuldīgas novada teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas saistošie noteikumi”.
- Ir pieņemti un spēkā esoši Kuldīgas novada domes saistošie noteikumi Nr. 2010/13 “Par Kuldīgas novada teritorijas labiekārtošanu, apstādījumu uzturēšanu un aizsardzību”.

Pašvaldības plānotās rīcības:

- Izstrādāt pētījumu par nemateriālo kultūras mantojumu.
- Veicināt publikācijas par nominētās mantojuma vietas teritorijas vērtībām starptautiski citējamos zinātniskajos izdevumos.
- Veicināt nominētās mantojuma vietas vērtību popularizējošas publikācijas.
- Organizēt nominētajai mantojuma vietai veltītas ikgadējas starptautiskas konferences.
- Organizēt seminārus, informatīvus pasākumus, plenērus.
- Veicināt vidi saudzējošas un antropogēno slodzi samazinošas infrastruktūras izveidi dabas teritorijās.
- Atbalstīt uzņēmēju un iedzīvotāju iniciatīvas mantojuma saglabāšanai.
- Sniegt finansiālo atbalstu nominētajā mantojuma vietā esošu objektu atjaunošanai (saglabāšanai).
- Sniegt konsultatīvo atbalstu nominētajā mantojuma vietā esošu ēku un būvju īpašniekiem un investoriem.
- Īstenot pašvaldības iniciatīvas uzņēmējdarbības atbalstam, veicinot nominētās mantojuma vietas dzīvīgumu.
- Nodrošināt informāciju pašvaldības izdevumos un sociālajos tīklos.
- Īstenot Informatīvus un popularizējošus (apziņu veicinošus) pasākumus.
- Veicināt publisko dialogu par kultūras un dabas vērtībām un to aizsardzību.

10. tabula. 8. riska faktoru grupa – Klimata izmaiņas un postoši laikapstākļi

PRIMĀRAIS APDRAUDĒJUMS	VĒTRAS		PLŪDI	SAUSUMS
RISKA FAKTORS	Stipra vētra, viesuļvētra	Krusa, zibens	Upes pārplūšana	Ilgstošs sausums, paaugstināta gaisa temperatūra
ATRIBŪTS	Rīcības nepieciešamība			
Pilsētplānojums	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Ielu ainava	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Arhitektūra (tipoloģija un stili)	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Vietējā amatniecība	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Ainavas elementi	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla

Risku faktoru grupu apraksts:

Analizējot riska grupu “Dabas katastrofas un sagatavotība riskam”, 3. tabulā tika iekļautas tādas riska faktoru grupas un primārie apdraudējumi, kas teorētiski ir iespējami Latvijas klimatiskajā zonā un Kuldīgas pilsētā, vai arī reāli novēroti līdz šim. Riska faktoru grupā “Klimata izmaiņas un postoši laikapstākļi” (skatīt 10. tabulu) ir analizēti šādi primārie apdraudējumi – vētras, plūdi un sausums.

Ja plūdi Kuldīgas pilsētu un nominētās mantojuma vietas teritoriju ietekmē tikai nedaudz, bet ilgstoši sausuma periodi Latvijā novērojami ļoti reti, tad stipras vētras, tai skaitā ar lielgraudu krusu, tiek novērotas Latvijā aizvien biežāk. Pašas spēcīgākās vētras ar orkāna spēku Latvijā tika reģistrētas pirms vairāk nekā 50 gadiem. 1967. gada 18. oktobra orkāns Latvijā bija spēcīgākā un postošākā rudens vētra Latvijas vēsturē (kopš 1960. gada, kad tika uzsākta vēja brāzmu reģistrēšana), kad Latvijā tika reģistrēts tropiskās vētras spēks – 48 m/s (Liepājā), bet 1969. gada 2. novembra orkāns Latvijā bija otra spēcīgākā un postošākā rudens vētra Latvijas vēsturē, kad ziemeļrietumu vējš brāzmās sasniedza 44 m/s Daugavpilī. Pēc aptuveni 30 gadiem, 2005. gada 9. janvārī, Latviju skāra orkāns “Ervīns”, kas ir bijis spēcīgākais un postošākais 21. gadsimtā. Daudzviet vēja ātrums brāzmās sasniedza 40 metrus sekundē, vētrai lielākos postījumus nodarot Kurzemē un Rīgas jūras līča piekrastes rajonos. Tika nopostīti veseli mežu masīvi, simtiem ēku norauti jumti, bez elektrības atstāta vairāk nekā puse valsts iedzīvotāju. Pēdējā stiprā vētra Latvijā tika reģistrēta 2013. gada 29. oktobrī, kad Liepājas ostā un Ventspilī vēja ātrums sasniedzis 30 metrus sekundē (m/s), bet Daugavgrīvā bijuši 29 m/s. Kurzemes pusē – īpaši Ventspils, Kuldīgas un Dundagas apkaimē – arī bija apjomīgas problēmas elektroapgādē. Tik spēcīgas vētras šajos platuma grādos novērojamas reti, un tomēr iepriekš minētās vētras Latvijā līdzī nesa pamatīgus postījumus. 2019. gada jūnijā tieši Kuldīgā un tās apkārtnē pērkona negaiss atnesa līdz pieciem centimetriem lielus krusas graudus, kā arī spēcīga krusa tika novērota 2020. gada jūnijā. Tomēr lielgraudu krusas salīdzinoši maz apdraud nominēto mantojuma vietu un tās atribūtus.

Venta Kuldīgā veido ieleju ar stāviem krastiem, kas kalpo kā dabiska pretplūdu aizsardzība, tādēļ nominētās mantojuma vietas teritorijā iekļautajam Ventas upes posmam nav raksturīga plašas applūšana. Ūdens līmenis Ventā ir stabils, nav novērojamas izteiktas pieauguma vai samazinājuma tendences, kā arī maksimālajiem ūdens līmeņiem novērojama samazinājuma tendence. Lai arī Kuldīgas novada teritorijas plānojumā ir noteikta plūdu riska teritorija (applūduma varbūtība 10 %, t.i., reizi desmit gados), kas daļēji skar vēsturiskās apbūves teritoriju Mārtiņsalā, kopumā plūdu risks būtiski neapdraud nominētās mantojuma vietas teritoriju un tās atribūtus.

Zibens ir saistīts ar spēcīgiem negaisiem, kas sastopami Latvijā pietiekami bieži, līdz ar to arī visām ēkām ir jānodrošina zibensaizsardzības sistēmu ierīkošana, ko nosaka Latvijas būvnormatīvs LBN 261-15 “Ēku iekšējā elektroinstalācija”. Zibensaizsardzības sistēmu paredz, lai novērstu zibens iedarbības radītu elektrisko un elektronisko iekārtu pārspriegumu, kā arī tā radītos riskus ēku daļām un cilvēku dzīvībai. Lai nenodarītu pāri mantojumam un Kuldīgas vecpilsētas vērtībām, pašvaldības speciālisti rūpējas, lai ierīkotās zibensaizsardzības sistēmas vizuāli labi iekļautos pilsētvidē.

Pašvaldības gatavība riskiem:

- Kopš 2016. gada 1. oktobra Latvijā spēkā ir Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums.
- Ministru kabineta 2017. gada 7. marta noteikumi Nr. 131 “Noteikumi par juridiskās vai fiziskās personas resursu iesaistīšanu reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos vai ugunsgrēka dzēšanā, vai glābšanas darbos, kā arī tai radušos izdevumu un zaudējumu kompensācijas aprēķināšanas kārtību”.
- Ministru kabineta 2017. gada 26. septembra noteikumi Nr. 582 “Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām”.
- 2017. gada decembrī SIA “Kuldīgas komunālie pakalpojumi” ir izdevusi “Ugunsdrošības instrukciju daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem, irniekiem, vadītājiem un nomniekiem”. Instrukcija nosaka prasības, kas jāievēro, lai novērstu ugunsdrošu situāciju rašanos, piedalītos ugunsgrēka dzēšanā un mazinātu sekas.

- Kuldīgas novada Civilās aizsardzības komisijas nolikums apstiprināts ar Kuldīgas novada domes 2021.gada 26.augusta sēdes lēmumu. Grozījumi dokumentā veikti ar Kuldīgas novada domes 2022.gada 27.janvāra sēdes lēmumu.
- Veikts pētījums “Upes krasti: bioloģiskās daudzveidības, rekreācijas un plūdu draudu novēršanas pasākumu līdzsvarošana”.
- Ir pieņemti un spēkā esoši Kuldīgas novada domes saistošie noteikumi Nr. 2010/3 “Par ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanas aizliegumu Kuldīgas novadā”.

Pašvaldības plānotās rīcības:

- Izstrādāt un apstiprināt pašvaldības civilās aizsardzības plānu.
- Uzlabot ugunsdrošību nominētās mantojuma vietas teritorijā.

11. tabula. 9. riska faktoru grupa – Pārvaldības un institucionālie faktori

PRIMĀRAIS AP-DRAUDĒJUMS	LIKUMDOŠANAS IETVARŠ	PĀRVALDĪBAS SISTĒMA				
RISK FACTOR	Būtiskas normatīvo aktu bāzes izmaiņas	Pārvaldības plāns	Pētniecības/uzraudzības darbības ar lielu ietekmi	Pārvaldības aktivitātes	Finansiālie resursi	Cilvēku resursi
ATRIBŪTS	Rīcības nepieciešamība					
Pilsētplānojums	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Ielu ainava	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Arhitektūra (tipoloģija un stili)	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Vietējā amatniecība	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla
Ainavas elementi	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Neitrāla	Novērojama	Novērojama

Risku faktoru grupu apraksts:

Riska faktoru grupā “Pārvaldības un institucionālie faktori” (skatīt 11. tabulu) tiek apskatīts likumdošanas ietvars un pārvaldības sistēma. Pārvaldības sistēmas ietvaros ir analizēti šādi riska faktori: pārvaldības plāns, monitorings (novērošanas darbības), pārvaldība un tās darbības, finanšu resursi un cilvēkresursi.

Atsevišķu ekspertu kapacitātes trūkums mantojuma apsaimniekošanā, īpaši saistībā ar ēkām, Kuldīgas novadā ir neliels risks, un ļoti svarīgas ir ekspertu zināšanas par mantojumu. Pašreizējā COVID-19 pandēmija palielināja šo risku, jo ceļošanas ierobežojumi apgrūtina profesionālo (starptautisko) apmaiņu, kā arī seminārus par specifiskām restaurācijas metodēm utt., un vispārējā veselības situācija var ietekmēt cilvēkresursu pieejamību. Finanšu fonds nav pastāvīgs, jo tas ir atkarīgs no pašvaldības un privātā budžeta vai iespējas piesaistīt ārējo finansējumu. Līdz ar to ir jāņem vērā finanšu resursu pieejamība, lai arī šobrīd pietiekama, lai garantētu teritorijas apsaimniekošanas ilgtspēju.

Esošais likumdošanas ietvars un spēkā esošie normatīvie akti sekmē nominētās mantojuma vietas aizsardzību, bet, veicot būtiskas normatīvo aktu bāzes izmaiņas valsts līmenī, var tikt ietekmēta arī nominētās mantojuma vietas atsevišķu atribūtu aizsardzība un saglabāšanas iespējas. Tomēr šis risks uzskatāms par ārēju un potenciālu, jo Latvija ir ratificējusi virkni Eiropas Savienībā izdotu normatīvo aktu un regulu, kas ir jāievēro, izdodot jaunus vai grozot spēkā esošos Latvijas normatīvos aktus, kā arī tie nevar būt pretrunā ar tiem.

Neskatoties uz nepieciešamību monitorēt finanšu situāciju, kā arī cilvēkresursu pieejamību, riska faktoru apkopojumā (3. tabulā) visi minētie riska faktori atzīmēti ar pozitīvu ietekmi, ņemot vērā šī pārvaldības plāna izstrādi un plānoto rīcības plāna ieviešanu, kas nākotnē noteikti palīdzēs uzlabot nominētās mantojuma vietas pārvaldību kopumā un katrā jomā atsevišķi, nodrošinot atbildīgu pasaules mantojuma vietas apmeklējumu.

Pašvaldības gatavība riskiem:

- Izstrādāts Kuldīgas vēsturiskā centra lokālplānojums, precizējot prasības vēsturiskās apbūves zonās, konsolidējot tās ar prasībām pilsētībūvniecības pieminekļi un tā individuālajā aizsargjoslā.

Pašvaldības plānotās rīcības:

- Izveidot nominētās mantojuma vietas pārvaldības sistēmu, integrējot datu bāzes.
- Turpināt informācijas apkopšanu par nominētās mantojuma vietas objektiem un iekļaut to datu bāzēs.
- Dokumentēt nemateriālo kultūras mantojumu.
- Pilnveidot esošās datu bāzes, izvērtējot iespēju tās integrēt nominētās mantojuma vietas pārvaldības sistēmā.
- Paaugstināt mantojuma vietas aizsardzībā un apsaimniekošanā iesaistītā personāla kapacitāti.
- Pilnveidot mantojuma vietas un tās vērtību normatīvo (juridisko) aizsardzību.
- Izstrādāt koncepcijas, vadlīnijas un plānus mantojuma vietas vērtību saglabāšanai un attīstībai.
- Pilnveidot mantojuma vietas pārvaldības un koordinācijas organizatorisko struktūru sadarbības uzlabošanai.
- Nodrošināt mantojuma vietas teritorijā esošo kultūras pieminekļu un citu kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu stāvokļa sistemātisku uzraudzību, monitoringu.
- Nodrošināt mantojuma vietu veidojošo elementu / atribūtu sistemātisku uzraudzību.
- Veicināt publiskās ārtelpas un infrastruktūras ilgtspējīgu uzturēšanu.
- Veicināt mantojuma vietas ēku un būvju ilgtspējīgu apsaimniekošanu.
- Nodrošināt mantojuma interpretāciju, mantojuma vietas tēla veidošanu un pārvaldību.

III DAĻA – DABAS KATASTROFU SEKU LIKVIDĒŠANAS PLĀNS

1. Konteksts

Katastrofas – gan cilvēku izraisītas, gan dabas katastrofas – Kuldīgā mūsdienās ir reti sastopamas. Tomēr vēsturiski pilsētai bija jāsaskaras ar vairākiem ugunsgrēkiem un plūdiem, kas apdraudēja gan tās iedzīvotājus, gan vēsturisko pilsētas vidi. 16. un 17. gadsimtā lieli ugunsgrēki tika reģistrēti vidēji ik pēc 30 līdz 50 gadiem, un tie radīja lielāko daļu zaudējumu, kas saistīti ar vēsturisko ēku fondu. Plūdi parasti notiek Ventā, kur, pateicoties tās plašajiem kras-tiem, nav notikuši lielāki postījumi, kas varētu rasties šādu notikumu gadījumos. Ir zināms, ka tikai vienos 1615. gadā notikušajos plūdus ir iznīcinātas vairākas hercogistes perioda ēkas.

Mūsdienās notiek regulāras ugunsgrēku novēršanas kampaņas iedzīvotājiem, kā arī speciālistu apmaiņa (piemēram, Kuldīgas novada būvvaldei), lai uzzinātu par katastrofu riska pārvaldību no citām reģiona vecpilsētām. Attiecībā uz plūdu aizkavēšanu 2019./2020. gadā tika veikts pētījums. Neskatoties uz šīm aktivitātēm, “Kuldīgas / Goldingenas Kurzemē” kultūras mantojums arī mūsdienās joprojām ir jutīgs attiecībā uz vairākiem apdraudējumiem, īpaši saistībā ar ugunsgrēkiem un plūdiem. Daudzi riska faktori šajā sakarā, piemēram, jumta seguma materiāls ugunsdrošība, ir samazināti līdz minimumam jau agrāk un vairs neapdraud mantojuma vietu. Tomēr ir arī citi faktori, kas var izraisīt katastrofas: ugunsgrēki var būt elektrisko ierīču darbības traucējumu vai ļaunprātīgas dedzināšanas dēļ; plūdi var rasties no spēcīgām lietavām gan nominētajā mantojuma vietā, gan ārpus tās, un tiem jāpievērš īpaša uzmanība arī klimata pārmaiņu kontekstā, jo ekstrēmi laikapstākļi parādās arī Baltijas valstīs. Šajā kontekstā pēdējo 60 gadu laikā Latvijā ir reģistrēts lielo vētru pieaugums: lielākās vētras, kas jebkad reģistrētas Latvijas teritorijā, bija 20. gadsimta 60. gadu beigās, mazāk nozīmīgas, tomēr netipiskas vētras bija 2005. un 2013. gadā. Kuldīgā divreiz dokumentētas spēcīgas vētras ar krusu 2009. un 2020. gadā.

2. Esošie ārkārtas situāciju reaģēšanas plāni

Kuldīgas vispārējā katastrofu riska pārvaldība (KRP) ietilpst Kuldīgas novada pašvaldības Civilās aizsardzības plāna 2022. gada redakcijā. Šajā plānā ir iekļauta detalizēta risku analīze, kā arī reaģēšanas stratēģijas visiem riskiem, kas tiek uzskatīti par iespējamām ne tikai Kuldīgas pilsētā, bet visā pašvaldībā. Tajā skaidri norādīti pienākumi un sniegta informācija par dažādu apdraudējumu iespējamību. Plāns tiek pārskatīts ik pēc četriem gadiem un ir neatņemama daļa no likumā noteiktās valsts drošības sistēmas, ko veido vietējo un valsts institūciju dalībnieki, kā arī citas neatliekamo palīdzības dienestu iesaistītās puses. Tā mērķos ietilpst iedzīvotāju drošības uzturēšana, kapacitātes palielināšana KRP jomā, kā arī risku novēršana, reaģēšana uz katastrofām un pēckatastrofu seku likvidēšana.

Plānā ir iekļautas detalizētas informācijas lapas (“risku kartes”) par visiem apdraudējumiem, kas uzskatāmi par aktuāliem Kuldīgas novada teritorijā. Tajos ietilpst tematiskās lapas par ēku konstrukciju sabrukšanu, notekūdeņu un kanalizācijas sistēmu avārijām un ēku ugunsgrēkiem. Katrā no lapām ir īpašs uzdevumu saraksts katrai no attiecīgajām iestādēm, kas ir iesaistītas KRP procesā. Kultūras mantojuma saglabāšana ir atsevišķs uzdevums, kas ir minēts katrā no riska kartēm par visu veidu apdraudējumiem. Lai gan šie plāni nezaudē aktualitāti nominētās teritorijas kontekstā, šajā dokumentā ir papildinājumi tieši “Kuldīgas / Goldingenas Kurzemē” ĪNUV saglabāšanai.

Valsts līmenī nominētās mantojuma vietas kontekstā aktuālie apdraudējumi ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (piesārņojums un plūdi), kā arī Iekšlietu ministrijas (ēku ugunsgrēki, konstrukciju sabrukšana) kompetencēs.

3. Nominētās mantojuma vietas Katastrofu seku likvidēšanas plāna mērķis

Civilās aizsardzības plānā ir izvērtētas visas iespējamās katastrofas visam reģionam (tos-
tarp mazāk iespējamie notikumi, piemēram, zemestrīces un terorisms), bet “Kuldīgas /
Goldingenas Kurzemes” Katastrofu seku novēršanas plāns darbojas kā papildinājums vis-
pārējām avārijas seku likvidēšanas procedūrām. Plāns ir derīgs tieši nominētās mantojuma
vietas teritorijai un pielāgo un padziļina kopējās KRP stratēģijas attiecībā uz tā mantojuma
vērtību aizsardzību. Tas apzināti koncentrējas uz vēsturisko pilsētvidi. Attiecībā uz iedzīvo-
tāju evakuāciju liela mēroga katastrofu gadījumā viena apziņošanas sistēma ir paredzēta
nominētajā mantojuma vietā un viena buferzonā. Tas pats attiecas uz pulcēšanās vietām.
Informāciju par KRP stratēģijām attiecībā uz iedzīvotāju evakuāciju aicinām skatīt Civilās
aizsardzības plānā.

Tā kā visi vēsturiski attiecināmie apdraudējumi var radīt nopietnas sekas mantojuma vietai,
ja nav bijusi pienācīga sagatavošanās tiem, tāpēc ārkārtīgi svarīgi ir izveidot detalizētu seku
novēršanas stratēģiju, nosakot prioritārās pilsētas teritorijas, kuras katastrofas gadījumā
būtu jāevakuē, gan definējot atbildību, gan precīzi aprakstot procesus. Veiktās riska analī-
zes un ietekmes novērtējuma rezultātā tika izstrādāta seku novēršanas stratēģija tiem ris-
kiem, kuriem būtu īpaši liela ietekme, ja tie notiktu. Šis solis ietver teritoriju (karsto punktu)
prioritāšu noteikšanu atbilstoši tiem piešķirtajai vērtībai un neaizsargātībai, un tā mērķis ir
samazināt negatīvo ietekmi katastrofas gadījumā. Tas ir paredzēts, lai aizsargātu mantojuma
vietas autentiskumu un neskartumu.

Katastrofu seku likvidēšanas plāns ir pieejams visām attiecīgajām iesaistītajām pusēm, tai
skaitā iedzīvotājiem, iestādēm un konkrētām grupām, piemēram, vietējai ugunsdzēsēju bri-
gādei, un tā izpilde ir mantojuma vietas pārvaldības kopīgs darbs sadarbībā ar Kuldīgas
novada pašvaldības katastrofu riska pārvaldības atbildīgajām personām. Katastrofu seku
likvidēšanas plāns ir dažādu iesaistīto pušu kopīgs resurss, un tas ir visu uz riska samazinā-
šanu un sagatavotību katastrofām vērstu darbību pamatā.

4. Metodoloģija

Ne visi riska analīzē novērtētie riski var izraisīt katastrofas, tāpēc identificētie faktori, kas
ietekmē mantojuma vietu, tika sīkāk apkopotī, ņemot vērā to nozīmi katastrofu seku no-
vēršanas pārvaldībā (sk. 12. tabulu). Apdraudējumu novēršanas/mazināšanas darbības tika
aprakstītas ietekmes novērtējumā, un tās nav sīkāk precizētas katastrofu seku likvidēšanas
plānā. Šis dokuments, savukārt, ir vērsts uz reaģēšanu uz apdraudējumiem un ir solis man-
tojuma vietas gatavībai ārkārtas situācijām. Tas kalpo kā resurss visiem tiem, kam jāreaģē
katastrofas gadījumā, un nosaka nepieciešamās ārkārtas reaģēšanas procedūras dažādiem
katastrofu riska scenārijiem.

Katastrofu seku likvidēšanas plāns ir iedalīts pēc dažādiem apdraudējumiem. Katram atse-
višķam apdraudējumam tiek noteikta šāda struktūra:

1. Atribūtu prioritātes noteikšana ārkārtas karsto punktu definēšanai;
2. Ārkārtas karsto punktu saraksts (atšķirīgs dažādiem apdraudējumu veidiem);
3. Katastrofu riska scenāriji;
4. Tabulas kopsavilkums.

12. tabula. Identificētie faktori, kas ietekmē mantojuma vietu attiecībā uz katastrofu riska pārvaldību.

EVALUATED/IDENTIFIED FACTOR AFFECTING THE PROPERTY			PLACE		IMPACT			
RISK GROUP	Primary threat	Risk faktor	Internal risk	External risk	Positive	Negative	Present	Potential
5. Lokāli faktori, kas ietekmē fizisko vidi								
Vides riski	Gaisa temperatūra	Temperatūras svārstības	↓			—	★	
	Lietusūdens	Lietusūdeņu savākšana, novadīšana	↓			—	★	
	Gruntsūdens	Gruntsūdens svārstības, līmeņa paaugstināšanās	↓			—	★	
Katastrofas	Ugunsgrēki	Ugunsgrēki elektriskās infrastruktūras darbības traucējumu rezultātā	↓			—		☆
7. Citas cilvēku aktivitātes								
Mantojuma vietu ietekmējošie faktori	Apzināta mantojuma iznīcināšana	Dedzināšana	↓			—		☆
8. Klimata izmaiņas un postoši laikapstākļi								
Dabas katastrofas un sagatavotība riskam	Vētras	Stipra vētra, viesuļvētra	↓	⊠		—		☆
		Krusa	↓	⊠		—		☆
		Zibens	↓	⊠		—		☆
	Plūdi	Upes pārplūšana	↓	⊠		—		☆
	Sausums	Ilgstošs sausums, paaugstināta gaisa temperatūra	↓	⊠		—		☆

Nobeiguma nodaļā ir sniegti materiāli reaģēšanai uz visām attiecīgo apdraudējumu katastrofām, tostarp ārkārtas kontrolsaraksts, avārijas karsto punktu kartes un baznīcas interjera atribūtu kartes. Visi šie materiāli tiek izsniegti visiem darbiniekiem, stājoties darbā, lai tie būtu sagatavoti apdraudējumiem. Turklāt kartes laminētā veidā ir izvietotas labi redzamās vietās vietējo ugunsdzēsēju un policijas iecirkņos, kā arī pašvaldībā. Kopsavilkuma tabulas ir kā papildu informatīva brošūra, kas domāta visām iesaistītajām pusēm.

Šo plānu pārskatīs reizi četros gados, nākamo pārskatīs 2026. gadā. Ja katastrofa notiek ātrāk, plāns ir jāpārskata, lai būtu tieša reakcija uz konkrēto situāciju un lai novērtētu plāna efektivitāti un lietderību, vajadzības gadījumā veiktu korekcijas. Šajā kontekstā tiks arī atkārtoti izvērtēti, vai var uzskatīt, ka šie apdraudējumi varētu kļūt par katastrofu.

Katastrofu seku likvidēšanas plāns

Saskaņā ar UNESCO un tās padomdevēju iestāžu publicēto resursu rokasgrāmatu "Katastrofu risku pārvaldība pasaules mantojumam" katastrofa ir rezultāts, ko rada apdraudējums īpaši neaizsargātam atribūtam. Tiek uzskatīts, ka pirmās 72 stundas pēc katastrofas un reaģēšana uz to šajā laika posmā būtiski ietekmē postījumu intensitāti, kā arī sekundāro seku attīstību.

Lai veiksmīgi reaģētu uz katastrofām, ir ļoti svarīgi saprast, kuri apdraudējumi, visticamāk, ietekmēs mantojuma vietu, kāds ir to ietekmes līmenis uz atribūtiem un atribūtu telpiskais sadalījums mantojuma vietas teritorijā, ņemot vērā to neaizsargātību. Teritorijas ar lielāku neaizsargāto atribūtu blīvumu tiek reģistrētas kā tā sauktie "karstie punkti". Ir atsevišķi karstie punkti dažāda veida apdraudējumiem, kas dažkārt pārklājas.

Mantojuma vietas "Kuldīga / Goldingena Kurzemē" riska analīzes un neaizsargātības novērtējuma rezultātā tika identificēti apdraudējumi, kas visvairāk varētu ietekmēt šo vietu. To rašanos var pastiprināt klimata pārmaiņas, tāpēc klimata pārmaiņām šajā sakarā ir jāpievērš īpaša uzmanība:

- 5.1 Ugunsbīstamība (sadzīves ugunsgrēki, ugunsgrēki pilsētā, ugunsgrēka novēršana);
- 5.2 Plūdi (infrastruktūras sabrukums, ūdens līmeņa paaugstināšanās).

Katrs no apdraudējumiem tiks atsevišķi apskatīts, izstrādājot vispiemērotākos scenārijus šāda apdraudējuma gadījumā. Katrā scenārijā būs ietverts iespējamo briesmu rašanās apraksts ar galvenajām tiešajām un netiešajām nelabvēlīgajām sekām, ko tās var radīt, kā arī uzraudzības mehānismi profilaksei, uzlabošanai un atjaunošanai.

5.1. Ugunsbīstamība

Ugunsbīstamība rodas no nekontrolētas uguns izplatīšanās, kas var nopietni sabojāt vēsturisko pilsētas struktūru un kaitēt mantojuma vietas ĪNUV. Galvenie ugunsgrēka cēloņi ir neuzmanīga apiešanās ar atklātu liesmu, elektroierīču bojājumi, kā arī kļūdas apkures iekārtu darbībā u.c. Katastrofas, kuru pamatā ir ugunsgrēks, gandrīz pilnībā ir cilvēku izraisītas. Tā kā uguns ātri izplatās, svarīgs ir skaidrs uzdevumu sadalījums un ātrs reakcijas laiks. Ugunsgrēku risks ēku konstrukcijās nominētajā mantojuma vietā novērtēts kā būtisks risks ar vidēju iespējamību.

5.1.1. Ārkārtas situāciju karstie punkti

Evakuācijas atribūtu prioritāte ugunsgrēka bīstamības kontekstā ir iedalīta šādi:

1. No koka izgatavoti nozīmīgākie atribūti (vēsturiskā pilsētvides struktūra pirms 18. gs.);
2. No koka un akmens izgatavoti nozīmīgākie atribūti (vēsturiskā pilsētvides struktūra pirms 18. gs.);
3. Augstas nozīmes atribūti (vēsturiskā pilsētvides struktūra pēc 18. gs. ar ĪNUV), kas izgatavoti no koka;
4. Augstas nozīmes atribūti (vēsturiskā pilsētvides struktūra pēc 18. gs. ar ĪNUV), kas izgatavoti no jauktiem materiāliem, tostarp koka;
5. Visas pārējās ēkas no ugunsdrošiem materiāliem.

Karstie punkti ir definēti šādi:

1. Teritorijas ar augstu atribūtu blīvumu 1., 1. un 2. vai 1. un 3. kategorijā.
2. Teritorijas ar augstu atribūtu blīvumu no 2., 2. un 3. vai 2. un 4. kategorijas.
3. Teritorijas ar augstu atribūtu blīvumu no 2. un 4. vai 3. un 4. kategorijas.

Šī klasifikācija nodrošina mantojuma vietā esošo zonu prioritāti, ja notiek liela mēroga ugunsgrēki:

1. Pasta iela un tās turpinājums Baznīcas ielā (līdz krustojumam ar Skolas ielu);
2. Raiņa iela;
3. Ventspils iela / Upes iela;
4. Baznīcas iela / Policijas iela;
5. Ventspils ielas ziemeļu posms;
6. Jelgavas iela;
7. Kalna iela.

Lūdzu, skatīt ārkārtas situāciju karti 6. sadaļā.

5.1.2. Katastrofu riska scenāriji: ugunsgrēki

5.1.2.1. Sadržīves ugunsgrēki

Nekontrolēti ugunsgrēki, kas izcēlušies privātīpašumos, var strauji izplatīties ēku iekšējās materiālu dēļ un vēlāk pārnēsties uz blakus ēkām – īpaši koka konstrukcijām pilsētas centrā. Dažās mājās ir apkures, apgaismojuma un ēdiena gatavošanas ierīces, kas bez uzraudzības var viegli izraisīt ugunsgrēku vai kuru darbībai izmanto uguni. Šajā scenārijā ietilpst kamīni, gāzes virtuves iekārtas, gāzes krāsnis, sveces un jebkura ierīce, kas tiek izmantota apkurei, turklāt tai skaitā arī darba rīki, kas rada vai izmanto uguni būvniecības vai pārbūves darbos.

Tiešos zaudējumus var aprēķināt, novērtējot, cik lielā mērā ugunsgrēks ir skāris atribūtus un jebkuru citu būtisku mantojuma vietas daļu. Lai gan bez ugunsdzēsēju iejaukšanās koka mājās ir grūti izvairīties no uguns izplatības, vairākus artefaktus var nosargāt un evakuēt no ēkas (piemēram, pārvietojamās daļas baznīcas iekšienē). Netiešajos kaitējumos ietilpst dūmu piesārņojums, kas ietekmē materiālu ķīmisko sastāvu; ātrāku nesošo būvkonstrukciju materiālu, piemēram, koka siju vai griestu nolietošanos; elektrības vai ūdens pārtraukumu vadu un cauruļu zuduma dēļ.

13. tabula. Katastrofas riska scenārijs: sadzīves ugunsgrēki

Sadržīves ugunsgrēki					
Apdraudējuma izcelsme	Veicamās darbības	Iesaistītās puses	Uzraudzības sistēmas	Laika grafiks un resursi	Varbūtība
Electrical malfunctions (indoors)	Unplugging devices to aim at stopping the malfunction (if coming from a tool or device), Mitigation of the hazard (if possible), Leaving the building and informing the authorities, Evacuation of movable objects related to attributes and the OUV (if possible), Closing gas pipes (if possible), Evaluation of fire transmission routes and notification to neighbours, Direct damage assessment of attributes (if possible).	Fire brigades, Local police, House owners, neighbouring house owners, administration (in case of public building)	Periodic reporting of the state of wires, plugs and switches in the building by the electricity administrator company.	At least every 10 years. Revisions from electricity suppliers.	medium
Sparks or flares generated by working tools	Mitigation of the hazard (if possible), Evacuation of movable objects related to attributes and the OUV (if possible), Leaving the building and informing the authorities, Closing gas pipes (if possible), Evaluation of fire transmission routes and notification to neighbours, Direct damage assessment of attributes (if possible).		Proper use of precautionary measures when (re) construction works are carried in a closed space.	No timeframe. Protection equipment from workers.	low
Unattended fire (kitchen, candle, fireplace)	Mitigation of the hazard (if possible), Evacuation of movable objects related to attributes and the OUV (if possible), Leaving the building and informing the authorities, Closing gas pipes (if possible), Evaluation of fire transmission routes and notification to neighbours, Direct damage assessment of attributes (if possible).		Avoiding leaving unattended fires in closed indoors spaces, cooking with enough ventilation (windows open if needed), leaving candles (and other fires) away from burning materials.	-	medium
Gas leak (explosion, combustion)	Periodic reporting of gas systems and pipes by the gas administrator company to avoid possible damages.		Yearly. Revisions from gas suppliers.	low	

5.1.2.1. Urban Fire

Papildu risks, kas jāņem vērā, var būt nekontrolēti ugunsgrēki pilsētas centrā, kas notiek sabiedriskās vietās (galvenokārt parkos un skvēros). Sabiedriskās pulcēšanās un svētki tiek uzskatīti par galveno nekontrolētu pilsētu ugunsgrēku cēloni, ko parasti izraisa uguns kuri, ugunošanas ierīces un citas nelielas kontrolētas liesmas, kas var izplatīties, ja tie netiek pieskatītas vai tiek nepareizi izmantotas. Ugunsgrēki pilsētās var būt saistīti arī ar negadījumiem, kas notiek sabiedriskās vietās, piemēram, automašīnu avārijām, vai kā cilvēka darbību blakusefekti, piemēram, demonstrāciju vai protestu laikā. Šie cilvēku izraisītie apdraudējumi var izraisīt ugunsgrēkus, kas ietekmē atribūtus.

Pēdējais ugunsgrēks pilsētā tika reģistrēts 2020. gadā tehniska negadījuma dēļ. Iepriekšējie ugunsgrēki reģistrēti 2011. un 2004. gadā, to galvenie cēloņi bijuši saistīti ar cilvēkiem, iespējams, tīša dedzināšana. Tāpēc atsevišķas cilvēku izraisītu ugunsgrēku epizodes var būt bīstamas, tās reģistrētas 2000. un 2001. gadā un, iespējams, saistītas ar ļaunprātīgu dedzināšanu. Lai izvairītos no līdzīgiem scenārijiem nākotnē, tīši izraisīti ugunsgrēki konkrētos atribūtos dažādu ideoloģisku iemeslu dēļ, ir pieskaitīti pie iespējamās pilsētas ugunsgrēku bīstamības.

Nekontrolētu pilsētas ugunsgrēku tiešie bojājumi, visticamāk, skars koka konstrukcijas ārtelpās, kā arī ielu infrastruktūru (parka vai ielu soliņus, atkritumu tvertnes, ielu apgaismojumu, ceļa zīmes u.c.). Spēcīga estētiskā komponente rodas kā netiešas sekas ugunsgrēkiem pilsētā, jo vietas, kur notikuši ugunsgrēki, joprojām paliek redzamas, tām ir nepieciešama nopietnāka tīrīšana un atjaunošana. Ja reaģēšanas laiks ir pārāk garš, ugunsgrēki pilsētā var izplatīties un ietekmēt vairākus atribūtus vecpilsētā.

14. tabula. Katastrofas riska scenārijs: Ugunsgrēks pilsētā

Ugunsgrēki pilsētā					
Apdraudējuma izcelsme	Veicamās darbības	Iesaistītās puses	Uzraudzības sistēmas	Laika grafiks un resursi	Varbūtība
Uguns kuri	Nekad neatstāt uguni bez uzraudzības, nepieciešamo atļauju iegūšana pašvaldībā pirms šādu darbību uzsākšanas, bīstamības mazināšana (ja iespējams), institūciju informēšana, ugunsgrēka izplatīšanās ceļu izvērtēšana, zemes un māju īpašnieku brīdināšana kaimiņu teritorijās, kur atrodas atribūti, tiešais atribūtu bojājumu novērtējums (ja iespējams).	Ugunsdzēsēji, pašvaldība, policisti, cietušie zemju un māju īpašnieki.	Saskaņā ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem uguns kuru dedzināšana pilsētas teritorijā ir aizliegta vispār. Ja uguns kuri tiek izmantoti publiskā pasākumā mākslinieciskos nolūkos, pasākuma organizators iegūst atļauju saskaņā ar Publisku izklaides un svētku drošības likumu (apstiprināts 2005. gada 16. jūnijā), tai skaitā saņem Ugunsdzēsības un policijas iestāžu piekrišanu.	-	zema
Salūti			Plānotu salūtu gadījumā pasākuma organizators iegūst atļauju saskaņā ar Publisku izklaides un svētku drošības likumu (apstiprināts 2005. gada 16. jūnijā), tai skaitā saņem piekrišanu no Ugunsdzēsības dienesta un policijas. Ugunsdzēsēju brigāde atbilstoši Pirotehnisko izstrādājumu aprites likuma noteikumiem nosaka, kurās pilsētas daļās atļauts ugunot. Nominētās mantojuma vietas blīvi apbūvētajās teritorijās ugunošana ir aizliegta.	-	zema
Satiksmes negadījumi (automašīnas avārija)	Pirmā palīdzība iespējamajiem ievainotajiem, ugunsgrēka mazināšana (ja iespējams), institūciju informēšana, uguns izplatīšanās ceļu izvērtēšana, zemes un māju īpašnieku brīdināšana blakus esošajās teritorijās, kur atrodas atribūti, tiešs atribūtu bojājumu novērtējums (ja iespējams).	Ugunsdzēsēji, policisti, cietušie zemju un māju īpašnieki	Ātruma ierobežojums 30km/h attiecas uz pilsētbūvniecības pieminekļa "Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs" teritoriju, Kuldīgas vecpilsētā nav atļauts braukt ar smagajiem kravas automobiļiem, auto stāvēšana ir atļauta un regulēta.	-	zema
Ļaunprātīga dedzināšana			Īpaša uzraudzība pasākumos un gājienos, lai izvairītos no šādiem incidentiem, tiesiska darbība pret vainīgajiem.	Periodiski, kad tiek plānotas oficiālas pulcēšanās.	zema

5.2. Plūdi

Nopietnākie draudi plūdu kontekstā ir saistīti 1) ar sniega un ledus kušanu pavasarī un 2) ar stipriem vai ilgstošiem nokrišņiem, kas varētu pieaugt klimata pārmaiņu rezultātā. Civilās aizsardzības plāna kontekstā plūdu risku novērtējums parādīja, ka Kuldīgā pašlaik nav plūdu riska teritoriju. Tomēr mantojuma vietas pārvaldības komanda nolēma sagatavot rīcības plānu, kas jāievēro šī salīdzinoši maz ticamā notikuma gadījumā. Nopietnu plūdu risks nominētajā mantojuma vietā ir novērtēts kā būtisks risks ar zemu iespējamību.

5.2.1 Ārkārtas gadījumu karstie punkti

Plūdu gadījumā teritorijām tiek piešķirta prioritāte, pamatojoties uz atribūtu, kas veido to nominētās mantojuma vietas ĪNUV, blīvumu attiecībā pret ūdenstilpņu tuvumu, kas ir pakļautas plūdiem. Šajā kontekstā tiek ņemts vērā dabiskais reljefs, par prioritāti izvirzot teritorijas, kas topogrāfiski atrodas zem upes līmeņa vai tamlīdzīgi. Teritorijas ar augstu vēsturiskās pilsētvides blīvumu ir prioritāras, salīdzinot ar tām teritorijām, kas atbilst tradicionālajam apbūves stilam, bet kuras celtas 19. un 20. gadsimtā. Pretēji klasifikācijai ugunsbīstamības risku kontekstā, netiek izdalīta atšķirība starp dažādiem būvmateriāliem.

Šīs klasifikācijas rezultātā mantojuma vietā esošajām teritorijām tiek noteikta šāda prioritāte liela mēroga plūdu izraisītu katastrofu gadījumā:

1. Ēkas pie Alekšupītes Pasta ielā, kā arī Rātslaukumā.
2. Ēkas pie Alekšupītes un Ventas satekas.

Lūdzu, skatīt Ārkārtas situāciju karti 6. sadaļā.

5.2.2 Katastrofu riska scenāriji: plūdi

5.2.2.1 Ūdens līmeņa paaugstināšanās

Ūdens līmeņa paaugstināšanās Ventā (stipru lietusgāžu vai sniega/ledus kušanas rezultātā) var radīt plūdu scenāriju, kas var negatīvi ietekmēt upes tuvumā esošos atribūtus. Lai gan pilsēta atrodas pietiekami augstu, lai izturētu augstu ūdens līmeņa pacelšanos, ir teritorijas, kuras periodiski applūst, piemēram, Mārtiņsalas apkaime, kas applūst aptuveni reizi 10 gados.

Vairākas meteoroloģiskās epizodes ir atzīstamas par tādām, kas dažādos veidos ietekmē mantojuma vietu. Tomēr pilsētā pēdējā laikā nav reģistrēti spēcīgi vēji (2005. gadā bija spēcīga vētra ar vēja ātrumu aptuveni 40 m/s); stiprs sniegs vai ledus, vai sniegputeņi, kas smagi būtu ietekmējuši kādu no atribūtiem. Stipras lietusgāzes ir jāuzskata par galveno nominētās mantojuma vietas plūdu cēloni, kas var izraisīt ūdens līmeņa paaugstināšanos. Lietus apdraudējumu var izraisīt gan atsevišķi īslaicīgi, bet intensīvi nokrišņi, gan nepārtraukti ilgstoši nokrišņi. Abu rezultātā augsne kļūst pārāk slapja, tāpēc tā vairs nevar absorbēt vairāk ūdens, tādējādi izraisot ūdens līmeņa paaugstināšanos. Nepārtrauktu lietusgāžu periodi, visticamāk, notiks rudenī vai ziemā. Īss, intensīvs lietus biežāk sastopams vasarā, bieži vien kopā ar pērkona negaisu.

Tiešos bojājumus var aprēķināt, izvērtējot, vai plūdi nav izskalojuši atribūtu konstrukcijas vai dekoratīvos elementus; vai ja upes ūdeņu spēks un ātrums ir ietekmējis upei blakus esošo ēku strukturālās arhitektūras īpatnības. Papildus mitrumam netiešajos bojājumos ietilpst arī upju krastu augsnes erozija, kā arī neorganisko nogulumu pārnēsāšanās, kas var ietekmēt mantojuma vietas integritāti.

15. tabula. Katastrofas riska scenārijs: ūdens līmeņa paaugstināšanās

Ūdens līmeņa paaugstināšanās					
Apdraudējuma izcelsme	Veicamās darbības	Iesaistītās puses	Uzraudzības sistēmas	Laika grafiks un resursi	Varbūtība
Spēcīgs lietus	Kanalizācijas sistēmu attīrīšana (ja iespējams), lai izvairītos no šķēršļiem, ūdens plūsmas trašu izvērtēšana, zemes un māju īpašnieku brīdināšana blakus esošajās teritorijās, kur atrodas atribūti, tieša atribūtu bojājumu novērtēšana (ja iespējams).	Vietējā policija, ugunsdzēsēji, pašvaldība, māju īpašnieki.	Alekšupītes pareizas apsaimniekošanas pārskatīšana, upē iekritušo šķēršļu periodiska tīrīšana, sadzīves kanalizācijas sistēmu pārskatīšana jumtos un dārzos.	Sezonāli un pirms lielām lietusgāzēm, pēc tām, lai pārbaudītu radītos šķēršļus.	vidēja
Ilgstošs lietus					vidēja
Periodiska Mārtinsalas applūšana	Izzināt vēsturiskos plūdu ciklus, lai būtu sagatavoti, pilnīga teritorijas evakuācija pirms lietus periodiem, informēt iestādes, novērtēt ūdens plūšanas ceļus, brīdināt zemes un māju īpašniekus blakus esošajās teritorijās, kurā atrodas atribūti, tiešs atribūtu bojājumu novērtējums (ja iespējams).	Vietējā policija, pašvaldība, zemes īpašnieki.	Robežu noteikšana plūdu mērījumiem nākotnē, evakuācijas plānu izstrāde, upes nogulumu daudzuma uzraudzība un upes krasta augsnes erozijas monitorings.	Katru gadu un pēc katra liela plūdu vai lietus perioda.	vidēja
Ventas pārplūšana, kas skar citas teritorijas, izņemot Mārtiņsalu	Informēt iestādes, novērtēt ūdens plūšanas ceļus, brīdināt zemes un māju īpašniekus blakus esošajās teritorijās, kurās atrodas atribūti, tiešs atribūtu bojājumu novērtējums (ja iespējams).	Vietējā policija, ugunsdzēsēju brigādes (vai militārpersonas, ja nepieciešama evakuācija), pašvaldība	Pareiza infrastruktūras materiālās substances apkope, plaisu novēršana, kad tās parādās.	Vismaz ik pēc 10 gadiem vai tad, kad tiek pamanīts darbības traucējums.	zema

5.2.2.2 Bojājumi infrastruktūrā

Tiešie plūdi, kas radušies mantojuma vietas iekšienē, uzskatāmi par vienu no Kuldīgas postošākajiem un satraucošākajiem riska scenārijiem. Laika gaitā tradicionālās mājas ir bijušas izturīgas pret ūdeni, taču gan tiešā, gan netiešā plūdu ietekme var sabojāt lielāko daļu pilsētas atribūtu materiālo substanci. Plūdus var izraisīt ar ūdeni saistītās infrastruktūras darbības traucējumi vai sabrukšana, piemēram, šķēršļi, ko rada tilti. Nominētās mantojuma vietas iekšienē lietus ūdens tiek novadīts Alekšupītes virzienā, tāpēc aizsprostojumi vai bojājumi novadcaurulēs var radīt nopietnu apdraudējumu mantojuma vietas iekšienē.

Tiešos bojājumus var aprēķināt, izvērtējot, vai plūdi nav izskalojuši atribūtu konstrukcijas vai dekoratīvos elementus (piemēram, logu rāmjus, fasāžu apakšējos koka paneļus, ārsienu sākotnējās krāsas vai apmetuma slāņus, sākotnējās durvis u.c.). Tiešos postījumos ietilpst arī infrastruktūras apdraudējumi, ko rada spēcīgas lietavas. Gluži pretēji, netiešajos bojājumos ietilpst paaugstināts mitruma līmenis materiālajā substancē, kas var radīt pelējumu, mitrumu, ūdens noplūdi un pat sasaluma veidošanos ikreiz, kad tiek reģistrēta zema temperatūra.

Bojājumi infrastruktūrā nozīmē, ka ir steidzami vajadzīgs bojāto objektu atjaunot, jo tas varētu būt pat saistīts ar mantojuma vietas ĪNUV bojājumu. Bojājumi uz ceļiem, tiltiem un pazemes kanalizācijas sistēmām var izraisīt ne tikai tiešus bojājumus, ko rada ūdens uzkrāšanās, bet arī strukturālus apdraudējumus pilsētvidē, kas ietekmētu transportu, sakarus vai dzīvojamās mājas.

16. tabula. Katastrofas riska scenārijs: Bojājumi infrastruktūrā

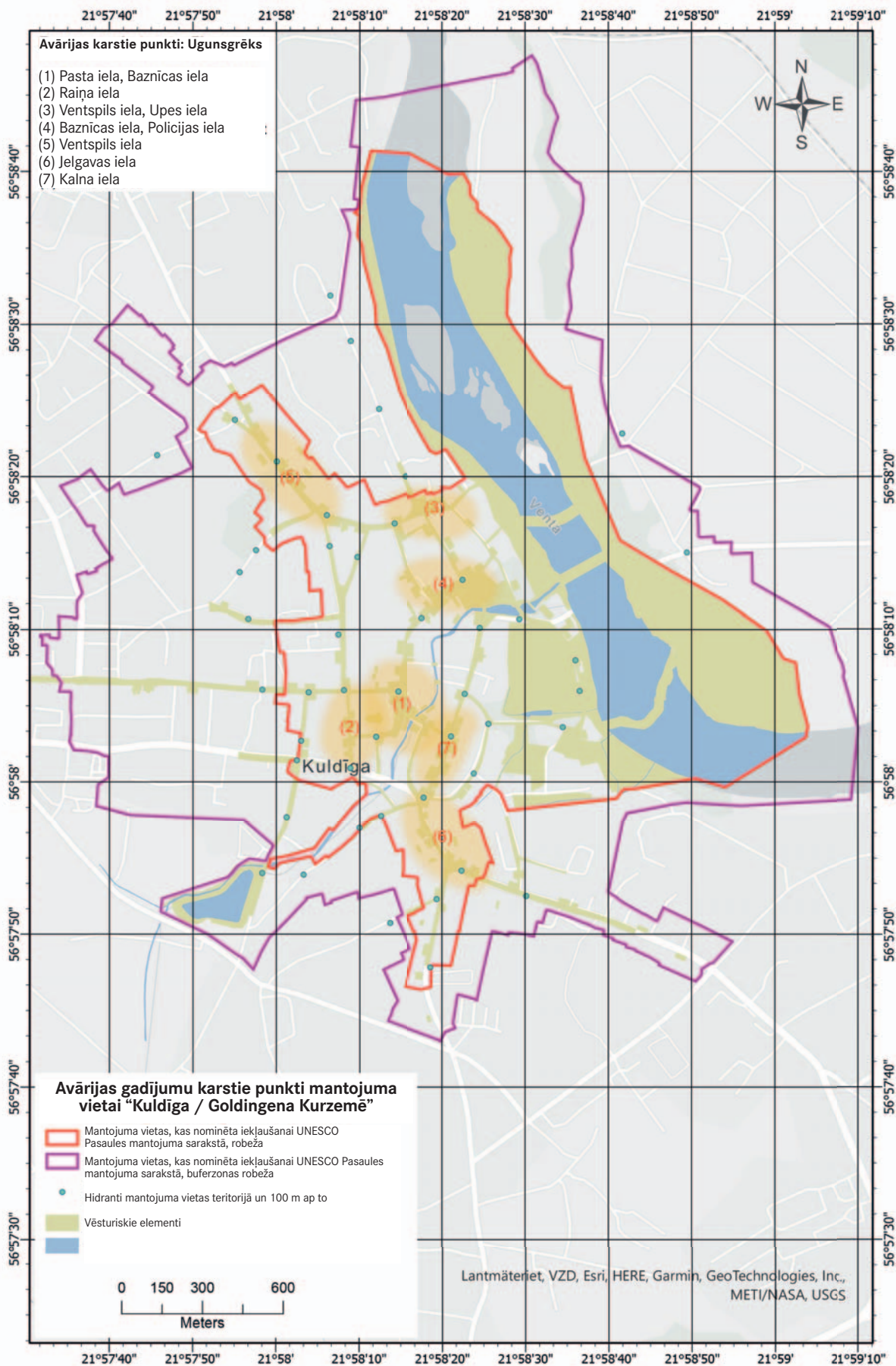
Bojājumi infrastruktūrā					
Apdraudējuma izcelsme	Veicamās darbības	Iesaistītās puses	Uzraudzības sistēmas	Laika grafiks un resursi	Varbūtība
Kanalizācijas sistēmu aizsprostojums	Likvidēt šķēršļus no kanalizācijas sistēmas (ja iespējams), informēt iestādes, novērtēt ūdens plūsmas ceļus, brīdināt zemes un māju īpašniekus blakus esošajās teritorijās, kur atrodas atribūti, sekot civilās aizsardzības plānam, tiešs atribūtu bojājumu novērtējums (ja iespējams un tiešā veidā bojāts).	Vietējā policija, pašvaldība, kaimiņu māju īpašnieki, kurus, iespējams, skāris ūdens.	Jāveic kanalizācijas sistēmu pareizas apsaimniekošanas pārskatīšana. Aleksūpītes pareizas funkcionēšanas pārskatīšana, upītē iekritušo plastmasas un citu traucējošo materiālu periodiska tīrīšana.	Sezonāli un pirms ir gaidāms liels lietus, un pēc tam, lai pārbaudītu iespējamus bojājumus	vidēja zema
Tilta (vai dambja un ūdenskrituma) nogruvums	Informēt iestādes, novērtēt ūdens plūsmas virzienus, brīdināt zemes un māju īpašniekus blakus esošajās teritorijās, kurās atrodas atribūti, ievērot norādījumus par plūdu noturību, sekot evakuācijas plāniem (ja nepieciešams), tiešs atribūtu bojājumu novērtējums (ja iespējams).	Vietējā policija, ugunsdzēsēju brigādes (vai militārpersonas, ja nepieciešama evakuācija), pašvaldība, kaimiņu māju īpašnieki, kurus, iespējams, skāruši plūdi.	Pareiza infrastruktūras materiālās substances kopšana, plaisu labošana, kad tās parādās, lai izvairītos no filtrācijas un ūļveida plaisām.	Vismaz ik pēc 10 gadiem vai tad, kad tiek pamanīti bojājumi.	zema

6. Materiāli par reaģēšanu uz katastrofām

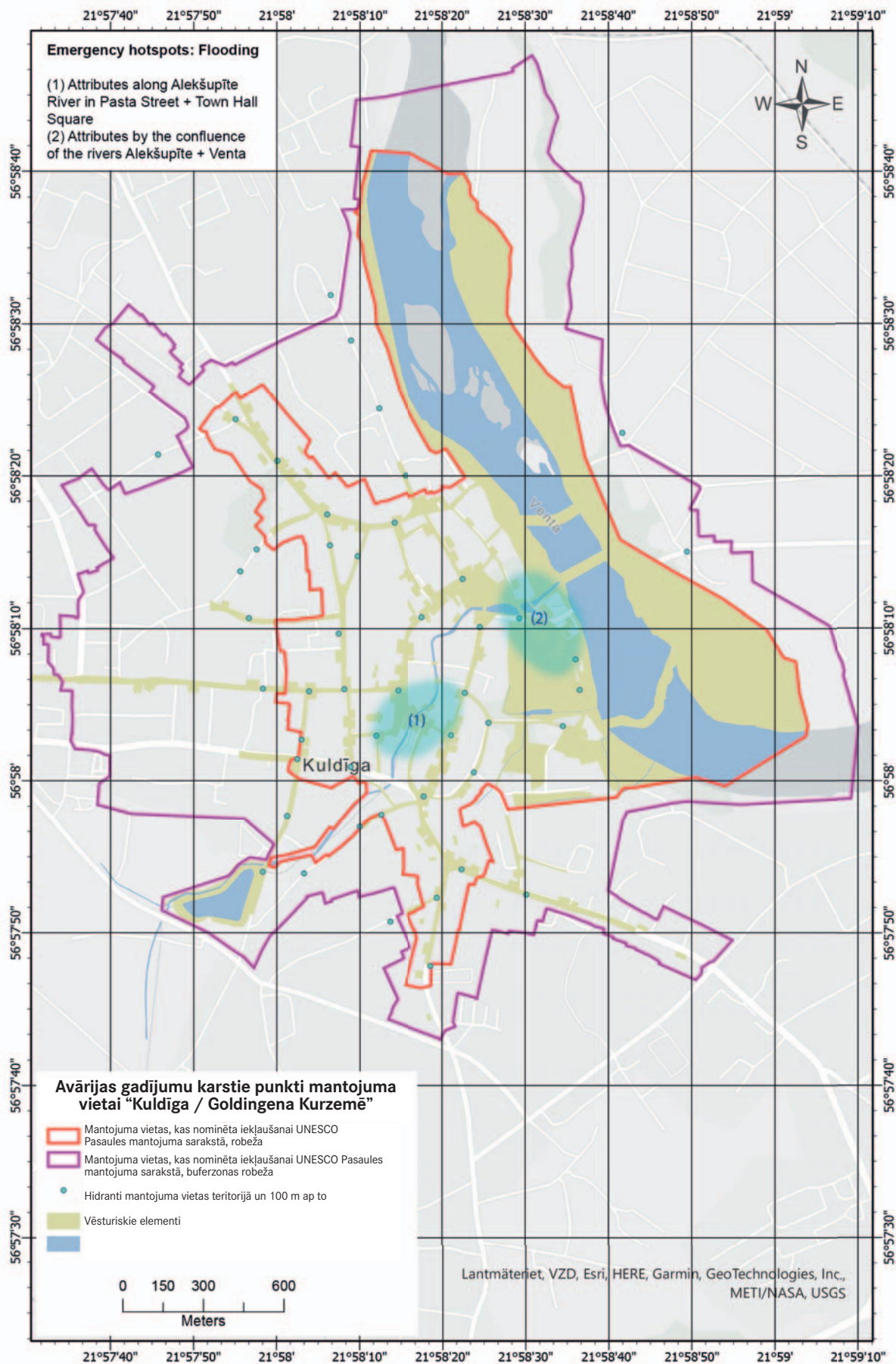
1. materiāls. Kontrolsaraksts

Katastrofu reaģēšanas pārbaudes saraksts	
Iestāde	Kontrolsaraksts
Mantojuma vietas "Kuldīga / Goldingena Kurzemē" pārvaldības komanda	<input type="checkbox"/> Sniedz informāciju par glābšanas misijas specifiku attiecībā uz mantojuma vērtībām ugunsdzēsējiem un policijai <input type="checkbox"/> Pieņem lēmumus par prioritātēm, kas nav noteiktas katastrofu seku likvidēšanas stratēģijās
Kuldīgas novada pašvaldība	<input type="checkbox"/> evakuē iedzīvotājus no skartajām teritorijām saskaņā ar Civilās aizsardzības plānu <input type="checkbox"/> nodrošina atbilstošus darba apstākļus amatpersonām, juridiskajām un fiziskajām personām, kas iesaistītas katastrofu pārvaldībā, saskaņā ar Civilās aizsardzības plānu <input type="checkbox"/> nepieciešamības gadījumā iesaista citas institūcijas
Valsts ugunsdzēsības dienesta Kuldīgas nodaļa	<input type="checkbox"/> izsūta glābšanas komandas uz prioritārajām vietām: apdzīvotība/mantojuma objekti <input type="checkbox"/> vada un veic ugunsdzēsības un glābšanas darbus <input type="checkbox"/> gadījumos, kad notiek strauja uguns izplatīšanās pilsētā/ strauja ūdens līmeņa paaugstināšanās: ievēro prioritātes saskaņā ar karti avārijas gadījumu karstajos punktos attiecībā uz vēsturiskās substances saglabāšanu <input type="checkbox"/> ugunsgrēka gadījumos baznīcas ēkās: seko iekštelu evakuācijas prioritātēm atbilstoši atribūtu kartēm
Kuldīgas novada pašvaldības policija	<input type="checkbox"/> garantē personu un sabiedrības drošību <input type="checkbox"/> palīdz valsts amatpersonām, ja tiek traucēta viņu likumīgā darbība <input type="checkbox"/> palīdz ugunsgrēku dzēšanas un glābšanas darbos <input type="checkbox"/> atbalsta funkcijas (evakuācija, ierobežošana, informācija, kārtības nodrošināšana)
Iedzīvotāji	<input type="checkbox"/> Apdraudējuma mazināšana (ja iespējams) <input type="checkbox"/> Pamet ēku un informē varas iestādes <input type="checkbox"/> Bīstamības gadījumā ziņo kaimiņiem

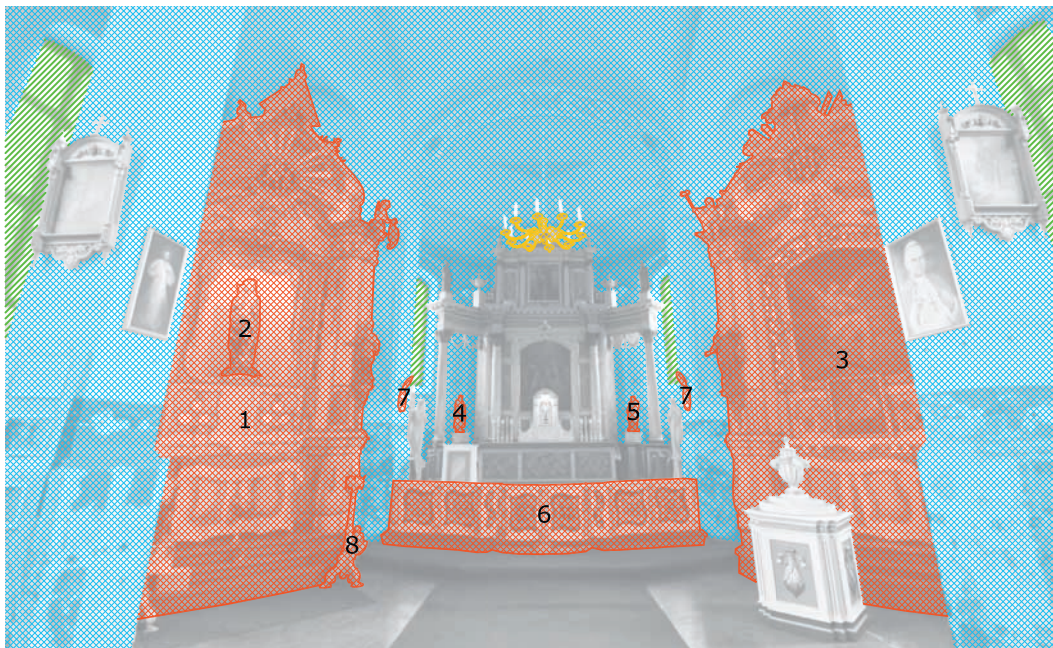
2. materiāls. Avārijas gadījumu karsto punktu karte: Ugunsbīstamība



3. materiāls. Avārijas gadījumu karsto punktu karte: Plūdi



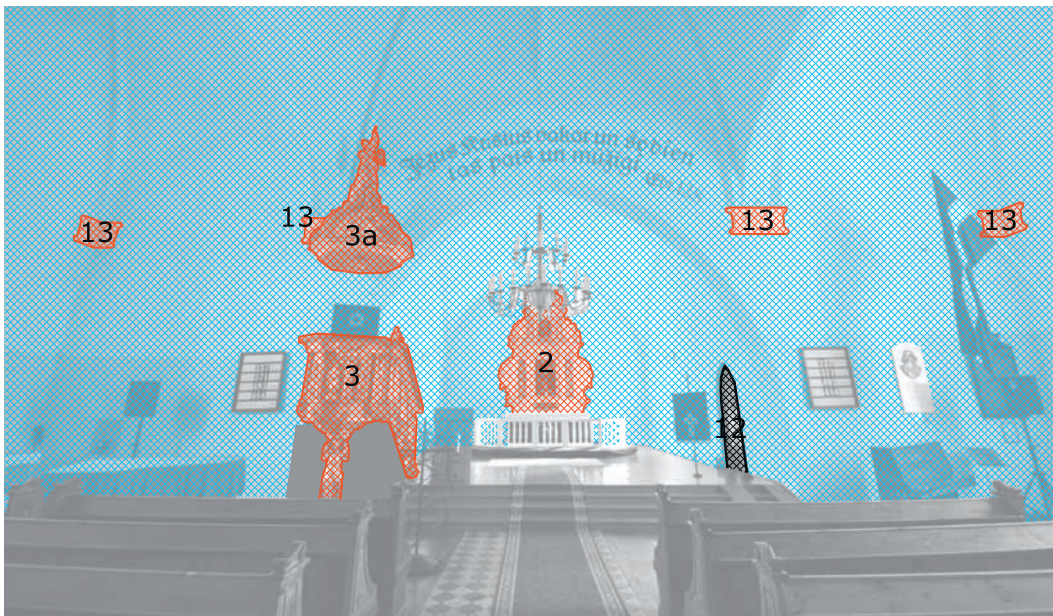
4. materiāls. Svētās Trīsvienības Romas katoļu baznīcas interjera atribūtu karte



- 1 - sānu altāris
- 2 - Madonnas skulptūra
- 3 - sānu altāris
- 4 - Kristus skulptūra
- 5 - Mozus skulptūra
- 6 - altāra sētiņa
- 7 - sienas svečturis ar atstarotājiem
- 8 - svečturis

**VISI INTERJERA PRIEKŠMETI,
KAS ATZĪMĒTI AR SARKANO KRĀSU,
IR JĀEVAKUĒ KATASTROFAS GADĪJUMĀ!**

5. materiāls. Sv. Katrīnas baznīcas interjera atribūtu karte



- 2 - altāris
- 3 - kancele
- 3a - kanceles jumtiņš
- 12 - durvis
- 13 - dekoratīva velnes pēda

**VISI INTERJERA PRIEKŠMETI,
KAS ATZĪMĒTI AR SARKANO KRĀSU,
IR JĀEVAKUĒ KATASTROFAS
GADĪJUMĀ!**

